

V SREDIŠČU
KACIN PROTI
MARKU PAVLIHI

POLITIKA
VOJNA ZA
SLOVENIJO

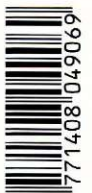
DEMOKRACIJA

PREDSIEDNIK ALI DUHOVNI VODITELJ?

Predsednik
republike Janez
Drnovšek s svojo
kontroverznostjo
še naprej buri
duhove.

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Karl Erjavec

Mediji komaj čakajo, da se DeSUS oglasi

Edinstvena osvežitev

Pijače iz družine **ZA** nudijo potrošnikom prijetno osvežitev in dobro počutje za ves dan. Za lahko osvežitev brez dodanega sladkorja in sladil izberemo **Za lemon**. **Za Life** z okusom jabolka, obogaten z magnezijem in vitamini, daje občutek moči in zadovoljstva. **Za harmony** z okusom bele breskve in aloe vere predstavlja skladnost duha in telesa. V letošnjem letu pa vam ponujamo nov edinstven okus hruške in melise - **Za symphony**.

Pijače iz družine **ZA** združujejo prednosti vode, sadnega soka in funkcionalnih dodatkov.

Guru z Zaplane

Metod Berlec

Drnovškova napoved na nacionalni televiziji, da prihodnje leto ne bo več kandidiral za predsednika države, je sprožila številna ugibanja, kdo vse se bo namesto njega potegoval za mesto predsednika republike. Čeprav se zdi, da je s svojo izjavo presenetil, je njegova odločitev logična glede na njegove dolgoletne zdravstvene težave. Izguba zavesti na nedavni osrednji proslavi ob obletnici državnosti je samo pokazala, da je njegovo psihofizično stanje precej slabo. Jasno pa je, da bi se tudi zdrav človek ob pretirano asketskem prehranjevanju prej ali znašel v težavah. Ker Drnovšek v javnosti zaradi tega vzbuja nekakšno sočutje in pomilovanje, njegove politične poteze oziroma izjave niso tako ostro kritizirane, kot bi bile sicer.

To nedvomno velja za nekatere njegove zadnje kritike Janševe vlade, češ da premalo odločno in prepočasno izvaja reforme, pa čeprav je bil prav on kot predsednik vlade sinonim za zadržanega politika. Še raje si je ob številnih problemih v državi zatiskal oči in jih preprosto ignoriral. Seveda je danes drugačen. Zdi se, da je njegove brezbriznosti konec. Ob tem pa nihče ne more predvideti njegovih prihodnjih potez. Postal je nepredvidljiv, nekatere njegove poteze so precej iracionalne. Tako je bilo tudi njegovo srečanje s hrvaškim predsednikom Stipetom Mesićem, ki je tipičen primer neverodostojne in pogosto celo klovnovske politike. Samo spomnimo se Mesićevega glasovanja v zveznem predsedstvu leta 1991 proti umiku JLA iz Slovenije. Sedaj je njegov zunanjepolitični svetovalec Budimir Lončar, ki je vodil jugoslovansko zunanjo politiko v času slovenskega osamosvajanja in na najrazličnejše načine nasprotoval Sloveniji. Da o Mesićevih srečanjih v Lutkovnem gledališču Ljubljana z njegovimi „slovenskimi prijatelji“ pod vodstvom Cirila Ribičiča, blatenju takratne slovenske opozicije in številnih premalo premišljenih izjavah sploh ne govorimo. Mesić in Drnovšek sta okrcala obe vladi, da nič ne naredita za reševanje nerešenih vprašanj, in ju pozvala k pogovorom. Mesić je potem za slovensko

nacionalno televizijo še razložil, naj se vprašanje hrvaških varčevalcev Ljubljanske banke v Zagrebu reši tako, da se najame posojilo, pri katerem bi bila Slovenija porok, LB pa bi spet prišla na Hrvaško kot finančna ustanova, vendar bi morala varčevalcem dolg vrniti. Na to se je odzval naš finančni minister Andrej Bajuk in opozoril na nesprejemljivost Mesićeve pobude ter pojasnil, da je vprašanje 140.000 varčevalcev nekdanje LB del nasledstvenega sporazuma, ki ga je ratificirala tudi Hrvaška. Drnovšek je ob tem ostal tiho. Seveda od njega pričakujemo, da deluje državotvorno. Namesto tega v nasprotju s slovensko vlado pogosto podpira reševanje medsebojnih problemov zunaj konteksta hrvaškega približevanja Evropski uniji, kar Hrvatje s pridom izkoriščajo.

A vrnimo se k njegovemu domnevemu umiku iz politike. Če se spomnimo njegovega omahovanja leta 2002, ali naj kandidira za predsednika države ali ne, je vprašanje, ali bo iz politike res izstopil. Seveda je vse odvisno od njegovega zdravja. Gibanje za pravičnost in razvoj bo pomembno, če se bo Drnovšek z njim preizkusil na volitvah, v nasprotnem se bo podobno kot Kučanov Forum 21 znašlo na obrobju. Pri tem zaskrbljuje, da se predsednik republike, ki bo na tej funkciji še leto in pol, že danes vidi kot duhovni voditelj, kot nekakšen guru, ki dnevno deli newageovske nasvete in misli. Nekateri zato namigujejo, da je izgubil stik z realnostjo, drugi mu očitajo, da s svojim ravnanjem škoduje funkciji predsednika republike. Kakor koli že, več premišljenosti pri ravnanju mu ne bi škodilo.

V pogovoru za nacionalno televizijo se je po Drnovšku razgovoril še nekdanji predsednik države Milan Kučan, ki je sedanjo vlado kritiziral po dolgem in počez. Da nima koncepta in podobno. Ob tem je seveda zamolčal, da je prav ta vlada sprejela razvojno strategijo Slovenije in jasen načrt reform. Pomenljivo je, da je posredno pohvalil radikalnega Kacina in kritiziral zmernega Pahorja. Se bo levica po Drnovškovem odhodu vrnila k revolucionarni retoriki? **D**

Del javnosti je z Drnovškovo preobrazbo zadovoljen, drugi namigujejo, da je izgubil stik z realnostjo, nekateri pa mu očitajo, da s svojim ravnanjem škoduje funkciji predsednika republike.

UVODNE STRANI

- 9 Kacin proti Marku Pavlihi
10 **Pogledi:** Beg možganov
11 Tabor Henrika Tume v Lepeni

POLITIKA

- 12 Se Drnovšek res poslavlja?
14 Od pokrajin do primera Plut
15 Boj za svobodo
18 Al' prav se piše bog al' Bog?

GOSPODARSTVO

- 20 Rotovnikove napake
21 Optimizem se vrača
22 Belgijci zapuščajo NLB?

SLOVENIJA

- 24 Šturmovo bela knjiga
26 Novomeški nepremičninski posli

IZSELJENSTVO IN TUJINA

- 28 Pogovor z dr. Edijem Gobcem
30 230 let ameriške neodvisnosti
32 **Globus:** Korejska provokacija
33 **Tuji tisk:** Elitni Jeruzalem

INTERVJU

- 34 Karl Erjavec

NEKOČ IN DANES

- 38 Pleteršnikov slovar
40 Ljubljanska filharmonična družba
42 **Naši kraji:** Bled

KULTURA

- 46 Pod zvezdnatim poletnim nebom
47 Uspeh v New Yorku

OGLEDALO

- 48 **Film:** Hip-hop tango
50 **Avtomobilizem:** Mestni avanturist
52 **Zdravje:** Občutljiva koža in sončenje
54 **Šport:** Žoga je okrogla
56 **Črna kronika:** Plutove zgodbe
58 **Rumeno:** Princesa na dopustu
60 **TV Kuloar:** Nacionalnikino bogastvo
62 **Kronika časa:** Narodni dom v Trstu
66 Otroški vrtec v parlamentu

34 Intervju: Karl Erjavec

Treba je vedeti, da so naši poslanci izredno obremenjeni in tudi ne več najmlajši. Dostikrat pride do takšnih izjav zaradi utrujenosti, prenapetosti. Na naše štiri poslance se izvajajo hudi pritiski tako z leve kot desne strani, tako da imam občutek, da smo res prava sredinska stranka, ker smo za vse problem.

12 Se Drnovšek umika?

Predsednik države Janez Drnovšek je pretekli teden napovedal, da se namerava po predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto, umakniti iz aktivne politike. Pri tem se postavlja vprašanje, kako resna je njegova napoved in kdo bi ga utegnil naslediti na predsedniškem mestu.

15 Boj za svobodo

Stopnjevanje napetosti pred razglasitvijo neodvisnosti naše države pred petnajstimi leti je doživelo vrhunec z izbruhom vojnih operacij. Med desetdnevnimi spopadi smo Slovenci dokazali, da si zaslužimo živeti v lastni državi.

18 Al' prav se piše bog al' Bog?

Šestnajst let po padcu komunističnega režima in petnajst let po osamosvojitvi Slovenije ostajajo mnoga vprašanja še vedno odprta. Med njimi je tudi splošen odnos ne samo do Cerkev, ampak tudi do vere kot take.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, Bor Slana, fotomontaža

Bojevali se bomo za uresničitev 7. člena ADP

Mitja Volčanšek

Z mag. Rudijem Voukom, podpredsednikom Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS), smo se pogovarjali o aktualnih zapletih v zvezi z reševanjem dvojezične topografije.

Nam lahko za začetek na kratko razložite, kaj je bistvo predloga avstrijske vlade po revidiranju državne pogodbe?

Tovrstna revizija bi bila za koroške Slovence kratkomalo katastrofa. Že dosedanje ureditve dvojezične topografije niso ustrezale državni pogodbi, prav zato jih je bilo mogoče izpodbijati pred ustavnim sodiščem, kar nam je tudi uspelo. Sedaj pa hočejo ureditev skleniti v ustavnem rangju, kar pomeni, da je ne bo mogoče več meriti po merilih 7. člena, ustavno sodišče bo moralo upoštevati novo ustavno ureditev, 7. člen bo izrinjen. Ureditev pa precej zaostaja za določili 7. člena. Po judikaturi ustavnega sodišča nam danes pripada dvojezična topografija za 290 krajev, sedaj pa jih predvidevajo samo 141. Izvzeti bodo celotna Zilja, z izjemo Bilčovsa cel Rož in celo osrčje Podjune z Dobrlo vasjo in Škocjanom. Ne gre pa samo za to, da nam hočejo razveljaviti 7. člen. Topografija in določila o uradnem jeziku so najtesneje povezana, zato lahko pričakujemo, da bodo v naslednjem koraku določili, da tudi slovenščina kot uradni jezik velja samo še tam, kjer so table. Haider je že javno napovedal, da je bil boj proti dvojezičnim tablam samo nadomestna bitka, v resnici gre za šolstvo in cerkveni jezik.

Avstrijsko ustavno sodišče je te dni odločilo, da v Škocjanu zaradi upada deleža manjšine dvojezične table niso več potrebne.

Ustavno sodišče je temeljito spremenilo svojo judikaturu. Medtem ko so doslej sodili, da je za dvojezično kvalifikacijo nekega

kraja treba upoštevati daljše obdobje, so sedaj odločili, da mora biti dosežen prag 10 odstotkov slovenskega prebivalstva, sicer manjšinsko varstvo odpade. To dopušča v prihodnosti odštevanje Slovencev in s tem odvzemanje pravic, to pa prav zaradi tega, ker je delež Slovencev v nekem kraju zaradi asimilacijskega pritiska upadel ali pa ker se je kratko malo spremenil zaradi priseljevanja večinskega naroda. Ta judikatura postavi manjšinsko varstvo na glavo, in to prav tedaj, ko bi bilo najbolj potrebno, lahko odpade. Čisto jasno je, da je bilo ustavno sodišče izpostavljeno izrednemu političnemu pritisku, naj umakne razsodbo glede Škocjana, ker sicer Haider ne bi soglašal z nobeno rešitvijo. Temu pritisku so popustili, kar je zelo žalostna slika za pravno državo. Ustavno sodišče je s tem kratko malo zapustilo teritorialno načelo pri manjšinskem varstvu. Enkratno v Evropski uniji je, da se v letu 2006 manjšinsko varstvo poslabša.

Gre po vaše pri Schüsslovi pobudi za predvolilno potezo? Kaj pa druge stranke?

Vsebinsko kanclerja Schüssla ureditev dvojezične topografije niti malo ne zanima. Gre za to, da se omogoči politično preživetje koalicijskemu partnerju Haiderju. SPÖ pa se je znašla med Scilo in Karibdo; če bo soglašala, kar očitno bo, bo izdala vsa načela manjšinskega varstva in upoštevanja temeljev pravne države, če pa ne bi soglašala, ji bojo očitali, da zaradi nje ni bilo mogoče priti do rešitve. Politiko avstrijskih strank je še mogoče razumeti z

vidika predvolilne taktike, kot zmeraj volilni boji potekajo na hrbtih koroških Slovencev. Absolutno nerazumljivo in nesprejemljivo pa je dejstvo, da pri tej žaloigri sodeluje tudi slovenski zunanji minister Rupel in pozdravlja revizijo avstrijske državne pogodbe, še preden sploh pozna besedilo nove ureditve. Trdi celo, da je ta ureditev boljša od tiste, ki jo ponuja ustavno sodišče, kar je že kar neverjetno nepoznavanje pravne situacije. V trenutku, ko bi najbolj potrebovali slovensko zunanjo politiko v vlogi varuhinje slovenskih interesov, je ta klavarno odpovedala.

Kakšni so vaši načrti sedaj, ko sta Zveza slovenskih organizacij in Skupnost koroških Slovencev sprejeli predlog avstrijske vlade?

Tudi če so možnosti še tako majhne, bomo do konca poskušali vse, da takšno revizijo 7. člena preprečimo. Notranjeslovensko bomo sklicali razširjeni koordinacijski odbor, saj sta Sturm (Marjan Sturm, predsednik ZSO, op. ur.) in Sadovnik (Bernard Sadovnik, predsednik SKS, op. ur.) samovoljno in proti vsem sklepom gremijev privolila v to ureditev. Opozarjamo na absurdnost predvidene nove ureditve in pozivamo tudi vlado Republike Slovenije, naj se zaveda svojih ustavnih obveznosti do zamejcev, in tudi če je to v zadnjem trenutku, umakne povsem ponesrečeno stališče zunanjega ministrstva. Tudi če bo nova ureditev sprejeta, ne bomo klonili, temveč se bomo z vsemi pravnimi in političnimi sredstvi, ki so na razpolago, še naprej bojevali za uresničitev 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Nestrpna do večine

V enem od odzivov na nedavni fizični napad na dva homoseksualca v Mariboru profesorica na Fakulteti za družbene vede Marjeta Mencin-Čeplak piše o (ne)spoštovanju ustavnega določila, da je »Slovenija država državljanov in državljanov Slovenije«, ne pa heterospolnih belih Slovencev rimskokatoliške vere. Kakšna je spolna usmerjenost Čeplakove, ne vemo, očitno pa se zavzema, da bi homoseksualci imeli več pravic kot katoličani z naravno spolno usmerjenostjo.

ISKRICA

I. E. B.

Aleksander Škorc

“O, glej ga, fanta, pristopi no in popij pivo z mano! Mica, daj mojemu prijatelju pivo, kar veliko naj bo ... no, kako si kaj, gledaš nogomet? Jasno, da ga in poslušaj tudi. Mojih komentarjev se pač ne da preslišati, še posebno ne sedaj, ko so se Hrvatje izklopili. Mimogrede, ni res, da je bila gledanost HTV večja kot RTV. Bila je izenačena, in to predvsem po zaslugi naših ‘jugonostalgikov’, ki so za nameček Hrvatje stalno žrli, ker ima naša TV boljše komentatorje, kar je tudi razlog, da so se izklopili. Sami so to storili, ker jim je bilo nerodno. Lepo te prosim, kdo pa danes med tekmo še razpreda o taktiki. Pri nas že vsak star dedec, ki misli, da je nogomet terapija za duševno neizobražene, ve o taktiki več kot vsi hrvaški strokovnjaki skupaj.

Pij, danes sem dobre volje, ti bom plačal še enega. Sicer je pa s taktiko tako, da je seveda treba dati gol več. Če zaostajaš, je dobro najprej izenačiti, potem pa za zmago zabiti morda še kakšen gol. Vse drugo je nepotrebno filozofiranje. Nogomet je šel pač naprej. Danes je pomembno, katero številko košaric ima Ronaldovo dekle, kako so se skozi življenje spreminjale mere stare mame Davida Beckhama in kaj je jedel Ronaldinho za deveti rojstni dan ... kam pa ležeš dol? Si pijan ali kaj? Daj, zravnaj se in pij to pivo kot človek. Kje sem ostal ... aha. Skratka, blestimo! Predvsem jaz, ki bom seveda komentiral tudi finale. Naj ti zaupam, kaj vse sem pripravil. Kot prvo, bo na zahtevo gledalcev v spodnjem levem kotu stalno moja slika. Slika v sliki, razumeš?! Ne prav velika, samo za kakšno četrtno ekrana. Zgoraj bodo tekli podnapisi z mojimi starimi domislicami ... ej, kam greš, popij do konca!

Si ga videla, Mica? Veš kaj, tako malo je popil, da ti tole pivo vračam. Lahko ga pretočiš in prodaš kot malo pivo, v zameno ti pa povem, kaj bo še v finalu. Torej, poleg neizogibne informacije o barvi številke bom objavil tudi barvo spodnjic vseh igralcev. Si lahko misliš? Bomba, kaj?! Potem pa še to: že na začetku tekme bomo objavili, koliko je še do konca. Dolžino sodnikovega podaljška torej. Ej, kam greš? Ne moreš kar zapreti in oditi!”

Te dni je g. Možina v blaženi tišini spremljal tekme – izklopil je zvok – in mislil mračne misli. Zdelo se mu je, da so mu ukradli nogomet. Pojavila pa se mu je tudi čudovita ideja: razpustil bom športno redakcijo, s tem ogromno prihranil, hkrati pa se elegantno rešil kopice nesposobnih, napihnenih in vase zagledanih tepcev.

H-umor

„.....“
(Odstavljeni direktor Mobitela Anton Majzelj in novinar Mladine Miha Štamcar prejšnji teden na kavici v bližini ljubljanskih Križank. Le o čem sta govorila?)

»Pustimo tisto preteklost, ki je travmatična in nas deli. Poglejmo na tiste dogodke, ki nas združujejo, in pogledimo v prihodnost.«
(Obrambni minister Karl Erjavec se tu in tam zgleduje po nekdanjem predsedniku Milanu Kučanu.)

»Kučana vidim na tribuni, ker se ne bi odločil ne za levo ne za desno, ampak bi čakal in potem na koncu naredil povzetek.«
(Poslanec Zmago pl. Jelinčič nekdanjega predsednika države Milana Kučana ne bi uvrstil v sanjsko slovensko nogometno moštvo.)

»Ko sem slišal za točo, sem se takoj prijel za proračun.«
(Finančni minister Andrej Bajuk se ob zdajšnjem neurju ni prijel samo za denarnico.)

»Kadrovski cunami = bivši komunisti odstavljajo bivše komuniste.«
(Publicist Luj Šprohar dokazuje, da ne velja več pregovor, da vrana vrani ne izključe oči.)

»Takšne bele knjige so diplomatsko orožje iz časov hladne vojne in v trenutkih, ko diplomacijam pojenjuje sapa.«
(Nekdanji zunanji minister Ivo Vajgl bi na Rupovem mestu raje še naprej dihal po starem.)

»Moja najresnejša konkurenca je pomanjkanje časa.«
(Predsednik uprave Telekom Slovenije Bojan Dremelj si ne dela skrbi s konkurenco.)

»Ponavadi sem bila jaz tista, ki sem partnerje, ki so preveč pričakovali od mene, razočarala.«
(Nova mis Slovenije Iris Mulej doslej ni imela slabih ljubezenskih izkušenj.)

»Za evropske volitve so nam napovedovali marginalen rezultat, pa smo bili zmagovalci.«
(Minister Janez Drobnič se ne ozira na javnomnenjske ankete, ki napovedujejo slab izid NSi na bližajočih se lokalnih volitvah.)

»Slovenija je danes demokratična država – sicer ne maram te besede, ker se prevečkrat uporablja kot orožje – ne premorem pa več ljubezni do te države.«
(Avstrijski pisatelj Peter Handke ni preveč navdušen nad svojimi koreninami.)

»Takratne aretacije so bile predvsem usmerjene proti takratnemu političnemu vodstvu.«
(Kolumnist Vlado Mihelj je prepričan, da je bila aretacija četverice JBTZ v resnici usmerjena proti tedanjemu slovenskemu partijskemu vrhu, ki ga je vodil Milan Kučan.)

»Sicer praviloma ne vedo, kaj je ofsajd, a vedo, da je David Beckham lep, in navijajo za Italijane.«
(Dramski igralec Jure Zrnec razlaga, zakaj ženske rade gledajo nogomet.)

Zamerljivec na okopih

Jelko Kacin, predsednik opozicijske LDS, je dolgo čakal na trenutek, ko bo lahko z vsemi topovi napadel nekdanjega osamosvojitvenega prijatelja Dimitrija Rupla, zunanjega ministra in intelektualca, ki je pred leti med prvimi javno opozarjal na vse nepravilnosti in zapravljenе prilžnosti takratne oblastne stranke LDS. Zaradi tega je bil kaznovan, v LDS pa so samo čakali na prilžnost, ko se mu bodo lahko maščevali. No, vmes se je zamenjal tudi predsednik stranke, namesto Ropa jo zdaj vodi Kacin. Slednji je prilžnost za obračun z Ruplom našel v začetku tega tedna, ko je ostro napadel politiko zunanjega ministra in mu očital zadnje poteze v odnosih s »tremi od štirih slovenskih sosed, Avstrijo, Italijo in Hrvaško«. Dodal je, da je skrajni trenutek, da predsednik vlade prevzame odgovornost za zunanjo politiko, »sicer se bo slabo končalo«. Posebej kritičen je bil do zadnjih potez zunanjega ministra v zvezi z namerami Avstrije po ureditvi dvojezične topografije, ki naj bi po njegovih trditvah pomenila spremembo avstrijske državne

Dimitrij Rupel je deležen kritik Jelka Kacina.

pogodbe (ADP). Dogovor sta sprejeli avstrijski vladni stranki, ljudska stranka (ÖVP) in Zavezništvo za prihodnost Avstrije (BZÖ) v dogovoru z Zvezo slovenskih organizacij (ZSO) Marjana Sturma in Skupnostjo koroških Slovencev (SKS) Bernarda Sadovnika. Nezasodovoljen je tudi s politiko do Italije in Hrvaške. Rupel se je na vse očitke nemudoma odzval in dejal, da je ADP veljavna in je noben nacionalni zakon ne more spodbiti, ter poudaril, da je Slovenija naslednica ADP in zaščitnica slovenske manjšine, tega dejstva pa ne misli nihče prepustiti tveganju ali dvomu. ADP sicer ni povsem uresničena, se pa njeni uresničitvi počasi približujemo. Čeprav Rupel »težko razume omahovanje Avstrije«, ko gre za dvojezične napise na avstrijskem Koroškem, je sprejeti predlog po njegovih besedah »najbrž najboljši doslej«. V. K.

Modrosti tedna

»Pravočasno smo ugotovili, da stvari gredo narobe. Izstopili smo iz morije, ki se je kasneje dogajala na Balkanu. /.../ Vse to smo lahko dosegli zaradi ljudi, ki so tako goreče podprli osamosvojitve Slovenije.«

(Notranji minister Dragutin Mate)

»Države in verske skupnosti imajo opravka z istimi ljudmi. Tako so vedno polja, kjer imata obe instituciji svojo besedo, svoj vpliv in dober navdih. Ločitev dopušča sodelovanje, v bistvu sta sodelovanje in ločitev potrebni za to, da verska svoboda lahko cveti.«

(Pravnik Gerhard Robbers)

Dogovori v Iskraemecu

Najpozneje danes naj bi bili znani izidi pogovorov med lastniki kranjske družbe Iskraemeco, saj naj bi bilo le še danes mogoče razširiti dnevni red že sklicane skupščine. Pogovori o načinu in višini dokapitalizacije družbe med lastniki, SOD in KAD imata v lasti 36 odstotkov družbe, potekajo že nekaj časa. Čeprav vpleteni niso dajali izjav, naj bi

po nekaterih informacijah največje težave povzročale banke upnice, ki naj bi bile pripravljene podpreti prisilno poravnavo in predlagani novi načrt finančne reorganizacije, vendar le v primeru, da družba pooblaščenka ne bo več večinska lastnica Iskraemeca. Družba pooblaščenka, ki jo vodi Marija Šenk, naj bi se zdaj strinjala, da pooblaščenka (ki ima v lasti certifikatske delnice zaposlenih) pri dokapitalizaciji ne sodeluje in da Iskraemeco dokapitalizirata le paradržavna sklada. Dodajmo, da se je Šenkova zelo zavzemala za prodajo deležev družbam v lasti celjskega podjetnika Mirka Tuša, vendar je slednji od tega odstopil. Po nekaterih virih naj bi za njim stal Zoran Janković, po drugih pa zagorska Ultra. Zdaj se o tem ne govori več, očitno je, da bo prisilna poravnava uspela z bankami in dobavitelji. V. K.

Ponudnik izbran

Pretekli teden je ministrstvo za zdravje za dobavitelja 18 operacijskih miz izbralo podjetje Soča oprema, ki je v postopku pogajanj ponudilo najnižjo ceno – 280 milijonov tolarjev brez davka na dodano vrednost (DDV). Pogodbo naj bi podpisali po 11. juliju. S tem bodo mize, če ne bo prišlo do novih zapletov, v izbranih bolnišnicah nameščene že konec septembra ali v začetku oktobra. Minister Andrej Bručan je po izbiri dejal, da je z doseženo ceno zadovoljen, saj do dejansko prejeli pet sklopov za ceno treh. Sicer pa na ministrstvu zapletov ne pričakujejo, saj na razpisno dokumentacijo tokrat v postopku ni bilo nobene pritožbe. Tudi ponudniki so oddali pravno pravilne ponudbe, zato je komisija lahko izbrala najcenejšo in pravno ustrezno ponudbo. V. K.

Novo (staro) vodstvo SSK

Slovenski svetovni kongres (SSK) je na sobotnem zboru v Števerjanu pri Gorici izvolil novo vodstvo in sprejel nove smernice svojega delovanja.

Novi (stari) predsednik je postal Boris Pleskovič iz ZDA, podpredsedniki pa Marjan Terpin (prvi podpredsednik), dr. Dušan Povh (podpredsednik za Evropo), Tomaž Pavšič (podpredsednik za zamejstvo), dr. Mateja de Leoni Stanonik (podpredsednica za čezmorske države) in dr. Carlo Brescianni (podpredsednik za finance).

Kot je na ponedeljkovi tiskovni konferenci, na kateri je SSK predstavil smernice svojega prihodnjega delovanja, dejal novi predsednik, si bo SSK prizadeval predvsem za uresničevanje letos sprejetega zakona za Slovence zunaj meja Slovenije in za pripravo strokovnih konferenc, ki so po njegovih besedah temeljna dejavnost SSK. »Letno običajno priredimo dve takšni konferenci. Za letos načrtujemo svetovno konferenco glasbenikov, ki bo septembra v Novi Gorici, ter

Prva tiskovna konferenca novega vodstva Svetovnega slovenskega kongresa.

konferenco gradbenikov in arhitektov, ki bo potekala oktobra v Mariboru, za prihodnje leto pa konferenci zdravnikov in znanstvenikov,« je dejal Pleskovič. Po Pleskovičevih besedah se bodo v SSK zavzemali tudi za repatriacijo (vrnitev Slovencev v domovino, ki jo financira država) in za to, da bi izseljenci dobili svoje predstavnike v parlamentu.

V zvezi z repatriacijo je častni predsednik SSK Jože Bernik na tiskovni konferenci opozoril, da Slovenija še nima strateškega načrta, kako naj povabi Slovence iz sveta v domovino. To bi bila po njegovih besedah tudi rešitev za padajočo rodnost v Sloveniji, saj gre za vpra-

šanje obstoja slovenskega naroda. Glede poslancev iz vrst izseljencev, za katere si prizadeva SSK, pa je prvi podpredsednik SSK Marjan Terpin iz Italije predlagal, da bi se lahko Slovenija na tem področju zgledovala po italijanskem parlamentu. SSK želi, da bi bila v državnem zboru najmanj dva poslanca iz zamejstva in dva predstavnika izseljencev, čeprav v zvezi s tem še niso pripravili konkretnih načrtov.

SSK je bil ustanovljen leta 1991, povezuje pa slovenske izseljence po svetu. Ti so združeni v konferencah po posameznih državah, sodelujejo pa na strokovnih konferencah in na neformalnih srečanjih. Slovenska vlada mu letno nameni 220 milijonov tolarjev, konference pa prirejajo večinoma s pomočjo pokroviteljev, je pojasnil Pleskovič. A. K.

Povezovalna politika

Vodstvo SDS na posvetu na Ptujju

Na posvetu Slovenske demokratske stranke preteklo soboto na Ptujju so bila potrjena njena temeljna vsebinska izhodišča za lokalne volitve. Največja koalicijska stranka si bo po besedah predsednika Janeza Janše prizadevala za hitrejši razvoj posameznih krajev, občin in mest, za kar je potrebno sodelovanje med državno in lokalno ravno. Kampanja je po premierjevih besedah povezovalna tudi v smislu pozitivnih ciljev

in usmeritev na lokalni ravni. »SDS ne bo povsod vztrajala pri tem, da je županski kandidat iz vrst SDS. Naša usmeritev je, da podpremo tiste, ki po naši oceni za razvoj občine oziroma mest lahko naredijo največ in so se pri svojem delu izkazali že doslej,« je dodal Janša.

Na posvetu, ki ga stranka zaradi medsebojnega informiranja organizira vsaj 4-krat letno, so njeni lokalni predstavniki med drugim podali oceno stanja v Sloveniji. Strinjali so se, da je Slovenija, ki jo v kratkem čakata prevzem evra in predsedovanje uniji, stabilna in perspektivna članica EU. P. A.

Ker smo tu doma

Vodstvo Nove Slovenije namerava v poletnih mesecih v sklopu kampanje za jesenske lokalne volitve z avtobusom obiskati čim več slovenskih krajev. Projekt pod geslom Slovenija – ker smo tu doma bo potekal ob koncih tedna, najvišji predstavniki stranke pa so se že minuli konec tedna v Gribljah srečali s člani belokranjske NSi.

»NSi se bo zavzemala predvsem za novo politično demokratično kulturo, ki pa se mora vedno začeti od spodaj navzgor, gradi pa se na močni lokalni samoupravi,« je na začetku kampanje dejal predsednik stranke in finančni minister Andrej Bajuk.

Prav področje lokalne samouprave je bilo po njegovih besedah v zadnjih petnajstih letih najbolj zapostavljeno. »Namen projekta je iz naše države ustvariti novo, drugačno Slovenijo, ki bo resnično zaživela kot demokratična druž-

Vodstvo Nove Slovenije

ba,« dodaja vodja druge največje koalicijske stranke in upa, da bo NSi tokrat pridobila večjo podporo, saj nastopa dosledno ter v skladu s svojimi načeli. P. A.

Kacin proti Pavlihi

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Notranji obračuni Razmere v LDS so že dolgo napete, v zadnjem času pa naj bi se napetost še povečala za stopnjo ali dve. Razlog: Jelko Kacin naj bi obračunaval s t. i. Ropovim in Drnovškovim kadrom znotraj stranke.

Zadnja žrtev Kacinove čistke znotraj LDS naj bi bil, kot je slišati, strankin poslanec in eden od treh podpredsednikov državnega zbora Marko Pavliha. Slišati je mogoče, naj bi Kacin poskušal narediti vse, da bi Pavliha kandidiral za župana Pirana. S tem bi izpraznil mesto podpredsednika državnega zbora, z njim pa bi si lahko nato Kacin kupil naklonjenost ljudi, za katere meni, da bi bilo dobro, da so, še preden pride do lokalnih volitev, na njegovi strani. Za zdaj se v zvezi s tem najpogosteje omenja Jožef Školč, ki je bil že nekajkrat precej kritičen do Kacinovega dela in si ga Kacin v primeru neuspeha na lokalnih volitvah zagotovo ne želi imeti na nasprotnem bregu.

Pavlihovi osebni razlogi No, Kacinu je načrte prekrizal sam Pavliha, ki je pred nedavnim (uradno zaradi spora z nekaterimi člani LDS) odstopil kot predsednik piranskega odbora LDS, Kacinu pa dal vedeti, da z njegovo kandidaturo za piranskega župana ne bo nič. Zakaj je odstopil, smo pretekli teden vprašali tudi Pavliho. Kot nam je dejal, se je za odstop odločil iz osebnih razlogov, ker želi več časa preživeti s svojo družino. »Opravljal sem najmanj petnajst funkcij v parlamentu in stranki, od katerih mi je največ časa pobralo prav predsedovanje piranskemu odboru LDS, ki me je na žalost prevečkrat razočaralo, in to zlasti zaradi posameznikov, ki sem jim očitno trn v peti. V zadnjem času je bilo tudi nekaj grdih poskusov, da me nekateri javno oziroma medijsko linčajo (žal tudi v Demokraciji, v Direktu in še kje), celo mojo soprogo, ki je izvrstna sodnica, pri čemer sem prepričan, da ima prste vmes politika. Zato tudi razmišljam, da bi po koncu poslanskega mandata leta 2008 izstopil iz političnega, strankarskega življenja in se spet posvetil pravni stroki s poudarkom na evropski in mednarodni dejavnosti. Do takrat pa bom seveda še naprej vestno opravljal svoje poslansko in podpredsedniško delo in po svojih močeh pomagal lokalnemu odboru, saj je v njem večina dobrih ljudi, ki želijo piranski občini le najboljše,« je dejal Pavliha. Na vprašanje, kaj meni o namigih, da si ga želi Jelko Kacin ustoličiti za piranskega župana, da bi si lahko nato z njegovim podpredsedniškim mestom v državnem zboru kupil naklonjenost nekaterih v stranki, ki so ga prej kritizirali, in kakšni so zdaj njegovi odnosi z Jelkom Kacinom (slednji je bil, potem ko je slišal, da Pavliha ne namerava kandidirati, precej besen), pa je odgovoril: »V politiki je vse mogoče, zato me raznovrstne politične igrice ne presenečajo več. Nisem namreč več tako naiven, kot sem bil pred dvema letoma, ko sem čez noč postal minister, kasneje pa se tudi včlanil v LDS. Za župana ne želim kandidirati iz etičnih in moralnih razlogov, saj po mojem mnenju funkciji poslanca in župana nista združljivi predvsem zaradi prepletanja izvršne in zakonodajne oblasti, pa tudi neprimernosti sedenja na dveh stolčkih, še manj pa je sprejemljivo, da je župan hkrati podpredsednik državnega

Marko Pavliha: »Razmišljam, da bi po koncu poslanskega mandata leta 2008 izstopil iz političnega, strankarskega življenja in se spet posvetil pravni stroki s poudarkom na evropski in mednarodni dejavnosti.«

zbora. Gotovo pa moje podpredsedniško mesto diši še komu, ki bi me zato raje videl daleč stran od Šubičeve 4 ... Kar se tiče odnosov z predsednikom Kacinom; z njim imava le bežne, bolj ali manj 'mlačne' stike, kar je brzko-ne tudi posledica tega, da ga nisem podprl za predsednika stranke. Njegova reakcija ob mojem odstopu je razumljiva, čeprav ga nisem bil dolžan vprašati za 'dovoljenje'. Kakor koli že, v nedeljo sem se vseeno udeležil tradicionalnega srečanja stranke v Mostu na Soči, ker sem želel tudi na ta način pokazati, da mi ni niti približno vseeno, kaj se dogaja s slovensko liberalno demokracijo,« je še dejal Pavliha.

Spori med zaposlenimi v LDS Za zdaj se zdi, da Kacinu načrt, da bi se znebil Pavlihe, ni uspel, mu je pa zato, kot pravijo dobro poučeni znotraj stranke, uspelo, da je poleg članstva dodobra sprl tudi zaposlene v stranki. Kot je slišati, naj bi se zaradi delitev, ki jih v stranki povzroča Kacin, na Kacinove, Drnovškove in Ropove torej, začeli deliti tudi uslužbenci v stranki, zaradi česar naj bi trpelo delo. Poleg tega naj bi prepiri in loputanje z vrati v strankini centrali postali nekaj vsakdanjega. Kakor koli, dogajanje v LDS nekaj mesecev pred volitvami je za stranko vse prej kot vzpodbudno. **D**

Od davkov glava boli

Vida Kocjan

Davčna uprava Republike Slovenije ima velike težave tako pri dohodnini kot pri informacijski tehnologiji.

DURS je pred dnevi praznovala 10-letnico obstoja (ustanovljena je bila zaradi političnih motivov, na silo in v naglici). Njen direktor Ivan Simič je dejal, da se pri obdelavi dohodninskih napovedi državljanov za leto 2005 močno zapleta. Doslej so uradniki ugotovili, da je več kot polovica oddanih napovedi napačnih oziroma neuskkljenih, ob tem pa so letos prejeli za 9 odstotkov več napovedi kot leto prej (letos je napoved oddalo 1,275 milijona državljanov). Razlog za to naj bi bil v zapleteni davčni zakonodaji, zaradi česar je DURS za leto 2006 na svojem spletu že objavila nove obrazce, državljanje pa prosi, naj dajo pripombe nanje. Ljudje so, medtem ko čakajo dohodninske odločbe, seveda besni. Tako kot že nekaj let bo tudi letos država davkoplačevalcem več vrnila, kot bodo ti doplačali. To pa pomeni, da državljanje, ki bodo prejeli preplačano dohodnino za leto 2005, brezobrestno kreditirajo državo. Za to ljudje krivijo vladno, kar je povsem normalno. Vendar pa je njena krivda malenkostna, saj je davčno zakonodajo pripravila še Ropova vlada. Janševa bi jo morala umakniti oziroma ustaviti njeno veljavnost, kar so predsedniku takoj po prevzemu oblasti decembra 2004 svetovali tudi nekateri ekonomisti, vendar se vlada za to ni odločila. Menila je, da bi s tem naredila še večjo zmešnjavo. Ropovi davčni zakoni so namreč začeli veljati 1. 1. 2005, Janševa vlada je svoj mandat nastopila decembra 2004. Vlada se je tako odločila le za nekatere popravke davčne zakonodaje, vendar to ni bilo dovolj. Nekatere stvari jim je uspelo popraviti; spomnimo na starševski dodatek za veliko družino, ki je bil po Ropovem zakonu obdavčen, po spremembah pa je bila obdavčitev umaknjena. Veliko stvari je ostalo nerešenih, če omenimo le zaplete pri dvojni obdavčitvi tistih slovenskih državljanov, ki delajo v Avstriji. To področje se ureja šele zdaj, kar je za mnoge nerazumljivo. Večina je bila namreč prepričana, da sta državi to že zdavnaj uredili. Na DURS pa imajo velike težave tudi z informacijskim sistemom. V preteklih letih so zaposleni na uradih podatke s predpisanih obrazcev ročno vnašali v svoje evidence, nekateri pa so ostali nedotaknjeni v predalih, saj nihče ni vedel, kaj bi z njimi počel. Danes so stvari še bolj zapletene kot pred časom. Direktor ima torej težko nalogo. Že ob njegovem imenovanju so si bili poznavalci razmer na področju informacijske tehnologije na DURS enotni, da tega »šmorna« ne more rešiti nihče in da ni človeka, ki bi jih prepričal, da prevzamejo vodenje te ustanove. Simič je zagrizel v kislno jabolko in junak bo, če bo prevzeti nalogi kos.

Beg možganov

Denis Vengust

V preteklosti je bilo veliko govora o potrebi, da bi država spodbujala šolanje vrhunskih mladih kadrov v tujini.

Osebno sem prepričan, da je tak pristop v večini primerov napačen in škodljiv za državo. Država spodbuja študij v tujini predvsem prek Fundacije Ad Futura. V nedavno objavljenem letošnjem razpisu za štipendiranje je fundacija sicer zelo zmanjšala število štipendij za dodiplomski in podiplomski študij v tujini. Razpisanih je le 20 štipendij, medtem ko so jih v minulih letih podelili okrog 50 na leto. Toda po drugi strani je fundacija še mnogo bolj razširila program za sofinanciranje raziskovalnega sodelovanja slovenskih doktorskih študentov v tujini. Letos so razpisali kar 100 štipendij za sofinanciranje štirimesečnega raziskovalnega dela v tujini, medtem ko so lani poskusno podelili le 15 tovrstnih štipendij. Kandidate bodo izbirali med mladimi raziskovalci na predlog njihovih mentorjev, prednost pa bodo imeli raziskovalci, ki delajo v gospodarstvu. Razpisali so tudi 10 štipendij za enoletno raziskovalno delo v tujini, ki ga bodo omogočili novim doktorandom — avtorjem najboljših doktorskih del iz naravoslovja, tehnike in biotehnologije.

Ob tem se je treba zavedati, da se na slovenskih fakultetah iz leta v leto povečuje delež študentov, ki odhajajo na študijske izmenjave v tujino. Na nekaterih fakultetah bo to kmalu postala skorajda obvezna praksa.

Na ta način čedalje več slovenskih študentov in raziskovalcev odhaja na študij ali raziskovalno delo v tujino. Načeloma naj bi šlo le začasne odhode. Toda zavedati se moramo, da del teh ljudi neizogibno za vedno ostane v tujini, in to iz najrazličnejših razlogov, med katerimi so predvsem privlačnejše ponudbe za zaposlitev ali osebni razlogi (kot je na primer partnerska zveza).

Upoštevanje demografsko situacijo, ko Slovenci praktično že izumiramo, se postavlja veliko vprašanje, zakaj z državnim denarjem in študijsko politiko spodbujati izseljevanje mladih iz Slovenije. Še toliko bolj, ker gre za zelo sposobne in obetavne mlade kadre, v katere je država v preteklosti vložila veliko davkoplačevalskega denarja (prek šolanja, socialnih transferjev ...). Zdaj ko bi prišel čas, da država uživa pozitivne učinke tako opevanih naložb v znanje, pa bodo sadove teh vlaganj želi tujci. Pri tem ne gre le za denar, temveč tudi za številne druge pozitivne prispevke, ki bi jih lahko k razvoju Slovenije prispevali mladi, a jih z njihovim odhodom v tujino izgublamo za vedno.

Vabilo na tradicionalni, 12. spominski gorniški tabor dr. Henrika Tume

Slovenska demokratska stranka pripravlja 12. spominski tabor dr. Henrika Tume v Lepeni, in sicer od 28. julija do 6. avgusta 2006. Na taboru bodo vsak dan potekale številne družabne in športne aktivnosti; udeležijo se jih lahko vsi člani, simpatizerji in prijatelji stranke, ki si želijo tovrstnega druženja. Posamezni forumi in interesne organizacije SDS pripravljajo aktivnosti in srečanja, na katerih bodo predstavili svoje delovanje. Prijetno druženje bodo udeleženci lahko izkoristili tudi za pogovore

s predstavniki stranke in vlade ter se na ta način seznanili z aktualnim dogajanjem v političnem prostoru.

Uradno odprtje tabora bo v soboto, 29. julija 2006.

Veseli bomo, če se nam boste pridružili tudi letos.

Dušan Strnad,
glavni tajnik SDS

LETNI TABOR SDS – LEPENA 2006

28. julij – 6. avgust 2006

Datum	Dejavnost	Primernost
Pe., 28. 7.	Ureditev tabora in večer ob tabornem ognju Zapojmo skupaj! (v večernih urah)	Za vse
So., 29. 7.	Uradno odprtje tabora (v dopoldanskih urah)	Za vse
Ne., 30. 7.	Trojno okno nad dolino Mlinarice Ste že slišali za trojno okno? Pridite, ne bom vam žal! Predavanje ob diapozitivih (po večerji) V ZRCALU KAMENE DOBE Med prebivalci Papue Nove Gvineje. Njihovo orodje in orožje je še vedno iz kamna in lesa. Kanibalizem še ni povsem izkoreninjen. Z besedo in sliko bosta ta svet predstavila dr. Angelca in dr. Marko Žerovnik.	Za izkušene gornike z dobro kondicijo! Za vse
Po., 31. 8.	Rafting po Soči Pridite, veselo bo! Srečanje z ženskim odborom (od 15. do 18. ure) Družabne igre (ob 20. uri)	Za vse, ki znajo plavati Za vse Za vse
To., 1. 8.	Tradicionalna tura na Škrlatico (2740 m) iz Vrat – odhod izpred Aljaževega doma ob 5. uri Kraljica med slovenskimi gorami Filmski večer (ob 20.30)	Za izkušene gornike z dobro kondicijo! Za vse
Sr., 2. 8.	Plezanje na balvanih v Trenti ali v plezališču pri Paverju v Trenti V premagovanju vertikale Srečanje s seniorji (ob 14. uri) TOMBOLA (ob 18. uri)	Za alpiniste, plezalce, tiste, ki bi radi poskusili, in gledalce Za vse Za vse
Če., 3. 8.	Soška fronta, nemški preboj na Kolovratu, ogled objektov in frontnih linij Postrvi z žara (v večernih urah)	Za vse Za vse
Pe., 4. 8.	Slovesno odkritje stolpiča na Skali (2133m) Osrednja proslava ob 85-letnici Skale Projekcija filma »V kraljestvu Zlatoroga«	Za izkušene z dobro kondicijo! Za vse Za vse
So., 5. 8.	Tura na Triglav (2864 m) iz različnih smeri SDS na vrhu	Za gornike z dobro kondicijo!
Ne., 6. 8.	Zaključek tabora, odhod domov	

Vsi odhodi so iz tabora v Lepeni, po poprejšnji napovedi se bo mogoče priključiti tudi od drugod.

Kontaktna oseba za prijave in informacije je GAŠPR PREDALIČ (tel. 040 464 060).

Z nami bo varneje, a ne pozabite skrbeti za lastno varnost!

Se poduhovljeni predsednik umika?

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Predsednik države Janez Drnovšek je napovedal, da se namerava po predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto, umakniti iz aktivne politike. Pri tem se postavlja vprašanje, kako resna je njegova napoved in kdo bi ga utegnil naslediti.

Nedavno srečanje Stjepeta Mesića in Janeza Drnovška na Raščici pri Velikih Laščah

Odločitev, da na predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto, ne bo več kandidiral, je Janez Drnovšek sporočil v intervjuju za nacionalno televizijo, ki je bil posnet tik pred državno slovesnostjo ob 15. obletnici osamosvojitve, predvajali pa so ga dva dni pozneje. Na vprašanje novinarja, ali namerava na prihodnjih volitvah znova kandidirati, je na presenečenje marsikoga odgovoril: »V vsakem intervjuju v zadnjem času me sprašujejo, ali bom kandidiral, to je postalo že prav dolgočasno in ravno zaradi tega bom povedal, da ne bom kandidiral na volitvah leta 2007. Mislim,

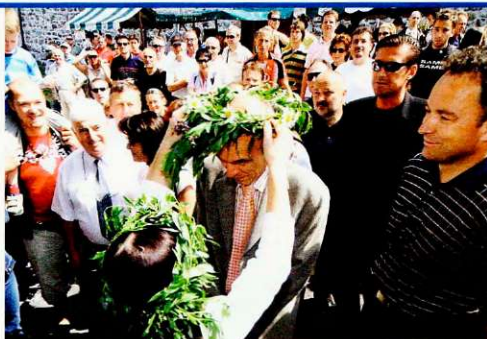
da je bilo uradnih funkcij in položajev dovolj.« Ker se je Drnovšek v zadnjem času že velikokrat premislil, spomnimo se samo zapletov s svetovalci v njegovem uradu, ki jih je najprej odpustil, čez nekaj tednov pa vzel nazaj v službo, so se kmalu po intervjuju začeli mnogi spraševati, koliko je njegova napoved resna in ali bi to, če jo bo vendarle uresničil, pomenilo njegov dokončni odhod iz politike. Drnovšek je v istem intervjuju tudi dejal, da se namerava takoj po izteku predsedniškega mandata posvetiti svojemu Gibanju za pravičnost in razvoj, ki po njegovih besedah ni namenjeno

njegovi podpori pri morebitni predsedniški kandidaturi, kot to mnogi mislijo, temveč temu, za kar se razglasha, vendar mnogi kljub temu dvomijo o resnosti njegovih besed. Eden takih je predsednik vlade Janez Janša, ki je v izjavi za nacionalno televizijo dejal, da ne verjame v Drnovškov dokončni umik iz politike, saj nihče ne ve, kaj bo čez leto dni ali več. »Verjamem sicer, da predsednik države v tem trenutku misli resno, vendar pa sem doslej slišal že različne napovedi za različne kandidature, ki pozneje niso držale,« je dejal Janša. Da Drnovšek s svojo napovedjo ni mislil či-

sto resno, se strinja tudi politični analitik in profesor na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani dr. Matej Makarovič. Na naše vprašanje, ali ga je presenetila Drnovškova napoved, da ne bo več kandidiral za predsednika države, je odgovoril: »Sama napoved me niti ni pretirano presenetila, saj je dr. Drnovšek v zadnjem času tako nepredvidljiv v svojih izjavah, da je tudi nepričakovano na neki način mogoče pričakovati. Bolj bom presenečen, če bo svojo napoved glede na svojo relativno labilnost in nihanja iz enega stanja v drugo tudi uresničil.« Če Janša in Makarovič ne verjameta Drnovškovi

napovedi, pa je bila ta pričakovana za političnega analitika in profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani dr. Miho Kovača, ki pravi, da se mu zdi odločitev presenetljivo konsistentna z Drnovškovo dosedanjjo držo, saj bi bilo po njegovo zelo nenavadno, če se nekdo zavzema za skromno, asketsko življenje, hkrati pa ima na razpolago vse privilegije, ki gredo predsedniku države. »To odločitev zato razumem kot dokaz, da je dr. Drnovšek v svoji držbi iskren in da njegov novi imidž ni poskus, kako nagovoriti vedno bolj apolitično volilno telo,« je dejal Kovač.

Drnovškova zapuščina Na odgovor, ali je Drnovšek s svojo napovedjo, da ne bo več kandidiral za predsednika države, mislil resno ali ne, bomo spričo nekaterih omahljivih Drnovškovih dejanj v zadnjih mesecih morali počakati, kljub temu pa politični analitiki že zdaj ugibajo in ocenjujejo, kakšna bo Drnovškova zapuščina in kdo bi ga utegnil naslediti. Matej Makarovič na vprašanje, kakšna bo Drnovškova politična zapuščina in po čem si ga bo javnost najbolj zapomnila, če bo svojo napoved uresničil in se umaknil iz politike, odgovarja, da ima vsaka politična zapuščina svoje minuse in plusi in da smo do zdaj nekako doživeli dva Drnovška. »Prvi je bil izrazito racionalen pragmatik s prepoznavno željo po oblasti. V tem ravno ni bil kakšen etični vzor, a z vidika državljanov je bil vsaj dovolj predvidljiv. Vedel si lahko, da bo v svojih načelih popustil v tistem trenutku, ko bo zadel ob premočan nasprotni lobi: konfliktom, ki bi lahko ogrozili njegov položaj, se je skrbno izogibal. Drugi Drnovšek je znatno manj racionalen in manj pragmatičen, zdi se bolj načelen, vendar so ta načela pogosto nekoliko zmedena in iracionalna – zdijo se kot plod (pre)hitre transformacije človeka, ki se je v naglici odločil, da bo razrešil vse dileme od osebno človeških do globalnih. Iz tega izhajajo nekoliko odrešiteljska nagnjenja, ki po mojem mnenju za modernega demokratičnega politika niso ravno primerna lastnost,« pravi Makarovič. Podobno dvopolno Drnovškovo politično zapuščino vidi Miha Kovač. Na vprašanje,

Mnenja o Drnovškovi napovedi so različna.

kakšen je bil Drnovšek kot predsednik države in kakšen kot politik na splošno, je odgovoril: »Njegov predsedniški mandat je imel, poenostavljeno rečeno, dve fazi: prvo, v kateri predsednika tako rekoč ni bilo na spregled, in drugo, v kateri je postal hiperaktiven in je na koncu ustanovil Gibanje za pravičnost in razvoj. Obe fazi se mi s stališča dolgoročnega in političnega razvoja Slovenije zdita manj pomembni. Bistveno se mi zdi tisto, kar je dr. Drnovšek dosegel kot predsednik vlade, ko mu je skozi devetdeseta leta uspelo voditi sredinsko politiko, ki je bila onkraj tradicionalnih slovenskih političnih delitev. Ta gradualistična politika je Sloveniji omogočila politično stabilnost in gospodarski ter družbeni razvoj, ki so nas pripeljali v EU in Nato ter nam zagotovili dokaj visok standard,« pravi Kovač. Pri tem se mu zdi pomembno, da pri Drnovšku ni bilo tolikšnega prepada med besedami in dejanji, kot jih je po njegovo mogoče opaziti pri sedanjem predsedniku vlade. »V času vladavine dr. Drnovška praviloma niso menjali uspešnih direktorjev v podjetjih z državnim deležem samo zato, ker ne bi bili prave politične barve, danes jih. Nobena od vladnih koalicij, ki jih je vodil dr. Drnovšek, tudi ni vzpostavila tako temeljitega neposrednega formal-

Janez Janša Drnovšku ne verjame.

nega nadzora nad javnimi mediji in drugimi javnimi zavodi, kot je to storila Janševa vlada. Ne trdim, da tovrstnih reči ni bilo tudi v Drnovškovih časih; verjamem pa, da sta bila nadzor politike nad javnimi mediji, njeno neposredno vmešavanje v javne zavode in v podjetja z državnimi deleži manjša kot danes,« pravi Kovač. Kovač kot najbolj negativen element Drnovškove zapuščine vidi dejstvo, da po njegovem (pa tudi Kučanovem) odhodu na levi ni nobenega politika, ki bi ju lahko enakovredno nadomestil. »Danes je zagotovo mogoče reči, da na levi sredini ni nikogar, ki bi se lahko enakovredno kosal z Drnovškom in Kučanom. Še več: eden od sedanjih problemov levice je tudi to, da ob njima ni zrasel noben politik, ki bi po njunem odhodu lahko odigral tako povezovalno vlogo v celotnem slovenskem prostoru, kot sta jo imela ona. To je, vsaj kar zadeva levosredinsko politiko, najbolj negativen moment njune dediščine,« pravi Kovač.

Kdo bo nasledil Drnovška? Sicer pa Drnovškov morebitni umik na koncu sproža tudi vprašanje, kdo vse bi se utegnil zdaj, ko odhaja človek, za katerega se je zdelo, da ga je skoraj nemogoče premagati, kandidirati za predsedniško funkcijo in kdo bi lahko bil izvoljen. Miha Kovač kot kandidata, ki bi bil sposoben premagati vsa imena, ki se kot morebitni kandidati ta čas omenjajo v javnosti, vidi nekdanjega rektorja ljubljanske univerze, levo usmerjenega Jožeta Mencingerja, Makarovič pa o konkretnih imenih ne želi odgovoriti. »Na volitvah lahko pričakujemo močne in resne predsedniške kandidate, saj bodo vse ključne politične sile v državi v tem zaslutile svojo veliko priložnost in bodo volitve

Z njegovim odhodom bo predsedniška tekma zanimiva.

vzele temu primerno resno. Sedanja vladajoča opcija bo v tem videla priložnost, da končno zavzame položaj, ki ga še nikdar v zgodovini Slovenije ni imela, deli sedanje opozicije pa utegnejo iskati človeka, ki bi s prevzemom tega simbolnega položaja sedanji opoziciji znova prinesel močnega simbolnega voditelja, kakršnega je z zatonom Kučana izgubila,« pravi Makarovič.

Če bo torej Drnovšek držal obljubo, lahko pričakujemo, da se slovenski politiki v prihodnjem letu obetajo tektonski premiki; kako veliki bodo, pa bo odvisno predvsem od tega, kako daleč od politike se namerava Drnovšek v resnici umakniti. ■

ANKETA

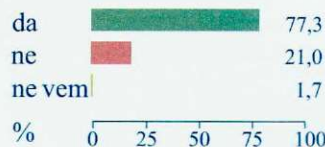
Ali podpirate Drnovškovo odločitev, da se umakne iz politike?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Vam je bila vsč osrednja državna proslava v Ljubljani?

Glavovalo: 176

DEMOKRACIJA spletna

Od pokrajin do primera Plut

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana

Čprav se izvoljeni predstavniki ljudstva počasi pripravljajo na parlamentarne počitnice, ki se bodo kot vsako leto začele 1. avgusta, je bilo dogajanje v državnem zboru pretekli teden še vedno dovolj zanimivo.

Poslanec SDS Jožef Jerovšek je v torek sklical tiskovno konferenco in na njej opozoril, da predstavniki LDS s svojimi izjavami, da nedavno sprejeta novela zakona o visokem šolstvu, degradira študente, ki bodo študirali po bolonjskih programih, neupravičeno ustrahujejo in ščuvajo študentsko populacijo. Po Jerovškovih besedah zakon ne degradira nikogar. »V koaliciji smo ravnali pravilno, ker smo pred nekaj meseci zadržali postopek sprejemanja zakona, dokler ni prišlo do visoke stopnje soglasja v stroki in javnosti. Tako smo dobili res dober in strokoven zakon,« je dejal Jerovšek. Po njegovih besedah so pravilnost rešitev v noveli zakona spoznali tudi številni poslanci LDS, saj, kot je dejal, niso soglašali z nerazumljivimi pogledi nekdanjega šolskega ministra Slavka Gabra in niso glasovali proti zakonu.

Nenavadno delavni svetniki

Če je spremenjeni zakon o visokem šolstvu tudi del opozicije prepoznal kot dobrega (nekateri njeni poslanci so zakon podprli, nekateri pa so se glasovanja vzdržali), pa ga kot takega očitno niso prepoznali

državni svetniki. Slednji so namreč v četrtek z 18 glasovi za in 6 proti na zakon izglasovali veto, kar pomeni, da bo moral državni zbor o njem odločiti še enkrat, tokrat z večino glasov vseh poslancev. Svojo odločitev so državni svetniki utemeljili s tem, naj bi novi zakon zmanjševal že pridobljene pravice diplomantov in tako kršil načelo pravne države, posegal naj bi v že določena pravna razmerja in s tem v načelo pravne varnosti, prav tako pa naj ne bi omogočal neodvisnega učinkovitega in funkcionalnega zunanjega zagotavljanja kakovosti visokega šolstva. Zelo splošno formulirani očitki, ki povedo zelo malo o tem, kaj naj bi bilo v resnici z zakonom narobe. V državnem svetu so (tudi s poplavo vetov) očitno naredili vse, da bi upravičili svoj obstoj in javnost prepričali, da denar, ki ga porabijo, ni vržen stran.

Zelena luč za pokrajine Študentje bodo torej morali na novi zakon še nekoliko počakati, čakati pa ne bo treba tistim, ki si želijo pokrajine. V sredo so poslance in poslanci sprejeli odlok, s katerim je začel veljati zakon, ki spreminja 121., 140. in 143. člen ustave, z njim pa so odstranjeni še za-

dnje pravne ovire za ustanavljanje pokrajin. Med spremenjenimi členi je najpomembnejši 143. člen, ki v nasprotju s starim, ki je ustanavljanje pokrajin prepuščal občinam, kar je zaradi njihove nezmožnosti dogovora blokiralo njihovo ustanavljanje, določa, da se pokrajine ustanovijo s posebnim zakonom, ki ga sprejme državni zbor, medtem ko 121. in 140. člen urejata prenos državnih nalog na pokrajine. Po nekaterih napovedih bi lahko pokrajine dobili še v mandatu te vlade.

Zatajila je nejasna zakonodaja

Nadvse delavni so bili pretekli teden tudi člani parlamentarnega odbora za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje, saj so se na izredni seji seznanili s kar temi poročili o ravnanju pristojnih državnih organov v primeru Plut – poročilom vrhovnega tožilstva, ministrstva za notranje zadeve in pravosodnega ministrstva. Notranji minister Dragutin Mate, ki je na odboru predstavil poročilo policije, je članom odbora dejal, da je komunikacija med ljubljanskim in beograjskim Interpolom glede suma umora v skladu s standardi. Po njegovih

besedah je policija izvedla veliko aktivnosti v zvezi s tem, vendar je bila mogoče preveč usmerjena v mednarodno sodelovanje, prav tako pa je naredila napako, ko ni zahtevala pisne usmeritve tožilstva glede tega primera. Tudi zato bi bilo po njegovo treba jasneje zapisati usmeritve policije, potem ko ta prejme mednarodno tiralico, razmisliti pa bi bilo treba tudi o dopolnitvi in spremembi uredbe o sodelovanju med tožilstvom in policijo. Generalna državna tožilka Barbara Brezigar, ki je v tem primeru predstavila delo državnega tožilstva, je pred odborom dejala, da so bili nekateri postopki policije pomanjkljivo vodeni, tožilci pa so bili premalo kritični do njih. Po njenih besedah bi moral državni tožilec policijo usmeriti tako, da bi pregon zaradi suma umora vodili v Sloveniji.

Člani odbora so na koncu ugotovili, da zakonodaja in podzakonski akti, ki določajo sodelovanje med tožilstvom in policijo na področju usmerjanja predkazenskega postopka, niso jasni, zato je odbor vrhovno državno tožilstvo in policijo pozval, naj preverita sistemsko ureditev na tem področju in vladi predlagata spremembe. **D**

Boj za svobodo

Mitja Volčanšek, foto: arhiv Demokracije

Stopnjevanje napetosti pred razglasitvijo neodvisnosti naše države pred petnajstimi leti je doživelo vrhunec z izbruhom vojnih operacij. Med desetdnevnimi spopadi smo Slovenci dokazali, da si zaslužimo živeti v lastni državi.

V času, ko je novopečena slovenska prestolnica še rahlo ometična od čustev in proslavljanja na osrednjem mestnem trgu legla k počitku, so se uresničili naši najhujši strahovi. Poslednji steber razmajane stavbe, znane kot SFRJ, Jugoslovanska ljudska armada (JLA) je prevzela politične vajeti v svoje roke. Uporno severno republiko je bilo treba pokoriti zlepa ali zgrda. Na to pa so bili osrednje politične in vojaške osebnosti osamosvojitve kot tudi slovensko ljudstvo vendarle pripravljeni. S tem so agresorja močno presenetili, enotnost Slovencev pa je bila nazadnje poplačana.

Pričakovana eskalacija Kot rečeno, so imele operacije, ki so se

začele v noči na 27. junij 1991, predzgodbo. Danes je javnost večinoma dobro seznanjena z junaškim delovanjem Manevrske strukture narodne zaščite v letu 1990, vzpostavljanje samostojne vojaške strukture, ki se je bila sposobna bojevati proti JLA, pa je vodilo k razglasitvi neodvisnosti. To je bilo najbolj jasno ob postroju brigade Moris v Kočevski Reki decembra 1990 tik pred plebiscitom kot tudi ob incidentu v Pekrah maja 1991. Zato je slovenski politični in vojaški vrh napad JLA pričakal pripravljen.

Ustavni zakon, s katerim je slovenska skupščina razglasila samostojnost, je sprožil reakcijo zveznega izvršnega sveta. Ta je z odlokom o zavarovanju državnih meja v

Sloveniji dal proste roke JLA in zvezni policiji.

Načrt agresorja je bil jasen. Slovenijo je bilo treba izolirati s prevzemom nadzora nad mejnimi prehodi in brniškim letališčem, potem pa bi sledilo obračunavanje z »notranjim sovražnikom«.

V JLA so menili, da bo to razmeroma lahko delo in da se bodo »uporniki« hitro zlomili, zato v svoji strategiji niso predvideli zadostne logistične podpore za daljše vojskovanje, kar je bila usodna napaka. Druga napaka je bila, da so v akcijo poslali tanke brez podpore pehote.

JLA je razpolagala z veliko premočjo v oborožitvi, oklepnikih in letalih. Če odštejemo nekaj 20-milimetrskih protiletalskih topov,

minomete in ročne raketomete, so bile slovenske sile precej nebojgljene. Po drugi strani je Teritorialna obramba (TO) štela 16.000 mož, njihovo število se je med vojno povečalo na 35.200, policija pa je zbrala približno 10.000 aktivnih pripadnikov in rezervistov. JLA je v Sloveniji imela približno 22.300 vojakov.

Cilj: mejni prehodi Fragmentiranemu dogajanju smo v nadaljevanju poskušali slediti kronološko, da bi lažje dojel hkratnost dogajanja na različnih prizoriščih.

Prve jugoslovanske enote, ki so 26. junija krenile proti meji z Italijo, so bile oklepne enote reškega korpusa. Pričakale so jih barikade in spontan odpor Primorcev, ►

Na mejnem prehodu Rožna dolina so slovenski teritorialci dosegli eno najodmevnejših zmag nad JLA.

Slovenija je 26. junija 1991 zaspala v vznesenosti ...

... zbudila pa se je v vojni.

► posebej v Vrhpolju, ki pa tankov niso mogli ustaviti. V Divači je zgodaj popoldne oficir JLA sprožil prvi strel proti slovenskim demonstrantom. Pravi spopadi so se začeli naslednji dan okrog enih zjutraj, ko je JLA z 12 bojnimi oklepniki in več tovornjaki prestopila državno mejo pri Metliki in se ustavila pred barikadami v Pogancih. Po streljih z obeh strani se je kolona usmerila proti Ljubljani, a jo je popoldne ustavila zapora ceste pri Medvedjeku.

Medtem je ob 2:40 iz vrhniške vojašnice tamkajšnji 1. oklepni bataljon v dveh kolonah krenil proti Brniku. Prvi tanki so prišli na Brnik okoli petih zjutraj in zavzeli okolico letališča, popoldne pa so že doživeli napad TO. Kolona, ki je napredovala po avtocesti in ljubljanski obvoznici ter nato skozi Trzin in Mengeš, ni imela lahkega dela. V Trzinu so v spopadu s specialno enoto policije in TO padli štirje vojaki JLA, na slovenski strani pa en teritorialec. Preostali zvezni vojaki so se vdali, vojaki diverzantskega odreda, ki so jim priskočili na pomoč iz helikopterjev, pa so se

umaknili, a so v roke slovenskih sil padli že naslednji dan.

Tankovski enoti JLA sta iz Maribora odpeljali proti Šentilju in Dravogradu. Prvo je v Pesnici ustavila barikada, popoldne pa so se vneli boji s TO. V približno istem času sta bili ustavljeni oklepni koloni, ki sta poskušali prodirati iz Hrvaške.

Večerne ure so prinesle še pokus udora kolone JLA pri vasi Rigonce in napad na letališče Cerklje, kar je povzročilo, da je večina letal JLA letališče zapustila. V bojih v Kosezah pred Ilirsko Bistrico so padli trije vojaki JLA. Pri neuspešnem desantu na učni center TO na Igu oziroma med

preletom Ljubljane sta bila sestreljena jugoslovanska helikopterja (enega je pilotiral Slovenec).

Že 28. junija se je TO usmerila proti okupiranim mejnim prehodom, kjer so potekale najhujše bitke. Pot tankov proti Šentilju so znova ovirali barikade in obstreljevanje.

Krajši konec so na barikadah tovornjakov potegnili njihovi vozniki, ki so jih pokosili napadi jugoslovanskih letal. Ta dan so potekali srditi boji na Medvedjeku, padel pa je danes po krivem blatni koroški mejni prehod Holmec. V Rožni dolini pri Novi Gorici je peščica

Slovencev znova zavzela mejni prehod in zajela skoraj sto sovražnikovih mož. Po drugi strani pa je delno zmago z zavzetjem mejnega prehoda Gornja Radgona slavila JLA. O tragediji na Brniku na ta dan pišemo v posebnem okvirju.

Letala JLA so svoje napade usmerila na brniško letališče in na osrednje radiotelevizijske oddajnike (Domažale, Krim, Kum, Boč, Nanos). Napadi so se nadaljevali še nekaj dni. Za nadaljevanje boja je bilo izrednega pomena zavzetje skladišč orožja JLA v Borovnici in Leskovcu. V slovenske roke so prišli armadni prisluškovalni centri.

Zvečer je JLA razglasila prekinitve ognja, saj so bile njene obkoljene enote v čedalje težjem položaju.

JLA ne popusti Kot posledica tega je v noči na 29. junij prišlo do prvih političnih pogovorov v Zagrebu, vendar sprejeti dogovor o ustavitvi sovražnosti ni bil uresničen. Medtem so se vojaki JLA in zvezni policisti začeli vdajati, česar pa oficirji niso vsi dobro prenesli, tako da je prihajalo do trenj znotraj domnevno enotne fronte JLA.

Kljub čedalje slabšem položaju na terenu in drugačnim pogledom zvezne politike je vodstvo JLA očitno izgubljalo kompas. Slovenskima predsedstvu in vladi je namreč postavilo ultimatum, ki bi se iztekel naslednji dan, z zahtevo po kapitulaciji. V nedeljo, 30. junija, so vojno stanje občutili tudi prebivalci po mestih. Z letališč na Hrvaškem so vzletela armadna letala. Pri nas so sprožili zračni alarm, vendar so se letala kmalu obrnila proti svojim izhodiščem.

Bojevitost TO pred karavanškim predorom je zvezne sile spametovala do te mere, da so ponoči sprejeli dogovor o izročitvi predora.

Janez Janša in Igor Bavčar sta vodila obrambo Slovenije.

Enotna skupščina

Dr. Rosvita Pesek o složnosti tedanje slovenske politike:

»Sredi obrambne vojne, 29. junija 1991, je bila ob 22.20 sklicana izredna, za javnost zaprta seja vseh treh zborov skupščine Republike Slovenije, ki je trajala do pol pete ure zjutraj. Uvodoma je sekretar za LO Janez Janša izpostavil pripravljenost, da se brani plebiscitna odločitev, in predlagal, da skupščina zahteva od mednarodne skupnosti nasprotovanje agresiji, priznanje naše republike in takojšen umik JLA s slovenskega ozemlja. Sekretar za notranje zadeve Bavčar je poročal, da slovenska milica skupaj s TO obvladuje 63 mednarodnih in

maloobmejnih prehodov, JLA pa 9 maloobmejnih in 6 mednarodnih. Predsednik Kučan je poročal o sestanku z evropsko trojko (Poos, de Michelis, van den Broek) in predlagal, da se JLA umakne, od koder je prišla. Predsednik Peterle pa je poudarjal, da v trgovinah niso potrebne nobene omejitve in da se v tujini zbira denar za Slovenijo.

Opozicija je omilila svojo sicer kritično noto in družno podprla delovanje TO in milice, tako da je 197 delegatov v sklepkih obsodilo agresijo JLA, dva pa sta se vzdržala.«

Pogosto spontane barikade so ustavile sovražnikove oklepne kolone.

Oklepni koloni je 1. julija s pomočjo letalstva uspelo prebiti blokado teritorialcev in se napotiti proti Brežicam, vendar se je znova ustavila pred blokado TO v Krakovskem gozdu. Po neuspešnih pogajanjih o vdaji je zjutraj sledil napad na kolono, ki pa ga TO ni uspelo unovčiti zaradi preleta letal JLA. JLA se je nato odločila, da vojaki zapustijo vozila in se peš odpravijo v matično enoto. Pri vasi Planina jih je obkolila in prisilila k vdaji številčno šibkejša posebna enota slovenske policije.

Kljub čedalje številčnejšim znamenjem poraza je JLA zvečer postavila nov ultimatum.

Zmagi naproti Drugega julija je sledila prelomnica v vojni. TO je zadala močan udarec oklepni koloni v Krakovskem gozdu. Oklepnomehanizirani bataljon, ki naj bi iz Jastrebarskega prodril v Slovenijo in rešil položaj, so ustavili, vojakom JLA v Krakovskem gozdu pa ni preostalo drugega, kot da zapustijo svoje oklepnike. Zajeli so jih naslednji dan.

V tem času je TO uspešno napadla stražnico JLA v Šentilju.

Slovenskim silam je uspelo zavzeti tudi druge stražarnice in skladišča, prav tako mejna prehoda Fernetiče in Gorjansko. V Gornji Radgoni je tankovsko streljanje v odgovor na napad TO uničilo del mesta.

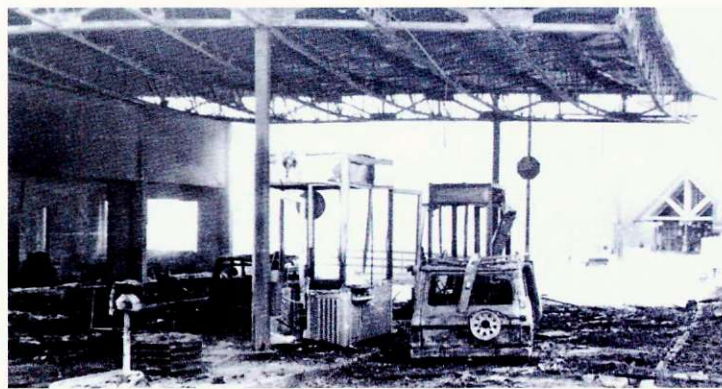
V celoti gledano pa je bila slika za agresorsko armado precej klavrna. Slovensko predsedstvo je ob 21. uri sprejelo sklep o enostranski ustavitvi ognja in pri tem pokazalo precejšnjo mero razumnosti, saj je ugotavljalo, da je vojaška ofenziva iz Beograda že zlomljena. Kljub temu je načelnik generalštaba Blagoje Adžić po televiziji še grozil, da bodo

»stvari privedli do konca«. Zadnji poskusi JLA so mejili na farso. Tretjega julija je iz Beograda odpeljala gardna oklepnomehanizirana divizija, katere večji del pa je ostal ob cesti. Pohod na Slovenijo je propadel, še preden se je pravzaprav začel. V istih urah so teritorialci in policisti zajeli vojake JLA, ki so se umaknili iz stražnice na Šentilju. Dve ločeni oklepni koloni, ki sta se namenili rešiti položaj JLA v Gornji Radgoni, je slovenska stran ustavila.

Na koncu je JLA privolila v dogovor o ustavitvi ognja, čeprav je s helikopterji z oznakami Rdečega križa še dovažala okrepiteve.

Četrty julij je pomenil praktično konec vojne, saj je TO zavzela vse mejne prehode, enote JLA pa so se začele vračati v vojašnice po Sloveniji in na Hrvaškem. Z dovoljenjem TO so se umaknile tankovska kolona z Brnika ter oklepni koloni pred Dravogradom in iz Gornje Radgone. V Mariboru je kljub splošni pomiritvi JLA napadla policijsko vozilo in pri tem ubila slovenskega policista.

Brioni Vojne aktivnosti so se uradno nehale 7. julija s sprejetjem t. i. Brionske deklaracije. Čeprav je bila Slovenija uradno za tri mesece prisiljena zamrzniti osamosvojitvene dejavnosti, so se le-te dejansko nadaljevale, slovenski vojaški in policijski organi pa so ohranili popolno suverenost v državi. Pot do mednarodnega priznanja je bila trasirana, za sabo pa je žal pustila krvavo sled. Čeprav nekateri kritični opazovalci desetdnevno vojno označujejo kot »operetno«, je v njej padlo 76 ljudi: 19 na slovenski strani, 45 na strani JLA in 12 tujih državljanov. Slovenci smo imeli 182 ranjencev, JLA pa 146. **D**

Boji za Holmec – ponos, ne sramota osamosvojitve

Konferenca na Brionih je pustila odprta vrata slovenski samostojnosti.

Spomin na brniške žrtve

Brniško mednarodno letališče je postalo eno osrednjih prizorišč bojev med desetdnevno vojno. Brezkompromisen srd JLA je zahteval štiri življenja, in sicer dveh teritorialcev ter nemškega in avstrijskega novinarja. Simbolno je ta žrtev predstavljala pomen korektnosti informiranosti, ki so jo zagotavljali mediji med oboroženimi spopadi na naših tleh.

Minister Janez Drobnič je odkril spominsko ploščo.

Brniških dogodkov izpred 15 let so se prejšnjo sredo, 28. junija, spomnili s slovesnostjo in odkritjem spominske plošče. Poleg ministra za delo, družino in socialne zadeve Janeza Drobnič, ki je skupaj z županom občine Cerklje na Gorenjskem, na območju katere je letališče, odkril ploščo, sta se spomenu umrlih poklonili še avstrijski in nemški veleposlanik Valentin Inzko in Hans Jochen Peters. Drobnič je ob tej priložnosti govoril o pomenu novinarjev, »ki so ob napadu JLA na državo Slovenijo besedo, zvok in sliko našega boja ponesli v svet« ter tako »bili tudi oni del soustvarjanja naše države«. Navzoče sta nagovorila tudi predstavnik združenja Sever Gorenjske in Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Al' prav se piše bog al' Bog?

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Šestnajst let po padcu komunističnega režima in petnajst let po osamosvojitvi Slovenije ostajajo mnoga vprašanja še vedno odprta. Med njimi je tudi splošen odnos ne samo do Cerkve, ampak tudi do vere kot take.

V javnosti je seveda najbolj izpostavljena Katoliška cerkev, ki je vedno znova tarča napadov s strani nekaterih političnih osebnosti, javnomnenjskih voditeljev in piscev pisem bralcev. V ozadju pa ostajajo nekatera druga vprašanja, ki so morda na prvi pogled nepomembna, dejansko pa kažejo nerazčiščen odnos do verovanja in vernikov. Pri tem ni nujno, da gre za namerno zaničevanje, to je lahko tudi posledica dolgoletne indoktrinacije in samocenzure. Takšno vprašanje je

zapis besede BOG v podnapisih pri različnih filmih.

Bog ali bog? Nedavno je v naše uredništvo prispelo precej obsežno pismo, v katerem naš bralec Drago Vogrinčič iz Prekmurja izraža ogorčenje nad dejstvom, da se v podnapisih na nacionalni televiziji še vedno pojavlja beseda BOG le z malo začetnico, in to tudi takrat, ko bi morala biti velika. Zato je na novega direktorja TV Slovenija Jožeta Možino in na programski svet RTV Slovenija

naslovil odprto pismo. V njem je med drugim pojasnil, da so ga znanci opozorili na nedosledno in nespoštljivo uporabo besede BOG v podnapisih pri filmih, ki jih predvajajo na nacionalni televiziji. O tem se je, kot trdi v pismu, prepričal tudi sam, ko je v času bolniškega staleža tri tedne spremljal nacionalno TV in tako tudi sam opazil, da pri zapisu besede BOG ne uporabljajo velike začetnice, zaradi česar se je takoj obrnil na pristojne službe na RTV Slovenija. Po njegovo je skrajni čas, da po

petnajstih letih demokracije javna RTV konča kulturni boj in ideološko stigmatizacijo verujočih kristijanov, kar je bila praksa prejšnjega sistema. V nadaljnjem besedilu navaja, da je od pristojnih služb na RTV dobil odgovor, poln sprenevedanja oz. »pod vsakim nivojem stroke in moralno-etičnih norm«. Bralec je potem z zadevo seznanil odvetnika in inšpektorat za kulturo in medije. Pri tem opozarja tudi na podnapise na teletekstu TVS, namenjene gluhih, saj naj bi bila celo v oddajah, ki jih pri-

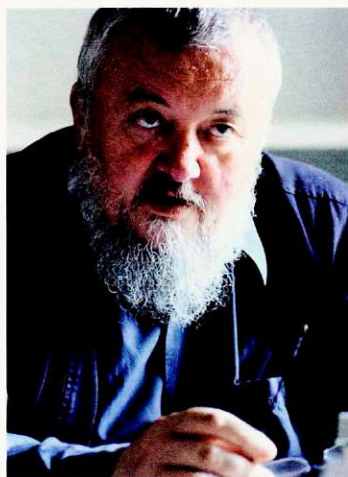
pravlja verski program (Sveto in svet, Obzorja duha), v podnapisih za gluhe beseda BOG zapisana z malo začetnico.

RTV odgovarja Na naše vprašanje glede spornega zapisovanja besede BOG nam je direktor TVS Jože Možina odgovoril, da ni razloga, da bi nacionalna RTV podpihovala kulturni boj, ki je stvar preteklosti, čeprav ne zanika, da se je le-ta nadaljeval tudi po osamosvojitvi Slovenije. Predsednik programskega sveta RTV Slovenija Stane Granda ne verjame, da bi bilo zapisovanje male začetnice (zlo)namerno. Voditeljica službe za prevajanje in lektoriranje na TV Slovenija Dušanka Zibukovec, ki je tudi prejela protestna pisma zaradi sporne male začetnice, pa odločno zavrača očitke o zlonamernosti.

Glede na to, da se je naš bralec obrnil tudi na ministrstvo za kulturo, smo zadevo preverili tudi tam. Vodja sektorja za slovenski jezik Janez Dular nam je potrdil, da so res prejeli pritožbo glede uporabe besede »Bog« oziroma »bog« na nacionalni televiziji, in sicer tako na sektorju za slovenski jezik kot tudi na inšpektoratu za kulturo. V zvezi s tem je pripravil strokovno mnenje, v katerem je natančno pojasnjena dilema v zvezi z uporabo velike ali male začetnice v primeru besede »Bog« oz. »bog«. Po Dularjevem mnenju je poglaviti vzrok za napake in spore pri rabi ustrezne začetnice v besedi BOG enakozvočnost občnega in lastnega imena v monoteizmu: *tisti bog, ki se imenuje Bog (ki mu je ime Bog)*. »Pri neustreznem odločanju najbrž ne gre samo za posledico časovne stiske, temveč prej za napačno presojo in prevajalčevo ali lektorjevo nevednost, nerazgledanost, saj naletimo npr. na prizore, ko je beseda BOG zapisana z malo začetnico v besedilu krščanske obredne molitve (prizor cerkvene poroke, pogreba ipd.) ali v svetoписemskih citatih (primeri iz filma Zelena milja na Pop TV 24. 3. 2006) ali v izrazito veroizpovednih povedih (npr. izjava bagdadskega muslimana v okviru oddaje Odmevi 27. 3. 2006: »Saj bog je pravičen!«),« je v svojem mnenju zapisal Dular. Pri tem je tudi pritrdil našemu bralcu: »V primerih, ko je bil BOG zapisan z

Direktor TVS Jože Možina

Predsednik sveta RTVS Stane Granda

Prof. dr. Marko Stabej

malo začetnico celo v slovesnih škofovih in papeževih izjavah, pa bi bilo morda upravičeno govoriti celo o ideološko pristranskem razumevanju pravil SP (Slovenskega pravopisa, op. G. B.) 2001. Pomenljivo je tudi, da v podnapisih sploh ni opaziti napak v obrnjeni smeri, tj. neupravičene rabe velike začetnice pri občnoimenski rabi besede BOG.«

Kdo ima prav? Da bi preverili upravičenost takšnega ali drugačnega zapisa besede BOG, smo se obrnili še na nekatere strokovnjake. Prof. dr. Marko Stabej z oddelka za slovenistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani nam je pojasnil, da je po veljavnih pravopisnih pravilih zadeva zelo preprosta: če je v besedilu beseda uporabljena kot lastno ime, se piše z veliko začetnico, če pa kot vrstno poimenovanje, se piše z malo začetnico. Težava pa je seveda v interpretaciji, ali gre v posameznem primeru za eno ali drugo. »Če je besedilo jasno in izrazito s tematskega področja kakšne monoteistične vere, se bo najverjetneje laže odločiti, da gre za lastno ime, in ga zapisovati z veliko. Če pa je besede

dilo drugačno, gre najbrž bolj za vrstno poimenovanje in ga je bolj priporočljivo pisati z malo,« trdi prof. dr. Marko Stabej in dodaja, da to še posebej velja za večino bolj ali manj stalnih besednih zvez, kot so »bog daj«, »bog ne daj« »bog ve«, »bog se usmili«, »bog pomagaj«, čeprav to ne more biti absolutno merilo. Verujoči kristjani se bodo verjetno večkrat odločali za uporabo besede kot lastnega imena, drugi ljudje pa manj, te dileme pa ne more enoumno razrešiti nobeno pravopisno pravilo. Načeloma bi bilo treba spoštovati voljo in rešitev avtorja, vsaj v izvornih besedilih; prevajalci pa morajo o avtorjevi nameri sklepati in nato izbrati ustrezno rešitev. »To je sicer negotovo po-

Jezikoslovec dr. Janez Dular

četje, vendar se mu ne da povsem izogniti,« dodaja dr. Stabej. Mag. Nataša Komac, asistentka na oddelku za primerjalno in splošno jezikoslovje na Filozofski fakulteti v Ljubljani, pa meni, da se po slovenskem pravopisu z veliko začetnico pišejo le lastna imena, in kadar je iz sobesedila jasno razvidno, da gre za lastno ime božanstva, t. j. krščanskega oz. katoliškega boga, je velika začetnica Bog utemeljena. »Sicer pa zapisovanje z veliko začetnico kot znak spoštovanja jezikoslovno ni utemeljeno, saj velika začetnica v pisavi nima te funkcije,« meni mag. Nataša Komac.

Gre za osebno ime Za mnenje smo vprašali tudi prof. dr. Antona Štruklja s katedre za dogmatično teologijo na Teološki fakulteti v Ljubljani, ki pravi, da je zapis besede BOG z veliko začetnico povsem nesporen, ko gre za krščanskega Boga, saj gre za osebno ime. V zvezi s tem je opozoril tudi na zaplet v zvezi z navajanjem besednih zvez »pred našim štetjem« in »po našem štetju«. V svoji knjigi Kristusova novost tako pravi, da krščansko štetje časa postavlja čas v čas. »Ne šteje od začetka, ampak od središča: življenje, Kristusovo življenje, deli svetovno zgodovino v prej in potem. Skladno s tem štejemo leta in stoletja *pred Kristusom* in *po Kristusu*,« piše dr. Štrukelj. Kakor koli že, omejena zgodba kaže, da se odnos do verskih vprašanj v slovenski družbi še ni otresel bremena polpreteklega obdobja kljub dokaj sproščenemu odnosu (jezikoslovne) stroke do teh vprašanj. **D**

bog1 -a m, člov. -u -a -u -om; -ova/-a -ov; -ovi -ov v zvezi hvala bogu (o a; v zvezi u) verovati v ~a; ~ sonca; poud.: biti ~ v družini |imeti veliko veljavo|; prizor za ~ove |imeniten, čudovit|

bog3 razpolož. medm. (o) O ~, kaj bo iz tega; ~, tega pa nismo pričakovali; ljubi ~; ~ nebeški

Bog -a m -u -a -u -om oseb. i. (o a) ~u hvala; verovati v ~a; pravični, večni, vsemogočni ~; ~ Oče; ~ Sin; ~ Sveti duh; ~ ti daj srečo; ~ vaju blagoslovi

Rotovnikove napake

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Revizorji računskega sodišča so pregledali poslovanje Cankarjevega doma za leto 2004 in ugotovili več nepravilnosti. Zemljišča, na katerem stoji zgradba, ni med osnovnimi sredstvi.

Revizorji so ugotovili, da vodstvo Cankarjevega doma med osnovnimi sredstvi ni izkazalo vrednosti zemljišča, na katerem stoji zgradba, in sicer v višini 212,5 milijona tolarjev. Za toliko so bila osnovna sredstva v bilancah pre nizko ovrednotena. Posledično je bila za 6,4 milijona tolarjev pre nizko obračunana

amortizacija, kar pomeni, da ob koncu leta 2004 ustanova ni imela 17 milijonov tolarjev dobička, kakor je prikazala, ampak ga je bilo le v višini 11 milijonov tolarjev. Poleg tega je vodstvo zaposlenim izplačalo 7,3 milijona tolarjev preveč dodatka, in sicer v povezavi s povečanjem cen življenjskih potrebščin, kar je v nasprotju s

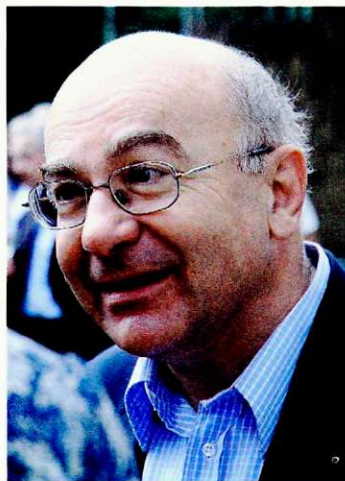
kollektivno pogodbo za kulturne dejavnosti. Podrobnejši pregled je razkril, da so zaposlenim izplačevali dvojno višino dodatka, kriv pa naj bi bil računalniški program. Izplačali so tudi slabih

62 milijonov tolarjev na račun delovne uspešnosti, Mitji Rotovniku na primer 2,7 milijona tolarjev, odločbo za to izplačilo pa je podpisala Andreja Rihter, nekdanja ministrica za kulturo. Dodajmo, da je Cankarjev dom za leto 2004 porabil 611 milijonov tolarjev za plače, od tega desetino za delovno uspešnost. Revizorji so podvomili o pravilnosti višine izplačil za delovno uspešnost.

Povsod enako Javno naročilo za storitve čiščenja poslovnih prostorov, storitve tiskanja in fotokopiranja ter nakup pisarniškega materiala in opreme v skupnem znesku nekaj manj kot 65 milijonov tolarjev so oddali »na lepe oči«, s čimer so kršili predpise o javnem naročanju. Čiščenje je opravljala družba Čistoča iz Trzina, pogodbo z njo so sklenili že aprila 1996, in sicer za eno leto, vsako leto pa so jo podaljševali. V tem času je prišlo tudi do povečanja cen. Ker ni bilo javnega razpisa, revizorji niso mogli preveriti in ugotoviti, ali je bila družba Čistoča res najugodnejši ponudnik. Podobne nepravilnosti so se dogajale tudi pri izbiri izvajalca za generalno čiščenje poslovnih prostorov. Pisarniški material so kupovali pri DZS, čeprav so bili drugi ponudniki cenejši. Nekaj nepravilnosti je bilo še pri nakupih osnovnih sredstev, kjer niso sklepali pogodb. S tem so pokazali, da so v preteklih letih na področju javnega naročanja ravnali tako kot večina porabnikov javnih sredstev. Največ napak je vedno pri izplačilih osebnih dohodkov in drugih stroških dela ter pri javnih naročilih. **D**

Pod drobnogledom

Javni zavod Cankarjev dom, kulturni in kongresni center, je ustanovila vlada, ki ima tudi ustanoviteljske pravice in obveznosti. Soustanoviteljica je Iskra, d. d., Ljubljana. Denar za svoje delovanje prejema iz državnega proračuna, iz sredstev soustanovitelja, iz proračuna lokalne skupnosti, s prodajo vstopnic, s prodajo blaga in storitev na trgu, z donacijami, darili in sponzorstvi ter iz drugih virov. Leto 2004 so (uradno) končali s slabimi 17 milijoni tolarjev dobička (leto prej je bil ta nekoliko višji). Konec leta 2004 je bilo v Cankarjevem domu 176 zaposlenih. Generalni direktor je Mitja Rotovnik.

Mitja Rotovnik

Andreja Rihter

Optimizem se vrača

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Prejšnji četrtek je investitorjem prinesel dolgo pričakovano olajšanje. Po skoraj mesecu in pol padanja tečajev je petkova objava Ameriške centralne banke o nadaljnjem dvigovanju temeljne obrestne mere na trge znova vrnila optimizem.

PORTFELJ 10 DELNIC NA DAN 30.06.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 30.6.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	5.87	-23.67	762,424
2 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	41.38	-2.68	971,798
3 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3.89	2.1	-46.02	539,981
4 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0.00	256,654
5 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	89.31	-7.81	892,252
6 Conergy	Nemčija	GER	EUR	126	49.67	46.98	-5.41	1,418,544
7 Krka	Slovenija	SBI	SIT	10	143000	145643	1.85	1,456,430
8 Sanofi-Aventis	Francija	PAR	EUR	82	76.15	76.3	0.20	1,499,332
9 Zijin mining	Hong Kong	HKG	HKD	10633	3.875	3.875	0.00	999,994
10 Bayer	Nemčija	GER	EUR	116	35.94	35.94	0.00	999,069

Denar v SIT 1,035,882 • Skupaj 10,832,359

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 30.06.2006 → 10,832,359 • Donosnost portfelja v odstotkih → 8.07 • Donos portfelja v SIT → 809,033
EUR → 239.64 • USD → 188.5 • HKD → 24.27

Ameriška centralna banka je torej v četrtek pri svojem pojasnilu za dvig temeljne obrestne mere na 5,25 odstotka jasno povedala, da od sedaj ne bo pomembna le inflacija, ampak tudi stanje ameriškega gospodarstva. Z dvigom obrestnih mer namreč prihaja do ohlajanja gospodarstva, za kar se FED v prejšnjih objavah ni zmenil. Sprememba v govorici ameriških bančnikov pa je investitorjem vrnila upanje, da bodo pri morebitnih nadaljnjih dvigih temeljne obrestne mere upoštevali stanje gospodarstva, in glede na to, da to že kaže prve znake ohlajanja, vsi investitorji v delnice upamo, da ne bo nadaljnjih dvigov. Podobno verjetno upa tudi FED, saj kaže, da tudi sam ne ve, kakšen bo izid naslednjega sestanka v avgustu.

Četrtek in petkovo eksplozijo tečajev pa bomo morali vsaj za kakšen teden vzeti z rezervo, saj je bil v petek konec prvega polletja, kar pomeni, da so veliki svetovni investitorji dvigovali tečaje zaradi boljših polletnih izidov. Ta pojav je splošno znan in je v tu-

jini dobil tudi svoje ime – »window dressing«. Glede na to, da Američani ta teden praznujejo dan neodvisnosti in da bo veliko investitorjev odstotnih zaradi podaljšanih počitnic, bomo potrditev tržne smeri verjetno dobili šele teden po tem. Bo pa vsekakor pomembno, da v naslednjem tednu ne zdrsnemo daleč pod petkove tečaje.

Japonski Nikkei 225 je v prvem polletju razočaral vlagatelje, saj je od začetka leta v minusu za

6,2 odstotka, kar pomeni, da je samo v zadnjem četrtletju izgubil 11,4 odstotka vrednosti. Poleg globalnih dogodkov je nanj vplivala še visoka rast v prejšnjem letu, dogajanje v japonski denarni politiki in stanje japonskega gospodarstva.

V Evropi se je, kot kaže, končala jeklarska vojna, iz katere so kot zmagovalci prišli Mittal in delničarji Arcelorja. Z dokončanjem prevzema bo nastal jeklar, ki bo kar trikrat večji od drugega

največjega svetovnega jeklarja. Indeksa DAX in CAC 40 imata od začetka leta približno 5-odstotno rast.

Ameriški dolar je, potem ko se je nakazala možnost, da je dvigovanje temeljne obrestne mere pri koncu, začel pospešeno izgubljal vrednost. Na tedenski ravni je proti evru izgubil 2,1 odstotka vrednosti, od začetka leta pa je niže za 6,2 odstotka. Pri tem nekateri govorijo, da se je pot navzdol šele začela.

Ob padcu dolarja se je podražilo zlato, ki je ta teden pridobilo za več kot 5 odstotkov vrednosti. Unča zlata je sedaj vredna dobrih 613 dolarjev. Podražile so se tudi druge kovine in rudnine. Sodček nafte je vreden okoli 74 dolarjev.

Vrednost našega portfelja se je povečala, tako je sedaj vreden 10,832.359 dolarjev, kar pomeni, da je donosnost od nastanka portfelja 8,07-odstotna, donos pa 809.033 dolarjev. Tokat smo ocenili, da je glede na padec ameriškega dolarja in rast cene zlata znova smiselno kupiti Zijin mining. Poleg tega smo se odločili za nakup Bayerja. **D**

Belgijci zapuščajo NLB?

Denis Vengust, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Belgijska skupina KBC, 34-odstotna lastnica NLB, se po sedmih mesecih pogovorov s slovensko vlado umika iz največje banke v Sloveniji.

Belgijska skupina KBC je po sedmih mesecih pogovorov s slovensko vlado glede svoje prihodnje vloge v Novi Ljubljanski banki (NLB) začela postopke za spremembo iz strateškega v finančnega vlagatelja in s tem napovedala svoj dokončni umik iz največje slovenske banke. André Bergen, drugi mož skupine KBC, je pred nedavnim izjavil, da bodo delež v NLB prodali, če jim zanj kdo ponudi primerno ceno. Kot je znano, je KBC v lastniško strukturo NLB vstopila leta 2002 in postala njena 34-odstotna lastnica. KBC sicer ni nikoli imela

uradnega zagotovila, da bo lahko postala večinska delničarka NLB, obstajala pa naj bi neuradna zagotovila s strani nekdanje vladajoče LDS. Po Bergnovih besedah za prodajo deleža v KBC vidijo tri možnosti. Prva je prodaja enemu ali več finančnim investitorjem, druga je prodaja strateškemu vlagatelju, tretja možnost pa je javna prodaja delnic na borzi. Bergen je zavrnil ugibanja v medijih, naj bi bila KBC že prejela ponudbe italijanskih in avstrijskih bank.

Menjava nadzornikov Na skupščini delničarjev NLB, ki je bila ko-

nec preteklega tedna, so udeleženi prvenstveno razpravljali o delitvi bilančnega dobička, spremembah statuta in prenovi nadzornega sveta. Po podatkih navzočih na

skupščini je skupina NLB v prvi polovici letošnjega leta že dosegla načrtovano bilančno vsoto do konca leta v višini 2.477 milijard tolarjev. To je za 11 odstotkov več kot lani. Hkrati so dosegli 46 odstotkov načrtovanega letnega dobička pred davki. Ta naj bi konec leta znašal 21,1 milijarde tolarjev, kar je za 38,8 odstotka več kot konec leta 2005. Skupščina delničarjev NLB je z 99,99-odstotno večino potrdila predlog o delitvi 5,82 milijarde tolarjev lanskega bilančnega dobička. Od tega bo 4,65 milijarde tolarjev namenje-

Andrej Bajuk

Marjan Kramar

Matjaž Gantar

Kljub temu je zelo mogoče, da so spremembe v nadzornem svetu uvod v spremembe v upravi naše daleč največje banke. Predsednik njene uprave Marjan Kramar je za letos sicer napovedal manj vlaganj in tudi to, da se bodo zdaj bolj posvetili konsolidaciji bančne skupine, kot pa njeni širitvi.

Kdo bo prevzel delež v NLB?

Poslovanje NLB po mnenju guvernerja Banke Slovenije Mitje Gasparija zaradi napovedanega odhoda belgijske KBC za zdaj ni moteno. Gaspari je dejal, da »bo treba zelo hitro doseči zelo jasen dogovor o strukturi lastništva, o načinu upravljanja, po drugi strani pa tudi o njeni kapitalski ustreznosti v prihodnje, torej v kontekstu strateških načrtov NLB«. Prihodnje vloge največjih lastnikov v NLB se morajo v dobro banke po njegovem prepričanju kmalu razjasniti, saj so stvari v zvezi s KBC zelo nejasne.

Kot še kaže, so si glavni udeleženci v igri izmenjevali signale tudi po medijih, zato ni čudno, da v javnosti kroži nekaj domnev o prihodnji lastniški sestavi NLB, ki pa jih je težko preveriti. Slišati je torej, da belgijski delež v NLB zanima tuje banke, predvsem iz sosednje Avstrije in Italije. Pojavila so se tudi ugibanja o povezavi NLB z Zavarovalnico Triglav. Slednja pričakuje, da bo v kratkem uspešno kupila srbsko zavarovalnico Kopaonik, še letos pa bi se ji morebiti lahko posrečil tudi lastniški vstop v eno največjih srbskih zavarovalnic DDOR. Tudi zato po izjavah prvega nadzornika Triglava Damjana Miheveca družbe ne zanima lastniški vstop v NLB. Na Triglavu še pravijo, da je »omenjeni holding ena izmed možnosti«, vendar Triglav za zdaj nima namenov, da bi kakor koli lastniško vstopal v NLB. Triglav po besedah predsednika nadzornega sveta kapital potrebuje predvsem za lastno širitev.

Bajuk za domače lastništvo Po besedah finančnega ministra Andreja Bajuka ima NLB na slovenskem finančnem trgu zelo pomembno vlogo, zato vlada želi, da ostane večinsko lastništvo banke v slovenskih rokah, vendar ne nujno v državni lasti. Finančni minister je

Po mnenju Banke Slovenije poslovanje NLB teče nemoteno.

tako izrazil prepričanje, da se kot najboljša pot za prevzem deleža v NLB kaže holding slovenskih lastnikov. Vlada mora po Bajukovem mnenju zagotoviti, da »ustanova, ki ima nad 40 odstotkov depozitov, kar v slovenskem finančnem sistemu predstavlja NLB, ne bo prešla pod dokončni nadzor ustanov, ki niso v naših rokah«. Vlada bo sledila modelu, po katerem obdrži v lasti 25 odstotkov in eno delnico in s tem obdrži svojo vlogo, kar pa ne pomeni, da mora biti družba le v državni lasti. Zdaj ima država v lasti posredno ali neposredno več kot 50-odstotni delež. Če se ta deli na polovico, lahko večinsko lastništvo, torej 51 odstotkov in ena delnica, ob primerni pravni podlagi in okviru še vedno ostane

v slovenskih rokah. Bajuk se je tako odkrito zavzel za oblikovanje holdinga domačih investorjev, ki bi poskrbel, da NLB ostane v večinskem slovenskem lastništvu.

Po nekaterih neuradnih podatkih naj bi KD Group pod vodstvom Matjaža Gantarja praktično že sestavila finančno konstrukcijo za odkup deleža KBC in deleža Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) v NLB. KD Group naj bi se namreč že dogovarjala s tujimi investicijskimi bankami, česar v KD niso niti potrdili niti zanikali. Finančni holding je poleg tega izdelal tudi model, po katerem bi prišel do večinskega lastništva. KD Grup želi ustanoviti holding, v katerega bi vložila okoli 250 milijonov evrov, za kar naj bi pripravljala dve različici. Po prvi bi v holding poleg 50 milijonov evrov vložila vse svoje ključne naložbe, torej Adriatic Slovenico, Slovenico Življenje, sklade in upravljanje skladov v Sloveniji in regiji, po drugi različici pa je pripravljena te naložbe tudi prodati in v holding vložiti kupnino. Omenjeni holding podjetij bi nato pri tujih bankah dobil dobrih 500 milijonov evrov in jih porabil za nakup 39-odstotnega deleža NLB.

Prihodnost NLB Verjetno se bo okoli prihodnje usode naše največje banke dogajalo še marsikaj. Sledijo lahko še številni zapleti, presečenja in preobrti. Vprašanje je, ali je namera o odhodu Belgijcev v resnici dokončno stališče ali le taktiziranje. V vsakem primeru je prihodnja lastniška struktura najpomembnejše slovenske banke velika priložnost za domače investitorje. Zelo pomembno je ustvariti trdna zagotovila, da bo naša največja banka dejansko ostala v dolgoročni večinski domači lasti. **D**

Je umik Belgijcev iz NLB dokončen?

nih za izplačilo dividend. Na nedavni skupščini skupine NLB so izbrali tudi njene nove nadzornike. Nekdanjega direktorja revizijske družbe PricewaterhouseCoopers Slovenija Marka Rusa je zamenjal nekdanji namestnik direktorja Ljubljanske borze Tomaž Rotar. Državno sekretarko Andrijano Starina Kosem je nadomestila Katja Božič z ministrstva za finance. Drugega moža belgijske skupine KBC Bergna je nasledil Jan Vanhevel, predstavnika KBC Christina Defrancqua pa John Arthur Hollows. V KBC so napovedali, da bodo, dokler bodo delničarji, NLB podpirali in ostali v nadzornem svetu. Po drugi strani bi vztrajanje KBC pri članstvu v nadzornem svetu bilo mogoče razumeti tudi v smislu, da se Belgijci v resnici sploh še niso odrekli lastništvu NLB in da gre pri njihovih izjavah predvsem za pogajalski pritisk na slovensko vlado. Na skupščini so potrdili tudi razrešnico upravi in nadzornikom družbe.

Šturmova bela knjiga

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Za prenovo slovenskih sodišč do leta 2008 je potrebnih 40 milijard tolarjev. Sodišča delujejo v 33 tisoč kvadratnih metrov velikih najetih prostorih, za kar plačujejo približno 1,1 milijarde tolarjev najemnine na leto.

Eden glavnih ukrepov za zagotovitev večje učinkovitosti sodstva in odpravo sodnih zaostankov v skladu s projektom Lukenda je zagotovitev ustreznih prostorov v skladu s strategijo prostorskega razvoja pravosodnega sistema. Da bi ugotovili, v kakšnih prostorskih razmerah delajo slovenska sodišča, na podlagi česar bi bilo mogoče določiti uresničljive cilje, so na ministrstvu za pravosodje v sodelovanju z Vrhovnim sodiščem RS pripravili belo knjigo o prostorskih razmerah slovenskih sodišč, s katero se je pretekli teden seznanila tudi vlada. Bela knjiga poleg izčrpane predstavitve prostorskih potreb vseh slovenskih sodišč vsebuje tudi časovni in finančni okvir investicij ministrstva za reševanje prostorskih

potreb sodišč. V beli knjigi so predstavljene zdajšnje aktivnosti ministrstva z načrtom najnujnejših investicij in z ovrednotenjem potrebnih sredstev ter poraba investicijskih sredstev za zagotavljanje primernih prostorov za obdobje od leta 2000 do 2005.

Slabe prostorske razmere Ministrstvo za pravosodje je na podlagi več zakonov dolžno v okviru svojega proračuna zagotavljati materialne pogoje za delovanje skupno 78 sodišč, kar pomeni zagotavljanje denarja za nakup nepremičnin za potrebe sodišč, zagotavljanje sredstev za plačilo najemnin za najete poslovne prostore, investicije in investicijsko vzdrževanje objektov (obnove, novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije ter investicijsko vzdrževanje in izboljšave),

tehnološko posodobitev poslovna sodišča, v okviru katerega so sredstva zagotovljena za nakup pisarniškega pohištva, opreme in vozil za potrebe sodišč. Ob tem so prostori, ki so v lasti Republike Slovenije in v katerih poslujejo sodišča, v povprečju v zelo slabem stanju in potrebni temeljite obnove. Ob pregledu vseh najemnih razmerij in pridobljenih podatkov o dejanskem stanju prostorov in opreme, s katero poslujejo sodišča, je ministristvo ugotovilo, da ta v Sloveniji poslujejo v približno 33 tisoč kvadratnih metrov velikih najetih prostorih, za kar plačujejo približno 1,1 milijarde tolarjev letne najemnine. Ugotovitev ministrstva je, da je za izvedbo državnega projekta Lukenda poleg obstoječih prostorov treba zagotoviti dodatne

poslovne prostore pa tudi dodatno opremo za učinkovitejšo izvajanje dejavnosti sodstva.

Zapostavljeni Na podlagi ovrednotenja potrebnih sredstev so na ministrstvu oblikovali približno višino finančnih sredstev, potrebnih za uresničitev prednostnih ciljev. Skupna vrednost najnujnejših investicijskih sred-

Franc Testen

stev, ki bi jih bilo treba vložiti za delovanje sodstva, je približno 40 milijard tolarjev za obdobje od 2006 do 2008. Na ministrstvu glede na izredno slabo stanje zgradb, objektov in opreme sodišč tudi ocenjujejo, da je bilo to področje v preteklih letih zelo zapostavljeno. Navedeno potrjuje primerjava porabe investicijskih sredstev drugih ministrstev od leta 2000 do 2005. Ministrstvo za pravosodje je za investicije v letu 2005 porabilo nekaj več kot 700 milijonov tolarjev, v letih od 2000 do 2004 pa v povprečju nekaj več kot milijardo tolarjev. Podatki, ki so navedeni v beli knjigi, kažejo, da so bili povprečni letni zneski, ki so bili namenjeni celovitemu investicijskemu vzdrževanju in nakupu nove opreme, avtomobilov in druge opreme za posamezno sodišče, zelo nizki: v letu 2000 je bilo za to namenjenih 12,4 milijona tolarjev za posamezno sodišče, v letu 2001 pičlih 4,8 milijona, leto pozneje (2002) 6,2 milijona, v letu 2003 so za posamezno sodišče porabili 10,4 milijona in v letu 2004 le 9,7 milijona tolarjev. V letu 2005 je bila povprečna poraba sredstev na sodišče 15,8 milijona tolarjev, kar je najvišja povprečna poraba sredstev na sodišče od leta 2000. V navedenih zneskih so zajeta vsa sredstva, ki jih je ministrstvo za pravosodje porabilo za nakupe, investicijsko vzdrževanje in opremo za vsa sodišča, vključno z zneski, ki jih imajo v ta namen v svojem proračunu sodišča.

Najslabše Poročilo je obravnavala tudi vlada in ministrstvu naložila, naj do 1. septembra 2006 pripravi program ukrepov v obdobju od 2007 do 2010 za odpravo prostorske stiske sodišč in s tem omogoči izvedbo projekta Lukenda. Po oceni ministra Šturma, ki je belo knjigo predstavil na posebni tiskovni konferenci, so prostori sodišč, ki so v lasti države, v povprečju v zelo slabem stanju in potrebni temeljite obnove. V najslabšem stanju so po Šturmovi navedbi prostori na Vrhniki, kjer sodstvo deluje v stavbi iz leta 1550, pa tudi v Ljubljani, Brežicah in Trebnjem, stavbe okrajnih sodišč v Mariboru, Lendavi, Piranu in Žalcu,

Minister Lovro Šturm

ter okrajnih sodišč v Murski Soboti in Slovenj Gradcu. Pri tem so pomembni tudi ukrepi za zagotavljanje varnosti sodnikov. Letos je tako ministrstvo za zagotavljanje varnosti sodnikov na večjem številu okrajnih sodišč namestito detektorska vrata za kovino in naprave za rentgen, medtem ko je v teku izdelava študije za oceno varnosti. Varnost se namreč zagotavlja predvsem z izboljšanjem prostorskih razmer. Težava pa je v tem, da veliko okrajnih sodišč deluje na več lokacijah. Optimalno varnost za sodnike predstavlja le sodniška stavba, žal tega pogoja danes Ljubljana ne izpolnjuje.

Zmanjšani zaostanki Vlada oziroma ministrstvo za pravosodje in minister Lovro Šturm si zdaj prizadevajo, da bi se razmere v pravosodju izboljšale. Poleg prostorskih razmer je pomemben tudi poda-

tek, da se sodni zaostanki zmanjšujejo, minister pa je tudi na tem področju optimist. Po njegovem mnenju, podal ga je sredi junija na parlamentarnem odboru za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje, je poudaril, da problem sodnih zaostankov ni nerešljiv. Z usklajenim delovanjem se da rešiti do konca leta 2010, kot predvideva program Lukenda. Hkrati zavrača pavšalne trditve, da sodišča delajo slabo. Dejstvo je, da sodniki sodne

Ministrstvo za pravosodje bo povečalo in nadaljevalo že začete aktivnosti predvsem na naslednjih področjih:

1. pridobivanju nepremičnin na internem trgu države in prenosu upravljanja z drugih organov javne uprave. Ministrstvo je na internem trgu v preteklem obdobju že pridobilo prostore na primer za

- Okrajno sodišče v Mariboru v izmeri tisoč kvadratnih metrov,
- Okrajno sodišče v Celju v izmeri 883 kvadratnih metrov,
- Okrajno sodišče v Ljubljani v izmeri 700 kvadratnih metrov na Zaloški 59 in 750 kvadratnih metrov na Miklošičevi 8;

2. odkupu najetih prostorov, ki ustrezajo pravosodnim organom na lokacijah, kjer obstajajo te možnosti, to je v Kopru, Celju, Mariboru, na Ptuju, Vrhniki, Jesenicah, v Brežicah, Kamniku, Kočevju in Postojni;

3. nakupu in novogradnjah sodnih stavb na kritičnih lokacijah, kot so Ljubljana, Nova Gorica, Maribor, Kranj in Trebnje.

Na podlagi ovrednotenja potrebnih sredstev so na ministrstvu oblikovali vrednostno oceno o približni višini finančnih sredstev, potrebnih za uresničitev prednostnih ciljev. Skupna vrednost najnujnejših investicijskih sredstev, ki bi jih bilo treba vložiti za delovanje sodstva, je približno 40 milijard tolarjev za obdobje od 2006 do 2008.

zaostanke zmanjšujejo, lani so jih zmanjšali za 7,5 odstotka, kar je po ministrovih besedah rekorden dosežek. Seveda pa je treba za to rešiti tudi prostorsko problematiko in izboljšati zakonodajo. Za slednje je Šturm napovedal, da ministrstvo intenzivno pripravlja vrsto zakonov, ki bodo racionalizirali oz. poenostavili sodne postopke. Gre za zakone o upravnem postopku, o upravnem sporu, o izvršbi in o prekrških. Šturm je napovedal tudi nadaljnjo racionalizacijo zemljiške knjige z namenom vzpostavitve enotne evidence nepremičnin.

600 tisoč zadev na leto Številno sodnih zaostankov je pribli-

bi bilo treba spremeniti ustavo. Na vseh sodiščih je problem sodnikove daljše odsotnosti. V tem času zadeve stojijo, česar na primer v Evropi ne poznajo. Če je neki sodnik na primer odsoten več kot tri mesece, njegove zadeve prevzame nadomestni sodnik. V večini evropskih držav imajo začasne sodnike, pri nas pa začasnih sodnikov poslanci, kot vemo, niso podprli.

Testen optimističen Potem ko je belo knjigo sprejela tudi vlada, je o programu in načrtu Lukenda na posebni tiskovni konferenci govoril tudi Franc Testen, predsednik Vrhovnega sodišča RS. Ocenil je, da je leto 2010 realen

Najslabše prostorske razmere so na Vrhniki, v Ljubljani, Brežicah, Trebnjem, Mariboru, Lendavi, Piranu, Žalcu, Murski Soboti in Slovenj Gradcu.

žno tolikšno, kolikor je letnega pripada novih zadev na sodišča. To je okoli 600.000 zadev. Cilj Lukende je, da bi imeli konec leta 2010 le še polovico nerešenih zadev glede na letni pripad. V zmanjšanje morajo biti vključeni tudi zaostanki, ki se vlečejo že leta. Takih je 310.000, tako da je cilj Lukende prepoloviti tudi to številko. V zadnjem času se je porodila ideja, da bi bili najučinkovitejši začasni sodniki, a za to

rok za ureditev prostorskih razmer. Dejal je, da so bile stavbe, v katerih delujejo slovenska sodišča, večinoma zgrajene v 19. stoletju, njihovi starosti primerne pa je tudi njihova notranjost. Izpostavil je nekatere probleme glavne sodne palače v Ljubljani: od pomanjkanja in dotrajanosti prostorov, pomanjkanja sanitarij in pokanja stropa pod sodno knjižnico do tega, da prostori niso klimatizirani. **D**

Novomeški nepremičninski posli

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije

Poleg negativnega mnenja računskega sodišča o poslovanju mestne občine Novo mesto v letu 2004 v zadnjem času prihajajo na dan tudi zgodbe o nezakoniti prodaji občinskega premoženja v Novem mestu.

Sredi junija je novomeška kriminalistična policija zasigla vso dokumentacijo o prodaji zemljišča na Jakčevi ulici v Novem mestu. Nadzorni odbor mestne občine je namreč ugotovil, da dobrih štiri tisoč kvadratnih metrov stavbnega zemljišča v središču Novega mesta ni bilo prodanih v skladu z veljavnimi predpisi. Bistveno vprašanje, ki se ga bodo kriminalisti morali lotiti, je, ali je bil novomeški župan Boštjan Kovačič omenjeno zemljišče upravičen prodati na svojo pest ali pa bi moral o tem odločiti celoten mestni svet. Zaradi interesov preiskave nam novomeška

policija omenjenih podatkov še ni želela posredovati.

V novomeškem mestnem svetu se pojavlja tudi vse več ugibanj o morebitnih kršitvah različnih zakonov, izhajajočih iz poročila Računskega sodišča RS o poslovanju mestne občine Novo mesto (MONM) v letu 2004. Nekateri viri pa namigujejo celo na nepravilnosti pri izvedbi županskih volitev leta 2002.

Nezakonita prodaja? Po mnenju nadzornega odbora občine 4064 kvadratnih metrov zemljišča na Jakčevi ulici oziroma parcela pod oznako 202, k. o.

Kandija ni bila prodana v skladu z zakonom o lokalni samoupravi, s statutom novomeške občine, z zakonom o javnih financah in uredbo o pridobivanju, razpolaganju in upravljanju s stvarnim premoženjem občine. Nadzorniki so prepričani, da bi moral novomeški župan Boštjan Kovačič v odločitvah o prodaji omenjenega zemljišča vključiti celoten mestni svet. Pri tem se sklicujejo na mnenje ministrstva za finance, iz katerega izhaja, da bi moral predstojnik upravljavca na podlagi 2. odstavka 51. člena Uredbe o pridobivanju, razpolaganju in upravljanju s stvarnim

premoženjem države in občin odločitev o izbiri najugodnejšega ponudnika, posredovati vladi RS, ki jo v skladu s 5. alineo 1. člena uredbe predstavlja občinski svet. "Župan tega pooblastila nima; v statutu je določeno, da o odtujitvi nepremičnin odloča občinski svet – drugače ne more biti, saj to zahteva zakon o javnih financah. Župan se lahko pooblasti za pridobivanje nepremičnin in za odtujitev premičnin, medtem ko za odtujitev nepremičnine to ni mogoče," je prepričan član nadzornega odbora Janez Povh.

Na drugi strani pa župan Kovačič meni, bi bilo navedeno

stališče ministrstva za finance ustrezno le v primerih, ko občine s svojimi akti nekaterih pooblastil niso prenesle na župana, in je omejeno le na upoštevanje določil uredbe in ne tudi zakona o javnih financah kot višje pravne podlage za izdajo uredbe. Računsko sodišče soglaša z županom, saj v revizijskem poročilu o poslovanju občine v letu 2004 morebitnih napak župana pri prodaji zemljišč ni bilo na seznamu nepravilnosti.

Ali ima prav nadzorni odbor ali župan, je zdaj stvar oddelka za gospodarski kriminal novomeške policije. Kolikor bo ta ugotovil, da je župan dejansko ravnal v nasprotju s predpisi, slednjemu grozi plačilo denarne kazni od pol do poldruga milijona tolarjev.

Nepravilnosti v poslovanju Na seznamu nepravilnosti pa so tudi nekatere druge napake novomeške občinske uprave, ki zadnji čas burijo duhove v tamkajšnjem mestnem svetu. Mnenje računskega sodišča o pravilnosti poslovanja občine je bilo negativno, vendar zaradi nakazanih popravljalnih ukrepov od MONM ni zahtevalo odzivnega poročila. Pomembnejše nepravilnosti so bile sledeče: občina je za dobrih 277 milijonov preseгла s proračunom odobrena sredstva, nekateri dodatki so bili obračunani na napačni osnovi, eden od javnih uslužbencev ni izpolnjeval pogojev za zasedbo delovnega mesta, dvema pa je bilo v nasprotju s predpisi priznано napredovanje za tri oziroma štiri plačilne razrede. Dve javni naročili je občina oddala brez razpisa, za sofinanciranje iz sredstev zbranih taks v vrednosti slabih 285 milijonov tolarjev pa ni imela verodostojnih knjigovodskih listin. Nepravilnosti so se med drugim pojavljale na področju dodeljevanja transferjev za kulturo.

Čudne poti javnega denarja

Pobudo za uvrstitev obravnave negativnega mnenja računskega sodišča na dnevni red majske seje sta občinski upravi že 12. maja podala mestni svetnik Franci Koncilja in svetniška skupina Nove Slovenije. V pobudi so zapisali, da pričakujejo natančna

pojasnila (z imeni) o navedenih nepravilnostih, a odgovorov do nedavnega niso prejeli. "Župan na navedena vprašanja v za to določenem roku ni odgovoril in se jim očitno izogiba, da o obveznostih ISO 9001, ki zavezujejo župana, ob vsem navedenem niti ne govorimo," so zapisali v izjavi za javnost dne 13.6.

Minuli teden so svetniška skupina, Franci Koncilja in skupina volivcev vendarle dobili odgovor občinske uprave, in sicer z datumom 30. 5. (!) V njem je občina odgovorila na večino omenjenih vprašanj, izpolnila pa ni Konciljeve zahteve, naj posreduje

Novomeški župan Boštjan Kovačič

Je sklicevanje na zakon o varstvu osebnih podatkov v primeru, ko javni uslužbenci proračunska sredstva prejemajo neupravičeno, še verodostojno?

"imena vseh uslužbencev, ki niso izpolnjevali pogojev za dodeljeno delovno mesto in so nezakonito napredovali oziroma so jim bili neupravičeno izplačani dodatki", in nominalne zneske. Na občini namreč menijo, da v smislu določil zakona o varstvu osebnih podatkov občinskemu svetniku ne smejo posredovati imen teh uslužbencev in zneskov.

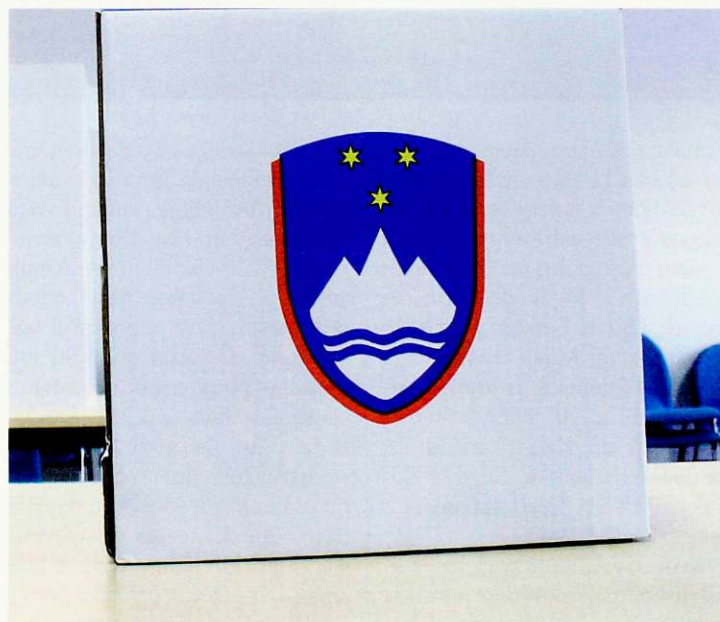
Jasno je, da so omenjeni uslužbenci proračunska sredstva prejemali neupravičeno; je torej sklicevanje na zakon o varstvu osebnih

podatkov zadosten izgovor za čudne poti davkoplačevalskega denarja? "Računsko sodišče je pri poslovanju MO Novo mesto ugotovilo več hudih kaznivih dejanj pri izvrševanju in gospodarjenju z denarjem davkoplačevalcev, in sicer v vrednosti več sto milijonov tolarjev. Pri tem je razumljivo, da župan noče posredovati vseh zahtevanih podatkov, ki ga tako ali drugače bremenijo in diskreditirajo," nam je dejal Franci Koncilja. "Zaskrbljivo je dejstvo, da država, to so organi pregona, tožilstvo in sodišča, ni

reagirala na ugotovitve računskega sodišča, ko gre vendar za eklatantno kršitev zakona o financiranju občin itd.," je še dodal.

Prيرهjene volitve? Kot smo omenili uvodoma, nekateri viri namigujejo tudi na nepravilnosti pri izvedbi županskih volitev pred štirimi leti, zato je bil na zadnji seji občinskega sveta podan predlog za odpoklic občinske volilne komisije. Nekateri občani naj bi bili zaradi dogodkov na županskih volitvah, ki so bile jeseni leta 2002, prepričani, da je bilo na teh volitvah v Novem mestu nekaj hudo narobe;

še posebej na voliščih na Ragenski ulici in v Gabrju. "Pri hišnih kriminalističnih preiskavah domnevno kaznivih dejanj vodilnih oseb na Komunalni pred dvema letoma so odkrili tudi dokumente, ki so preiskovalce usmerili še na preiskavo domnevno kaznivih dejanj zoper volilno pravico in volitve, storjenih na volitvah za predsednika republike in na volitvah za župana leta 2002 v Novem mestu. Na podlagi teh ugotovitev je bilo s sklepom Vrhovnega državnega tožilstva RS z dne 16. 2. 2005 Okrožno državno tožilstvo v Krškem določeno za stvarno in krajevno pristojno za obravnavo suma zgoraj navedenih kaznivih dejanj. Na osnovi teh dejstev je bila na 28. seji občinskega sveta, ki je bila 30. maja 2006, županu podana pobuda za ukinitvev sedanje občinske volilne komisije, ki zaradi predkazenskega postopka po mnenju svetniške skupine ni več legalna, legitimna in kredibilna za opravljanje volilnih opravil," je zapisal mestni odbor NSi zapisal v sporočilu za javnost z dne 13.6. 2006. Župan naj bi bil pri tem svetnika Alojza Zupančiča, ki je pobudo prebral, grobo prekinil, mu vzel besedo, razprave o tem vprašanju pa na seji občinskega sveta ni dovolil. ▣

So bile županske volitve leta 2002 v Novem mestu prirejene?

Iskanja korenin bo čedalje več

Ana Müllner, foto: arhiv Demokracije

Dr. Edi Gobec je ameriški Slovenec, častni profesor sociologije na kentski univerzi ter ustanovitelj in vodja Slovenskega ameriškega inštituta. Njegova skrb za slovenstvo je pohvale vredna.

V Clevelandu se bodo te dni končali Slovenski dnevi, ki so trajali dober mesec in katerih namen je bila proslavitev 15. obletnice osamosvojitve Slovenije. Kako ste jih doživljali v slovenski skupnosti?

Kot že marsikateri veličastni Slovenski dan v Clevelandu smo tudi letošnje doživljali v veliki ljubezni do Slovenije in predvsem polni veselja in navdušenja, da je Slovenec končno na svoji zemlji svoj gospod. Doslej je vsak Slovenski dan trajal samo en dan, letošnji pa so potekali dlje kot mesec dni in so bili po ideološki sestavi sodelujočih in občinstva bolj pisani, zato pa je razen pri petju prvič prevladovala angleščina. Bili so velika manifestacija slovenske zavednosti in duha in izreden uspeh tudi za pobudnika, novega generalnega konzula dr. Zvoneta Žigona.

Ameriški Slovenci ste odigrali pomembno vlogo med osamosvojitvijo Slovenije ...

Upam, da smem vsaj v Demokraciji najprej nekoliko dopolniti vse premalo znano podobo o pomembni vlogi ameriških in kanadskih Slovencev pri razvoju slovenske državne misli, ki je doživela svoje udejanjenje v slovenski osamosvojitvi. Več kot 50 let je najprej v ZDA in nato v Kanadi izhajal list, ki je že s samim imenom budil in utrjeval misel o slovenski neodvisnosti, to je časopis Slovenska država. Ker sem že kot študent od leta 1952 sodeloval pri tem listu in je ohranjen precejšen arhiv dopisovanja z uredniki, vem, s kakšnim idealizmom, požrtvovalnostjo in pogumom so po svojih rednih službah brezplačno garali za ideal neodvisne slovenske države in budili ter branili pred napadi in zasmehovanji slovensko državno misel. Naj tu omenim le urednike Slovenske države: Mirka Geratiča, dr. Rudolfa Čuješa, Vladimirja

Mauka, Luka Jamnika in dr. Avguština Kuka. List Slovenska država je bil več kot pol stoletja osrednje glasilo slovenskega državnega gibanja, v njem pa so poleg prej navedenih urednikov izstopali dr. Ciril Žebot, dr. Ludvik Leskovar, dr. Mate Roesman, dr. Milan Pavlovčič, p. Kazimir Zakrajšek in župnik Anton Merkun, dr. Stane Šušteršič, profesorji dr. Kalist Langerholz, dr. Jože Felicijan, dr. Bogdan Novak in dr. Ciril Mejač, da omenim le nekaj najvidnejših.

Ko smo v Ameriki zvedeli za veliko stisko strank slovenske pomladi, je bil pod predsedstvom dr. Mateja Roesmana, enega stebrov sloven-

skega državnega gibanja, januarja 1990 ustanovljen Slovenski ameriški svet (SAS), ki je pritegnil vrsto organizacij in zavzetih posameznikov v Clevelandu in več drugih ameriških in delno tudi kanadskih mestih. SAS je poskušal pomladnim strankam ponuditi vso moralno pomoč, pod vodstvom blagajnika Staneta Kuharja pa je zbiral tudi prepotrebna finančna sredstva. Tako jim je še pred prvimi svobodnimi volitvami v aprilu 1990 odposlal znesek skoraj 87 tisoč ameriških dolarjev, da so laže zmagale v sicer neenakem boju z ustaljenimi, dobro financiranimi levičarskimi ali rdečimi tekmeči.

SAS je seveda nadaljeval s svojim izrednim delom za osamosvojitve Slovenije in po njej za ameriško priznanje RS. Pri vsem tem delu je imel neprecenljive zasluge zlasti list Ameriška domovina, katerega lastnik in glavni urednik je bil Jim Debevec, slovenski urednik pa dr. Rudolf Sušelj, ki je dan za dnevem brezplačno objavljale članke in prošnje SAS in drugih organizacij in posameznikov.

Tudi naše Slovensko ameriško raziskovalno središče je razposlalo na stotine pisem in telegramov v podporo Sloveniji v njenem boju za osamosvojitve in pozneje za priznanje RS v Ameriki in številnih drugih državah. Med v začetku še zelo nevtralnimi odgovori ameriških politikov hranim pismo zveznega senatorja Metzenbauma, ki mi je že 28. februarja 1991 kot prvi vplivni ameriški politik jasno sporočil, da podpira slovensko in hrvaško neodvisnost.

Že 12. julija 1991 pa sem bil povabljen za govornika na vseameriško konvencijo mladih republikancev v Miami, kjer mi je z govorom »Myths and Facts about Slovenia« uspelo prepričati delegate in številne navzoče politike, diplomate in novinarje, da Slovenija zasluži ameriško in mednarodno priznanje. Govor je delno ali v celoti ponatisnilo več listov. Uradni zastopniki RS v ZDA, Kanadi, Avstraliji in Novi Zelandiji pa so ga tudi predložili tamkajšnjim vladam v podporo svojih tehtnih pozivov za priznanje Slovenije.

Izredno pomembno vlogo za osamosvojitve in priznanje Slovenije je odigral ameriški koroški Slovenec dr. Peter Millionig, ki je bil v času Peterletove vlade prvi uradni predstavnik Republike Slovenije v ZDA. V težkih letih 1990 in 1991 je izjemno požrtvovalno, elegantno in uspešno predstavljal slovenske demokratične interese

v Washingtonu, na televiziji in z objavami v več vodilnih ameriških časopisih. Sloveniji je daroval ne le svoje talente in ogromno časa, ampak je vrsto aktivnosti financiral iz lastnega žepa. Pozneje se je ustanovil še Odbor združenih Američanov za Slovenijo pod predsedstvom politika Edmunda Turka in s priljubljenim g. župnikom Janezom Kumšetom, ki pa se je kmalu umaknil iz odbora, kot blagajnikom. Pobude in delo tega odbora smo ameriški Slovenci pozdravili in zavzeto podpirali. Človeku pa se kar zavrti v glavi ob raznih številkah, ki jih navaja »koordinator akcije za leto 1991«, naš nekdanji študent na kentski univerzi Joseph Valenčič, da »so dva tedna vsak dan zbrali 10.000 podpisov«, skupno torej vsaj 100.000 podpisov. Vsi drugi, ki smo zbirali podpise za priznanje RS ali v druge namene, vemo, kako težko in zamudno je to delo. Kar nemogoče si je predstavljati, kdo in na kakšen način bi lahko v enem dnevu našel, zbral in preštel 10.000 voljnih podpisnikov in bi se to dva tedna ponavljalo vsak dan. Sicer smo vaeni tudi drugih njegovih vprašljivih trditvev, npr. o začetkih slovenskega filma v slovenski skupnosti ali izjave ameriški novinarki Sullivanovi, da je večina ameriških Slovencev naklonjena novemu častnemu doktorju Kučanu, čeprav ga večina sploh ne pozna, drugi pa so ga odklanjali kot zadnjega vodjo slovenskih komunistov.

Kako pa po petnajstih letih ocenjujete uspešnost Slovenije?

Če upoštevamo vse gorje, ki so ga Slovenci doživeli med vojno in komunistično revolucijo, ob povojnim terorju in v desetletjih komunistične diktature, če pomislimo na strah, ki so ga VOS, OZNA in UDBA pognali Slovincem v kosti, in na otopelost premnogih zaradi politične nemoči skozi pol stoletja, če upoštevamo še monopol novinarjev kot »vojakov revolucije« v vodilnih medijih in na nasilje marksistične »ideološke čistosti«, ki jo je dolgo zahteval partijski vodja tovariš Kučan, potem lahko samo občudujemo slovenske uspehe, osvoboditev izpod komunističnega enoumja, zmago Demosa leta 1990 in demokratičnih strank konec leta 2004. Veselimo se lah-

ko tudi ugleda, ki ga danes uživa Slovenija v ZN, Natu, EU ter pri ustanovah in vladah številnih držav, od Vatikana, Nemčije in Rusije do ZDA, kjer bodo te dni v Beli hiši sprejeli predsednika vlade Janeza Janšo. Slovenija napreduje in upamo, da bo ob budnosti in marljivosti rodoljubnih državljanov na vseh področjih napredovala tudi v prihodnje.

Ali lahko kljub temu, da se število Slovencev v ZDA z leti zmanjšuje in da najmlajše generacije ameriških Slovencev ne čutijo več trdne povezanosti z domovino svojih prednikov, v prihodnost gledamo z optimizmom?

Odgovoril bi pritrdilno. Najprej pa bi poudaril, da se število oseb slovenskega ali delno slovenskega rodu v Ameriki ne zmanjšuje, ampak se kot drugo ameriško

dokaz več, kako se rojaki in daljni rojaki razveseljivo zanimajo za slovenstvo. In drug primer: Ameriška slovenska katoliška enota je ob svoji stoletnici (1994) natisnila in zastoj razdelila 10.000 naših knjižic »Slovenian and Slovenian Americans«, medtem ko je naša knjiga »Slovenian Heritage« v enem samem letu doživela tri natisne. Največ pa je nedvomno k slovenski prepoznavnosti v svetu pripomogla samostojnost Slovenije.

Kako ocenjujete odnos Slovenije do Slovencev, ki živijo zunaj meja domovine? Ali po vašem mnenju v zadnjih letih prihaja do pozitivnih sprememb ali bi država lahko storila več za svoje rojake?

Oboje je res: prihaja do izboljšanja in dalo bi se storiti še več in bolje. Gotovo prihaja do pozitivnih sprememb, saj so nam včasih

Podpora ameriških Slovencev pri razvoju slovenske države misli je premalo znana.

prebivalstvo stalno večja. V knjižici »Slovenian and Slovenian Americans« sem nakazal, da se je število prebivalcev slovenskega rodu od leta 1910, ko jih je bilo po dotlej razmeroma najbolj zanesljivem štetju okrog 200.000, do leta 1990 sorazmerno s 170-odstotno rastjo ameriškega prebivalstva dvignilo na vsaj pol milijona. Govorimo o osebah, ki imajo enega ali več slovenskih prednikov. Res je, da se slovenski delež ob porokah z neslovinci manjša, toda ob večji slovenski »bazi« moramo in moremo doseči čedalje več »Amerikancev«, ki bodo spoznali in sprejeli svojo povezanost s slovenskim narodom in z našo lepo Slovenijo. Če bo Slovenija postajala čedalje bolj znana kot prelepa in napredna dežela, bo tudi čedalje več iskalcev slovenskih korenin, obiskovalcev Slovenije in tudi oseb, ki se bojo raje priznavale za Slovence ali vsaj delne Slovence. Med razveseljivimi znaki je tudi dejstvo, da se je po naših že osemkrat ponatisnjenih učbenikih predvsem v ZDA in delno v Kanadi, Avstraliji in drugod (če ne štejemo ponatisov lekcij v dveh glavnih časopisih, Ameriškem Slovincu in Prosveti) doslej učilo slovenščine že nad 10.000 oseb. To ne pomeni, da se je večina naučila slovenščine, je pa

prodajali predvsem jugoslovanstvo in rdečo »naprednost«, zdaj pa je poudarek na veliko privlačnejšem slovenstvu in čedalje večji demokraciji. Povezanost z domovino postaja ob dostopnejšem potovanju in internetu čedalje večja in kar nekaj vladnih in nevladnih organizacij si prizadeva za boljše povezovanje vseh Slovencev v domovini, zamejstvu in izseljenstvu. Izredno pomembni so čedalje številnejši obiski v Sloveniji, pa tudi premišljeni obiski v Ameriki. Tako je npr. ob tukajšnjih praznovanjih 15-letnice slovenske neodvisnosti vse izredno navdušil Slovenski oktet. Podobno kot drugod v izseljenstvu pa smo žal pri gledanju filmov iz Slovenije skoraj vsi obžalovali, da so izbrali vse premalo slovenskih in vse preveč balkanskih in prostaških. Tudi dejstvo, da smo v dr. Zvonetu Žigonu dobili prvega konzula, ki redno obiskuje domala vse slovenske kulturne, verske in družabne prireditve, potrjuje pozitivne spremembe. Skrbno pripravljene obiski slovenskih otrok v Sloveniji domala vedno vidno povečajo njihovo narodno zavednost. Skratka, če bomo pametni in zavzeti na obeh straneh oceana, smemo pričakovati čedalje večje in bolj razveseljive pozitivne spremembe.

Nekoč ste dejali, da ste tematiko slovenskih izseljencev začeli raziskovati zaradi jeze nad omalovažujočim odnosom angleško govorečih ljudi do Slovencev in tudi drugih priseljencev. Menite, da se je v tem času odnos prebivalcev ZDA do Slovencev spremenil?

Ne vem, ali je šlo res samo za jezo ali predvsem za spoznanje, da ne moremo in ne smemo čakati, kaj bojo storili drugi, ampak moramo sami storiti vse, kar je v naši moči. Ko sem si kot študent leta 1951 poskušal z delom pri zidarjih zaslužiti dovolj denarja za jesenski vpis na univerzo, nisem mogel prepričati drugih delavcev, da imamo Slovenci dosežke, na katere bi bil ponosen vsak narod. Tudi knjižnice mi niso mogle postreči s koristnimi podatki. Zato sem sam začel preučevati Slovence in njihovo

ve dosežke v Ameriki in po svetu. Kmalu so se mi pridružili zavzeti prostovoljni sodelavci z domala vseh koncev sveta, med njimi tudi nekaj zelo naklonjenih osebnosti iz Slovenije. Po več kot 50 letih in ob nenehni pomoči moje žene Milene imamo zdaj poleg drugega gradiva kljub nagajanju in političnim spletkam najbogatejše arhive o slovenskih podvigih ne le za Ameriko, ampak tudi za druge dežele od Finske in Švedske do Tasmanije in Antarktike.

Gotovo je tudi Amerika v zadnjih 50 letih zelo izboljšala svoj odnos do neangleško govorečih izseljencev, saj nas zdaj v glavnem ne zmerjajo več in tudi otroke v šolah vse bolj navajajo k spoštovanju izseljenskih skupin in k strpnosti. Ko sem sam doživljal zmerjanje in poniževanje Slovencev, smo živeli v časih, ko razen slik zločincev v vodilnih listih nisi mogel zaslediti niti ene slike kakega uglednega črnca in je manjšina dušila ponižujoča segregacija. Nekaj čudovitega v Ameriki je, kako jo lahko vsi pomagamo izboljševati in tudi sebi ali vsaj otrokom zagotoviti lepše mesto pod soncem. Prav ta možnost spreminjanja na bolje je bistvo pojma »the American Dream« oz. ameriški sen. **D**

deklaracijo o neodvisnosti katere koli države na svetu.

Zavračanje kritikov Tudi letos so ob državnem prazniku 4. julija povsod po ZDA potekale številne slovesnosti, glavna pa je bila pred Belo hišo v Washingtonu, kjer je imel slavnostni govor predsednik Bush. V njem je spet poudaril pomembnost boja proti terorizmu in navzočnost ameriških enot v Iraku ter tako kljuboval svojim kritikom, ki zahtevajo čimprejšnji umik ameriških čet iz Iraka. Prav tako je poudaril pomembnost učinkovitega šolskega in pravosodnega sistema ter napovedal spremembe davčnega sistema. V prihodnje naj bi ZDA več pozornosti namenile tudi hitrejšemu odzivu na morebitne naravne katastrofe, saj je slaba odzivnost po lanskim orkanom, ki so močno prizadeli jug države, vrgla temno senco na Belo hišo.

Sicer pa se Bush v svojem drugem mandatu srečuje z veliko težavami, ki se tičejo predvsem njegovih najožjih sodelavcev. V zadnjem času je bil najbolj na udaru obrambni minister Donald Rumsfeld, ki je deležen hudih obtožb iz ust upokojenih generalov. Obtožujejo ga predvsem nesodelovanja s predstavniki vojske. A do sedaj ne Bush ne kateri izmed najvišjih predstavnikov njegove administracije kritik javnosti in medijev ni vzel tako resno, da bi zaradi njih prišlo do večjih kadrovskega menjav v Beli hiši.

Zibelka demokracije Če je zgodovinska vloga in dogajanje v ZDA jasno, pa dandanes še nihče ne more zagotovo napovedati, kako bodo zgodovinski učbeniki čez leta opredeljevali vlogo, ki jo danes ZDA igrajo predvsem v zunanji politiki. Ni več dvoma o tem, da so ZDA svetovna velesila

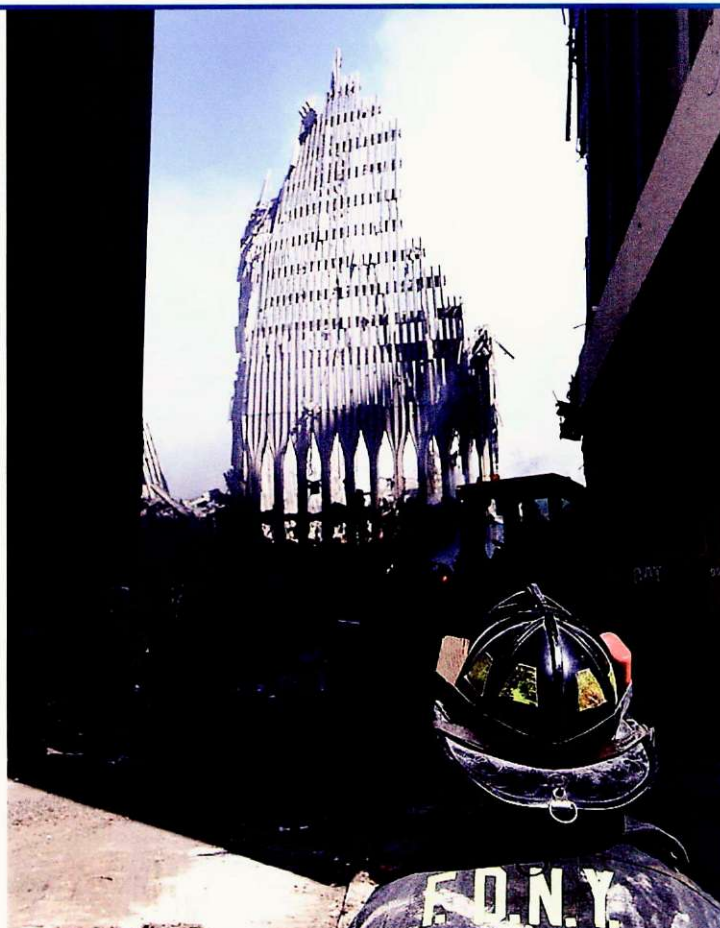
Ameriški predsednik George W. Bush

številka ena že od druge svetovne vojne dalje in da se njihov položaj od tega časa naprej samo krepi. A položaja velesile ne vzdržujejo le z najmočnejšim gospodarstvom na svetu, temveč predvsem (in čedalje bolj) z vplivom, ki ga imajo na svetovno politiko. Prvi znaki političnega vpliva so se najbolje pokazali že med hladno vojno, kasneje pa so ga vojaški posegi v Koreji, Vietnamu in korejska vojna le še stopnjevali.

A status velesile je ZDA nakopal tudi precej smrtnih sovražnikov. To so v zadnjih letih predvsem teroristi, ki se sklicujejo na lažna pooblastila, ki naj bi jim jih za njihova dejanja dajal islam. Pred

ZDA so z 230-letnico neodvisnosti najstarejši demokracijski režim na svetu.

11. septembrom 2001 islamskim skrajnežem niso posvečali pretirane pozornosti, od tega usodnega dne dalje pa so postali največji sovražnik ZDA. Glavno bojišče je nato postalo in ostaja Irak, ki pa se čedalje bolj kaže tudi kot ena usodnejših napak ameriške administracije pod vodstvom predsednika Busha. Če je bila sprva javnost tako v ZDA kot tudi drugje po svetu vojaškemu posegu v Iraku precej naklonjena, sedaj ameriško navzočnost v tej državi podpira le še peščica ljudi, glavne stratege posega v Iraku pa so medtem zapustili tudi mnogi pomembni zavezniki predvsem iz evropskih držav. A terorizem poleg ZDA predstavlja grožnjo celotnemu zahodnemu svetu, zato se zdi popolnoma naravno, da so v prvo bojno vrsto proti največji nevarnosti 21. stoletja stopile prav ZDA. Nič nenavadnega ni niti to, da vsako potezo ameriškega vodstva, še posebej politično, budno spremljajo oči svetovne javnosti, med katerimi pa še zdaleč ne primanjkuje nasprotnikov in kritikov najvplivnejše države na svetu. Še posebej sporna ostaja vloga, ki jo ZDA igrajo pri

Novo poglavje v politiki ZDA so sprožili napadi 11. septembra 2001.

Veleposlaništvo Združenih držav Amerike v Sloveniji je v ponedeljek pripravilo sprejem v ljubljanskih Križankah, s katerim so počastili 230-letnico neodvisnosti ZDA. Ameriški veleposlanik v Sloveniji Thomas B. Robertson je ob tej priložnosti poudaril pomembno vlogo, ki jo imajo ZDA v zunanji politiki, in pohvalil odnose med obema državama, ki se po njegovem mnenju čedalje bolj krepijo.

Sprejem ob 230-letnici neodvisnosti ZDA v Križankah

uvpeljavanju demokracije in deli mnenja svetovne javnosti.

Vendar pa se tako podporniki kot kritiki zdajšnje (pa tudi prejšnje) ameriške oblasti iz zgodovine lahko naučijo, da so bile vse velesile časovno omejene. Polo-

žaj najmočnejšega gospodarstva na svetu naj bi, kot kaže, kmalu prevzele azijske države, na političnem in vojaškem področju pa jim to ne bo uspelo. Kateri državi bo to uspelo, bo verjetno vprašanje prihodnjih generacij. **D**

Dve letali

Britanski premier Tony Blair bo za službena potovanja dobil dve novi letali, ki so ju že poimenovali Blair Force. V devetih letih, odkar je na oblasti, je Blair na službenih poteh letel na čarterskih letih ali pa z letali britanske kraljeve družine. Sedaj bo dobil letali, ki ju bodo najeli za okoli 12,3 milijona funtov letno. Eno bo imelo 70 sedežev in bo namenjeno za daljše polete, drugo pa bo hitro s 15 sedeži, namenjeno za krajše polete. Letalo za daljše polete bo imelo ločen del VIP in bo opremljeno s sodobno komunikacijsko centralo. Stroški za najem letal bodo presegali zdajšnje stroške poletov. Letali bodo lahko uporabljali tudi člani britanske kraljeve družine in vladnih služb, za kar bodo morali plačati polno ceno potovanja.

Provokacija Po nekaterih podatkih naj bi Severna Koreja z gorivom napolnila raketo dolgega dosega, ki bi lahko dosegla ZDA. Po poročanju ameriške tiskovne agencije AP naj bi se Severna Koreja pripravljala na izstrelitev rakete Taepodong-2, do katere bi lahko prišlo v nekaj tednih. Tiskovni predstavnik Bele hiše poročil o polnjenju rakete z gorivom ni želel

komentirati, obnovil pa je poziv Severni Koreji, naj spoštuje moratorij na testiranje raket in naj se vrne k šeststranskim pogajanjem o svojem jedrskem programu. Ob poročilih, da se Severna Koreja pripravlja na izstrelitev, je Japonska že opozorila, da bo vsak pristonek testne rakete na japonskem ozemlju razumela kot napad.

Diplomirala Na medicinski fakulteti Univerze Ben Gurion na jugu Izraela je diplomirala prva izraelska beduinka. 26-letna Rania Ukabi je morala kot beduinka in otrok matere samohranilke med šolanjem premagati številne materialne in družbene ovire. Beduini so v Izraelu manjšina, največ pa jih živi v puščavi Ne-

gev na jugu države. Večinoma se ukvarjajo s kmetijstvom in živijo v šotorih. Izraelske oblasti jih poskušajo v zadnjih letih preseliti v mesta, a bolj ali manj neuspešno.

Razstava Muzej umetne obrti na gradu Pillnitz v Dresdnu prvič celovito predstavlja špansko in italijansko majoliko. Tako do 31. oktobra razstava pod naslovom Bogovi, junaki in groteske ponuja vpogled v izdelavo, uporabo

in zaklade te iz Italije izvirajoče keramične zvrsti. Okrog 390 eksponatov iz lastne zbirke dopolnjujejo različni predmeti. Majolika velja za najzgodnejšo visoko kakovostno evropsko keramiko.

Obsega italijansko lončevino s svinčeno-kositrno glazuro in mavrsko-iberijsko keramiko, ki je že v poznem srednjem veku privzela zahodnjaški slog, dosegla evrop-

TUJI TISK

The Science

Sodobni so bili

Po besedah arheologov so najstarejše okrasje na svetu tri školjčne lupine z luknjico v sredini, da bi bilo mogoče pretakniti skozi vrvičo in narediti ogrlico. Dve so našli v Izraelu, stari sta več kot sto tisoč let, in tretjo v Alžiriji, ki ima »le«

devetdeset tisoč let. Najdbe pričajo o tem, da so se naši predniki že zelo zgodaj začeli zanimati za to, kako bi se polepšali. Okrasili so se s predmeti, ki so postali statusni simbol oblasti. Z drugimi besedami – znali so sporočati informacijo s simboli in misliti abstraktno. Imeli so svoje zakone toda razmišljali so enako kot mi. Tako biološko kot kulturno so bili v Afriki in na Bližnjem vzhodu zelo sodobni že pred sto tisoč leti. Ta trditev je ovrgla teorijo o tako imenovanem velikem bumu človekovih umskih sposobnosti, do katerega naj bi bilo prišlo v paleolitiku v Evropi. Resnično je le to, da je človek, ko je pred 40.000 leti prišel na našo celino, začel izdelovati izpopolnjeno orodje iz kamna, kakršnega prej ni nikoli uporabljal.

The Times

Proti migreni

Zaradi migrene trpi na milijone ljudi, toda izčrpavajočo bolečino je mogoče premagati s pomočjo prenosne naprave, ki izpodkopa bolečino pri koreninah, še preden se razbohoti s polno močjo. Pri pacientih, ki so jih poskusno zdravili

z napravo, ki se prisloni k tilniku, da vanj spušča rahle magnetne impulze, so opazili znatno izboljšanje zdravja. Ugotovljeno je bilo, da magnetni impulzi vzpodbudijo električni tok v možganskih nevronih, ki ovira oz. prepreči razvoj migrene. Pri poskusnem zdravljenju s transkranialno magnetno stimulacijo sta kar dve tretjini pacientov izjavili, da po dveh urah po zdravljenju sploh niso več čutili bolečine ali pa ta ni bila močna. Pri tem jih 80 odstotkov ni več čutilo glavobola zaradi hrupa in 64 odstotkov ni več motila močna svetloba. Tisti, ki trpijo zaradi migren, se pogosto pritožujejo zaradi zvezdic in svetlobnih cik-cakov, ki jim običajno sledijo kratkotrajna izguba vida, slabost in zvenenje v ušesih.

sko raven, v zgodnji renesansi pa si jo je prisvojila Italija. Ime majolika/majorica, kakor so Italijani poimenovali iberijsko glazirano lončevino, izhaja iz imena otoka Mallorca, kjer so pretovarjali slo-vito posodje iberijske izdelave.

Visoka pokojnina Uslužbenec v institucijah Evropske unije ob upokojitvi prejema povprečno 5.509 evrov mesečno. Podatek, ki se na-

naša na leto 2004, je mnogo višji od pokojnin v posameznih državah članicah EU, saj bruselske oblasti niso primerljive z ureditvijo v posameznih državah, temveč delujejo po načelu mednarodne organizacije, navaja nemška tiskovna agencija dpa. Izdatki evropskih institucij za pokojnine uslužbenecv so se v zadnjih letih močno zvišali. Medtem ko je bilo leta 1999 po podatkih evropske komisije v ta namen porabljenih 282,8 milijona evrov, je v lanskem letu ta številka dosegla 491,5 milijona. Število prejemnikov pokojnin je zrastle s 5.023 na 7.472.

Umika se Nekdanji nemški zunanji minister Joschka Fischer iz parlamenta odhaja v ZDA, kjer bo poučeval na Univerzi v Princetonu, eni najelitnejših univerz na svetu. Z njegovim umikom iz politike se končuje obdobje, v katerem je Nemčija po mnenju njegovih privrženecv postala samozavestnejša in bolj odprta. Fischer je bil med letoma 1998 in 2005, ko je bil nemški zunanji minister, najbolj priljubljen politik v Nemčiji, in to predvsem zaradi svoje inteligence in odrezave duhovitosti. V času vlade kanclerja Gerharda Schröderja je bil podpredsednik vlade in eden od karizmatičnih članov prve nemške generacije, ki se je spravila z

nacistično preteklostjo, zdaj pa je sprejel mesto profesorja na elitni Univerzi v Princetonu. V parlamentu ga bo nadomestil eden izmed vodilnih članov stranke Zelenih, 31-letni Omid Nouripour.

Najdražje mesto Moskva je najdražje mesto na svetu, je pokazala raziskava podjetja Mercer Human

Resource Consulting iz ZDA, ki je zajela cene v 144 mestih po vsem svetu. Lestvico najdražjih mest so oblikovali na podlagi cen več kot 200 dobrin, med drugim nepremičnin, prevoza, živil, oblačil in zabave. Moskva se je na vrhu lestvice znašla predvsem zaradi 50-odstotne rasti cen za večje nepremičnine. Na drugem mestu je južnokorejska prestolnica Seul, sledita Tokio in Hongkong, najdražje evropsko mesto pa je London, ki je na lestvici peti. Med severnoamerškimi mesti je tako kot prejšnja leta najdražji New York, ki zaseda deseto mesto. Kot najcenejši se je v raziskavi izkazal paragvajski Asuncion.

Obletnica upora

Na Poljskem so zaznamovali 50. obletnico brutalnega zatrtja delavskih protestov, ki veljajo za prvi večji upor proti komunističnemu režimu v tej državi. Slovesnosti v Poznaniu so se poleg poljskega predsednika Lecha Kaczynskega udeležili še predsedniki Madžarske, Češke, Slovaške in Nemčije. Delavci v tovarni motorjev v Poznaniu so 28. junija 1956 sprožili stavko zaradi nizkih plač in pomanjkanja hrane. Stavkajoči delavci, ki so se jim pridružili tudi drugi prebivalci mesta, so se podali pred poslopje območne vlade. Napadli so sedež politične policije, podtaknili ogenj na sodišču in iz mestnega zapora izpustili 250 zapornikov, razorožili so prve policijske in vojaške enote, ki so prišle, da bi zadušile upor. Do upora poljskih delavcev je prišlo tri leta po delavski vstaji v Vzhodnem Berlinu in štiri mesece pred vstajo na Madžarskem, ki so jo krvavo zatrli sovjetski tanki.

Vir: STA

TUJI TISK

Mignews

Elitni Jeruzalem

Med arheološkimi izkopavanji v zahodnem delu Davidovega mesta so odkrili mestno četrt, ki jo datirajo v obdobje drugega templja, ki je trajalo od šestega stoletja pred Kr. do prvega stoletja. Pred odkritjem so menili, da je bilo to

območje naseljeno z mestnimi reveži, vendar očitno ni bilo tako. Ostanke stavb in notranji razpored prostorov dokazujejo, da je bila to jeruzalemska elitna četrt, v kateri so živeli dobro preskrbljeni predstavniki višjega sloja. Pri izkopavanjih so odkrili veliko okruškov glinenega posodja in kovance. Treba je omeniti, da jeruzalemski Arabci pogosto obtožujejo izraelske arheologe, da poskušajo porušiti muslimanske svetinje mesta. Ne glede na to arheološka izkopavanja v Jeruzalemu potekajo že dvesto let. Prva so se začela leta 1818, ko je skupini angleških popotnikov uspelo na skrivaj izkopati staro kropilnico. Ko so takratne turške oblasti izvedele za to, so izkopavanja takoj prepovedale.

La Stampa

Skrivni program

Ker je New York Times objavil skrivne podatke o programu bančnega vohunstva s kodiranim imenom Swift, je med njim in Belo hišo nastala huda napetost. Republikanec Peter King je pozval vlado, naj začne zaradi tega sodno

preiskovati glavnega urednika New York Timesa Billa Kellera in novinarje, ki so avtorji članka. »Amerika je v vojni, New York Times pa razširja informacije o tajnih operacijah. S tem je zagrešil izdajstvo,« jih obtožuje King. Za Kingom stoji republikanski vodja, poleg tega pa je javna občila obtožil tudi sam predsednik George Bush: »Ljudje, ki razkrivajo obstoj tajnega programa, in dnevniki, ki te podatke objavljajo, delajo ZDA veliko škodo in otežujejo vojno proti terorizmu.« Po njegovih besedah je program Swift, ki nadzira več kot 12,7 milijonov dnevnih bančnih operacij med ZDA in tujimi partnerji, popolnoma zakonit, kongres pa je bil na tekočem z dogajanjem.

Karl Erjavec

Mediji komaj čakajo, da se DeSUS oglasi

Gregor Drnovšek, foto: Gregor Pohleven

Karl Erjavec je obrambni minister in predsednik najmanjše koalicijske stranke. Izjemno ga je navdušil govor predsednika vlade Janeza Janše ob praznovanju 15. obletnice osamosvojitve. Z vsem prepričanem zagovarja izbiro finskih oklepnikov patria, saj bodo prinesli več koristi tako za Slovensko vojsko in državo, kot bi jih krpani, ki bi jih izdelovali na Ravnah. Z njim smo se pogovarjali še o sodelovanju SV v mednarodnih misijah, stanju v DeSUS in odnosu do naše polpretekle zgodovine. Meni, da mora spravo doseči vsak posameznik zase.

Gospod minister, začniva z oklepniki 8x8, ki v zadnjem času burijo duhe v slovenski javnosti. Ste še vedno prepričani o pravilni izbiri podjetja Rotis, d. o. o.?

Popolnoma zaupam ekipi, ki je pripravila in izvedla razpis ter tudi predlagala izbor. V tej ekipi je sodelovalo več kot 50 oseb z MORS, imeli smo strokovno komisijo in svet, ki je nadziral in potrjeval posamezne odločitve strokovne komisije. V tej komisiji so bili tako uslužbenci upravnega dela ministrstva kot tudi pripadniki Slovenske vojske ter osebe, ki nosijo najvišje čine v Slovenski vojski, denimo Albin Gutman, ki je postal načelnik generalštaba Slovenske vojske. On je bil tudi predsednik strokovnega sveta, ki je potrjeval vse te odločitve. Trdno sem prepričan, da je bil postopek izpeljan korektno. Njegovi rezultati kažejo, da je bila ponudba podjetja Rotis, d. o. o., ki je slovensko podjetje, ugodnejša od ponudbe Sistemske tehnike z Raven tako glede cene, ki je za 10 do 18 odstotkov nižja, kot tudi glede tehničnih lastnosti vozil. Lahko sicer ugotovimo, da obe vozili ustrezata razpisnim pogojem, vendar je vozilo patria bolj ustrezalo zahtevam Slovenske vojske. Glede koristi za slovensko gospodarstvo je bila ponudba Rotisa prav tako ugodnejša, saj ponuja 320 delovnih mest, Sistemska tehnika pa 180. Glede posrednih delovnih mestih je pri Rotisu predvidenih 1.920, pri Sistemski tehniki pa 91.

Kako pa ocenjujete ponudbo Sistemske tehnike? Zakaj, menite, je na testiranja poslala po njihovih besedah že iztrošeno vozilo, ki naj se prav zato ne bi bilo dobro odrezalo?

Moje mnenje je, da je bila njihova ponudba slaba. Mislim, da bi bila lahko njihova ponudba boljša, vsaj kar se tiče cene. Nobenega razloga ni, da bi bil krpan za 10 do 18 odstotkov dražji; tudi v delu, kjer se merijo koristi za slovensko gospodarstvo, je praktično nerazumljivo, da niso dali konkurenčnejše ponudbe, kot jo je dalo podjetje Rotis. Res pa je, da pri Rotisu sodeluje tudi koncern Gorenje, ki mu je uspelo organizirati slovensko industrijo za ta projekt. V njem sodeluje več kot 50 podjetij, kar pomeni, da so slovenski direktorji verjeli v projekt, ki ga ponuja podjetje Rotis.

Je bilo Gorenje že prej omenjeno kot povezovalni člen pri izdelavi vozil patria ali se je pojavilo šele po objavi končnega ponudnika?

Če sprašujete mene, sem bil s tem seznanjen, šele ko je koncern Gorenje dal izjavo za javnost. Pred tem nisem vedel, da bodo oni organizirali delo slovenske industrije pri tem projektu.

Kako pa ocenjujete ravnanje Sistemske tehnike po objavljeni odločitvi vašega ministrstva? Nekateri očitki z njihove strani so bili zelo ostri.

Očitno vodstvo Sistemske tehnike ni navajeno tekmovati na trgu. Kaže, da jih je podjetje Rotis s svojo ponudbo presenetilo. Čudim se zlasti temu, da kot menedžment, ki deluje v slovenskem prostoru, niso slutili, da je v projekt vključeno tudi Gorenje, kar kaže, da dejansko niso navajeni tekmovati na odprtem trgu.

Pa bi bilo mogoče, da bi na Ravnah vseeno izdelovali nekatere dele za patria, čeprav je direktor Sistemske tehnike to zavrnil?

Na to težko odgovorim, ker minister za obrambo ni zastopnik ne enega ne drugega. Vendar smo v medijih lahko prebrali, da Gorenje ponuja tudi to možnost. Ko je bil ob protestu delavcev z Raven pri meni predstavnik njihovega sindikata, sem mu to možnost omenil, češ da ne razumem, da sindikat, ki se zavzema za delovna mesta, ni pripravljen sprejeti takšne ponudbe. Predstavnik sindikata mi je odgovoril, da na Koroškem ne bodo delali t. i. lon poslov. Vodstvo Sistemske tehnike pa trdi, da njihovi lastniki ne bi dovolili sodelovati pri tem projektu. Sam seveda težko

sodim, vendar sem prepričan, da bi se lahko našla rešitev in bi delavci, ki to delo obvladajo, lahko delali pri tem projektu. Vendar je to odločitev Sistemske tehnike.

Je mogoče, da je Korošcem – že pred objavo izbranega ponudnika so bili skoraj prepričani v zmago – nekdo na ministrstvu zagotovil, da bodo izbrani?

To težko ocenjujem in tudi ne vem, kdo bi takšna zagotovila lahko dal. Minister je tisti, ki podpiše sklep o izbiri. Težko verjamem, da bi nekdo dal takšna zagotovila.

So na Koroškem pri izbiri ponudnika računali na »nacionalno« zavest ministrstva?

Glede na to, da je sodelovanje med MORS in Sistemska tehnika tradicionalno, ne nazadnje so sodelovali že pri mnogih projektih, kot so modernizacija tankov, valuki, so morda računali tudi na to. Od leta 1993 do danes je bilo pogodbenega sodelovanja s to skupino za skoraj 23 milijard tolarjev. Morda se jim je zdelo samoumevno, da bodo posel dobili. Zame je bolj slovensko tisto vozilo, ki ima več slovenskih delov. Pri patrii je glede na dano ponudbo pričakovati 30 odstotkov slovenskih delov, pri krpanu pa le 22,4 odstotka. Zato je težko govoriti, da je eno vozilo slovensko, drugo pa ne.

Kaj pa postopkovna napaka, na katero se opirajo pri Sistemske tehniki, češ naj bi komisija 1.400 strani dopolnitev, ki jih je pripravila Sistemska tehnika, pregledala v enem dnevu in nato izbrala ponudnika? Vložili so tudi tožbo zoper državo in MORS.

Sedaj poskušajo na vsak način prikazati, da je bil postopek sporen. Teh 1.400 strani, ki jih stalno omenjajo, je pravzaprav 6 izvodov po 224 strani, od tega je več kot 100 strani takšnih, ki jih delavci na razpisu že poznajo, ker gre za navodila. Zahtevali smo samo, da nekatere stvari dodatno pojasnijo, da ne bi prišlo do nesporazuma, kaj je bilo mišljeno. Ta del pa na končno odločitev ni vplival, ker je pri tem paketu vrednost 10 do 12 milijonov evrov in tu sta bila oba ponudnika približno enaka. Dopolnitev smo zahtevali že ▶

► 16. maja, rok je bil do 29. maja, prejeli smo jo dejansko 29. maja.

Tožbe se torej ne bojite?

Tožbe se ne bojim.

Na odboru DZ za obrambo ste »zastavili« tudi svoj ministrski položaj, če vam dokažejo, da je bila ponudba Sistemske tehnike boljša od Rotisove.

Ne gre za to, da bi tvegala svoj odstop. Prepričan sem, da je Rotisova ponudba boljša tako po ceni, tehničnih karakteristikah vozila, ki ga ponuja, kot zaradi gospodarskih koristi Slovenije. Kolikor mi dokažejo, da je ponudba Sistemske tehnike boljša, da je cenejša, da je krpan, ki ga sicer še nisem videl, boljši od patrie, ki je že v redni proizvodnji, in če mi dokažejo, da je Sistemska tehnika dejansko ponudila več delovnih mest kot Rotis, potem mi seveda ne preostane nič drugega kot to, da odstopim.

Bodo v bližnji prihodnosti naši vojaki poleg misij, v katerih že sodelujejo, odšli še na kakšno drugo krizno območje?

Glede novih žarišč to težko rečem. Novi žarišči sta Kongo in Darfur v Sudanu. Glede Konga smo sklep že sprejeli in imamo enega častnika v Kinšasi, drugi pa je v Nemčiji, kjer je poveljstvo za podporo tej operaciji. Glede Darfurja pa naj povem, da imamo pripravljene zmožljivosti za morebitno misijo, vendar je o tem potrebna še mednarodna odločitev.

Ste se o Darfurju pogovarjali tudi s predsednikom Drnovškom?

S predsednikom sva se o tem pred časom pogovarjala. Dejal sem mu, da bo Slovenija, če bo mednarodna skupnost sprejela sklep, da se napotijo sile v Darfur, pri tem sodelovala. Sodelovali bi z zdravstveno postajo.

Štirje častniki so v Iraku. Ste z njimi v stikih, se dobro počutijo? Govori se, naj bi jih tudi obiskali?

Moja teza je, da mora minister za obrambo obiskati vse vojake, ki so v misijah. Zlasti tam, kjer je več vojakov ali pa gre za specifično misijo, kot je denimo Irak. To željo po obisku sem izrazil, vendar ni odvisno od mene, ker je to pod pristojnostjo zveze NATO. Mi namreč nimamo možnosti za strateške prevoze, tako da sem pri tem precej odvisen od zveze NATO. Tudi ko sem obiskal Afganistan, je od predvidenega termina za obisk do obiska minilo štiri mesece. Ministri so pač deležni večjega varnostnega standarda in vse je odvisno od varnostnih ocen. Upam, da bom imel možnost, da obiščem naše častnike v Iraku. Želja in volja obstajata, vprašanje pa je, ali bo to izvedljivo.

Pa ste z njimi v rednih stikih?

Generalštab je z njimi v stalnem t. i. online

Nobenega razloga ni, da bi bil krpan dražji. Tudi v delu, kjer se merijo koristi za slovensko gospodarstvo, je nerazumljivo, da niso dali konkurenčnejše ponudbe.

kontakta. Po podatkih, ki jih imam, se dobro počutijo in so ustrezno nameščeni. Področje je razmeroma varno, do danes v tej »NATO training mission« še ni bilo nobene žrtve in tudi nihče še ni bil ranjen. Glede varnosti vojakov v misijah pa naj povem, da je to zelo relativen pojem. Neka država je videti nevarnejša, nesreča pa se lahko zgodi na misiji v državi, ki je na prvi pogled bolj varna. Spomnimo se samo slovaških vojakov, ki so se vračali z operacije KFOR; letalo je strmoglavilo in bile so žrtve. Tudi v Afganistanu smo imeli lani zelo negativno izkušnjo, ko je naše vozilo hummer zapeljalo na mino. K sreči je bilo vozilo hummer, drugače bi imeli štiri žrtve.

Poglejva zdaj še v notranjo politiko. Ste predsednik DeSUS. Prejšnji teden je bil za vašo stranko živahen predvsem zaradi samosvojih odločitev Antona Rousa, sekretarja v kabinetu predsednika vlade, na skupščini KAD. V stranki ste ga odpoklicali s funkcije v KAD, medtem pa je Rous že izstopil iz stranke. Zakaj tako »rigorozni« ukrepi zoper njega?

Ne gre za rigorozne ukrepe zoper gospoda Rousa. Gre za to, da mora tisti, ki krši pravila znotraj stranke, nositi posledice. Tukaj je šlo za to, da so organi stranke sprejeli stališča glede preoblikovanja KAD. Izvršni odbor, strateški svet, je sprejel stališče, da se ne strinja s predlogom uprave glede dolgoročne vizije preoblikovanja KAD. Če nekdo ne spoštuje stališč, ki jih sprejemajo organi stranke, se mora zavedati posledic.

Se pravi, da za svoje delovanje na skupščini KAD ni imel pooblastil?

Nobeni pooblastil ni imel. Na nujni seji izvršnega odbora, ki je bila sklicana na mojo

pobudo, sem dejal, da to velja za vse, tudi za predsednika stranke; če bo kršil stališča, sklepe organov stranke, potem ni druge možnosti, kot da ga doletijo sankcije. Edino na ta način stranka lahko urejeno deluje.

Zakaj se ne strinjate s predlogom uprave KAD o preoblikovanju?

DeSUS ni proti preoblikovanju KAD, vendar se boji, da predlog uprave dosedanjo vlogo KAD premika drugam. KAD je bila ustanovljena zato, da bi zagotovili dolgoročno stabilnost pokojninske blagajne. Kot predsednik DeSUS sem imel dva sestanka z njenim vodstvom in sem tudi povedal, da bi želeli, da se nekatere stvari korigirajo. Vendar je šla uprava naprej z istim predlogom. Dogovoril sem se tudi s predsednikom vlade, da to točko odložimo, ker gre res za zelo pomembno zadevo.

Kakšno preoblikovanje pa bi bili pripravljene podpreti?

Takšno, da KAD še vedno opravlja temeljno nalogo – skrbi za dolgoročno stabilnost pokojninske blagajne. Imamo opozorila iz Bruslja, da se prebivalstvo stara, komisariji govorijo o tem, da je potrebna še ena pokojninska reforma in prav KAD je lahko amortizer, da v kratkem času ne bi bilo treba narediti še kakšne reforme. To je naša srebrnina in prav je, da se sredstva, ki so v KAD – gre za 300 milijard – oplajajo in se namenjajo za dolgoročno financiranje pokojnin. Upokojenec je vsak dan več, vprašanje je, kakšna bo gospodarska rast, kako uspešno bo gospodarstvo. In zakaj ne bi imeli nekaj rezerve za morebitne hude čase? Zaradi te bojazni smo predlagali, da se ta točka odloži in da bi denimo svoje mnenje podala vladna delovna skupina za privatizaci-

jo. Ne nazadnje menim, da bi bilo prav, da nekaj besed o tem reče tudi koalicija. Dolgoročna vizija, ki ne bi bila koalicijsko usklajena, bi po nepotrebnem povzročala trenja.

Ste zadovoljni z delovanjem DeSUS v koaliciji? Ste dobili tisto, kar ste z vstopom v koalicijo pričakovali?

Mislím, da smo lahko zadovoljni, da smo v koaliciji. Uspelo nam je hitro sprejeti spremembe in dopolnitve pokojninskega zakona, ki omogočajo boljše usklajevanje pokojnin s plačami. Zadovoljen sem z delovanjem te koalicije, saj, če jo primerjam z nekaterimi prejšnjimi, dobro deluje. Seveda so trenja, to je normalno. V tem ne vidim nič slabega. DeSUS včasih navzven deluje, kot da stalno nekaj nerga, nagaja. Kadar se nam neka rešitev ne zdi dobra, to pač na glas povemo. Včasih to v koaliciji sproži malce nezadovoljstva. Vendar menim, da je to v demokraciji normalno. Kadar gre za zadeve, ki so zapisane v koalicijski pogodbi, jih vedno izpolnimo, težava nastane pri zadevah, ki niso predmet te pogodbe. V koalicijo smo šli zato, ker želimo napredek v Sloveniji, ker želimo izboljšati položaj Slovencev, tudi upokojencev in invalidov. Naš pogled je usmerjen v prihodnost.

Znano je nezadovoljstvo vaše stranke z novo zakona o žrtvah vojnega nasilja. Kamen spotike je predvsem 6. člen zakona in s tem vprašanje pravic, ki jih po mnenju vaše stranke zakon prinaša tudi sodelavcem okupatorja. Stranka je celo zagrozila z izstopom iz koalicije. Kako resna je ta grožnja?

Najprej glede groženj z izstopom. Mediji komaj čakajo, da se DeSUS oglasi in reče, da bomo odkorakali iz koalicije. Reči moram, da mi kot predsedniku stranke stalno polagajo te besede na jezik.

Zdi se mi, da je to trdo vlogo prevzel predvsem gospod Žnidaršič.

Treba je vedeti, da so naši poslanci izredno obremenjeni in tudi ne več najmlajši. Dostikrat pride do takšnih izjav zaradi utrujenosti, prenapetosti. Na naše štiri poslance se izvajajo hudi pritiski tako z leve kot desne strani, tako da imam občutek, da smo res prava sredinska stranka (se zasmeji), ker smo za vse problem. Če se pogovarjamo o vojnih zakonih, koalicija ni najbolj zadovoljna z našimi stališči, če se pogovarjamo o kakšni drugi stvari, pa z nami ni zadovoljna opozicija.

Kaj bi bila sprejemljiva rešitev glede vojnih zakonov?

Sprejemljivo bi bilo, da bi bila dikcija zakona taka, da bi bilo jasno, da tisti, ki so sodelovali z okupatorjem, ne morejo dobiti statusa žrtve vojnega nasilja. Pri tem mislim zlasti tiste, ki so izdajali, da so Nemci lahko pobijali talce. Mislím, da nekdo, ki je izdajal, ne more

pridobiti takega statusa. Tudi ugledni profesorji prava so mnenja, da dikcija ni dovolj natančna in da bi s pravno telovadbo omogočala drugačno razlago tega člena.

Še vedno obstaja delitev Slovencev na partizane in domobrance. Meníte, da je že čas za spravo?

Očitno ta čas še ni prišel. Če samo pogledamo, do kakšnih razprav prihaja celo za doseganje političnih točk. Menim, da se mora spraviti vsak pri sebi. To pa lahko storijo tisti, ki imajo kakšno takšno izkušnjo. Najbolj nevarno je, da o spravi govorijo tisti, ki teh izkušenj nimajo.

Vi to izkušnjo imate. Vašega starega očeta so leta 1943 ubili partizani. Kako gledate na ta uboj?

Najprej naj pojasnim, da gre za zelo intimna vprašanja in mi je žal, da se želijo celo na osebni ravni izkoristiti za politično obracunavanje. Nekje sem prebral, češ, kako lahko obrambni minister zagovarja takšna stališča glede na dogodke v svoji družini. Vem, da je bila Demokracija prva (po naših podatkih je o tem prva pisala Zaveza, op. p.), ki je to objavila, in moram reči, da zadeva ni popolnoma takšna, kot je bila objavljena. Moj ded je bil pred vojno župan občine Šentvid. Njegova likvidacija ni bila posledica delovanja partizanov, niso ga ubili partizani, že tu gre za nesporazum. Če pravimo, da so bili parti-

zani likvidatorji, gre za napačno postavljene temelje. Partizani so se bojevali za to, da bi osvobodili svojo domovino. Res pa je, da je v času vojne marsikdo izkoristil možnost, da je s kom osebno obračunal zaradi zamer, do katerih je prišlo pred vojno. Moj ded je podeljeval mojstrske izpite in nekdo pri njem trikrat ni naredil tega izpita, zato mu je še v času pred vojno dejal, da si ga bo dobro zapomnil. Ded je bil opozorjen, da ga bodo prišli iskat, a to niso bili partizani, temveč tisti človek, ki se je želel mojemu dedu osebno maščevati. Ded je bil prepričan, da ni nikomur nič storil, in res ni, vendar se mu je nekdo maščeval. V vojni je bilo veliko družin obremenjenih s takšnimi dogodki, ker vojna sproža tudi najnižje strasti. Vojna vedno prinaša zlo in je odličen poligon za poravnavanje neporavnanih računov.

Še proslava ob 15. obletnici osamosvojitve. Kako ste jo doživeli?

Zdela se mi je odlična, domoljubna. Tega nam manjka. Tudi govor predsednika vlade je bil odličen. Slovenija potrebuje še več takšnih misli. Žal mi je samo to, da ni bilo stolov, vsaj za tiste, ki morajo ostati do konca proslave. Funkcionarji si namreč ne moremo privoščiti, da bi kar odšli, če bi nas začele boleti noge. Če bi jaz sredi proslave zaradi slabšega počutja odšel, bi začeli govoriti, da se ne strinjam z vsebino proslave in podobno. Tukaj je bila strojena napaka. Ne moremo pričakovati

Ne gre za rigorozne ukrepe zoper gospoda Rousa.

Gre za to, da mora tisti, ki krši pravila znotraj stranke, pač nositi posledice.

od denimo dr. Bučarja, ki je osemdesetletnik, da bo dve uri stal kot zdrav tridesetletnik. Drugače pa je bila proslava enkratna. Menim, da so bile besede predsednika vlade prave: pustimo travmatične dogodke, spominjajmo se dogodkov, ki so nas povezovali, in pogled naj bo usmerjen v prihodnost.

Je manjkala vojaška parada?

Žal mi je, da parade ni bilo. Pa ne zato, da bi izkazovali vojaško moč. Glede na to, da je imel vrhovni poveljnik pomisleke glede parade, se mi zdi prav, da je ni bilo, da se ne bi Slovenci še na tej točki delili. Žal pa mi je, da Slovenci niso videli, kakšne fante imamo, kdo tvega svoje življenje za to, da bi mi varneje živeli. Zmeraj govorimo podcenjevalno glede naše opremljenosti, a to ne drži. Slovenski vojaki imajo dobro opremo in tako bomo kupovali še naprej. Škoda je, da ljudje nimajo možnosti, da bi videli naše zmogljivosti in da se to zlorablja v smislu iz časov totalitarizma, ko je vojska na tak način demonstrirala moč proti prebivalstvu. **D**

S predavitve slovarja; levo dr. Helena Dobrovoljc, desno urednica projekta dr. Metka Furlan

Pleteršnikov slovar

V. M.

Pleteršnikov Slovensko-nemški slovar je še danes knjiga mnogih presežkov. Zdaj je na voljo v knjižni in elektronski obliki.

Slovensko-nemški slovar I–II, ki ga je sestavil Maks Pleteršnik in je izšel v letih 1894 in 1895, je klasično delo slovenskega slovaropisja, ki je bilo zaradi količine zajetega besedja (102.522 iztočnic) in kakovosti njegove predavitve že ob izidu deležno izjemne pozornosti in laskavih ocen v domačih in tujih strokovnih krogih.

Tezaver To je eden redkih slovarjev, ki ima pomembno veljavo še danes. Po Pohlinovem *Besedishu* (1781), Jarnikovem *Etymologikonu* (1832), Murkovem slovarju (1833) in Janežičevih slovarjih (1851, 1893) je bil Pleteršnikov najobsežnejši dvojezični slovar s slovenščino kot izhodišnim jezikom svoje dobe in sploh prvi slovar s tonemsko prikazanim besedjem. Tudi po izidu *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* je po številu iztočnic še vedno naš najobsežnejši

slovar in edini tezaver slovenskega jezika, torej slovar knjižnega, narečnega in historičnega besedja z avtorskimi in zemljepisnimi oznakami ter podatki o izvoru.

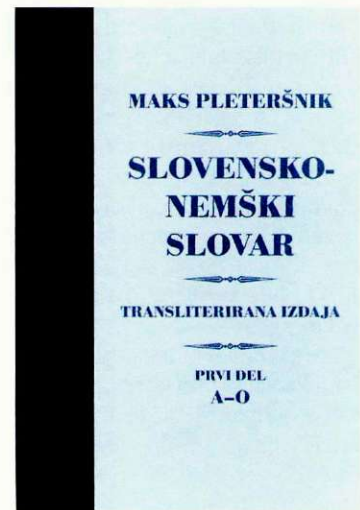
Zakladnica besed Ob knjižnem in narečnem besedišču 19. stoletja zajema Pleteršnikov slovar tudi pomembnejši del besedja starejših obdobij od Trubarja dalje. Pleteršnik je slovar izdelal na podlagi gradivskih zbirk Oroslava Cafa, Frana Miklošiča, Frana Levstika, Frana Erjavca in drugih in jih dopolnil s svojimi izpisi iz leposlovja, časopisja, strokovne literature in slovarjev, npr. Cigalovega, tako da delo zajema domala vso relevantno besedje, ki je bilo do 19. stoletja kot knjižno ali narečno evidentirano na območju od Rezije do Porabja, od Bele krajine do Koroške. Trajno vrednost daje Pleteršnikovemu

slovarju tudi sistemsko tonemsko zaznamovano besedje (razen pri mladem prevzemu), navedbe virov ali pa lokacija, od koder besedje izvira. Zato je slovar tudi danes temeljni vir za leksikalne, oblikotvorne, sinonimne, frazeološke, akcentološke, terminološke, etimološke, dialektološke, slovarpisne raziskave slovenskega jezika in je nepogrešljiv za vsakogar, ki ga slovenščina zanima poklicno ali ljubiteljsko. Ta bogata sporočilnost mu zagotavlja, da še po sto desetih letih od izida ostaja najpomembnejši referenčni slovar za slovenščino doma in v tujini. To slovar, predvsem pa njegovega avtorja Maksa Pleteršnika postavlja med vrhunce slovenske jezikoslovne znanosti.

Kulturni spomenik Izjemna vrednost tega slovenskega kulturnega spomenika, njegova nedosegljivost

številnim domačim in tujim povpraševalcem različnih strok in nujnost po digitalizaciji starejših tiskov nasploh so bili razlogi za novo izdajo. Pomembna je tudi zato, ker je bil Pleteršnikov slovar do zdaj dostopen le v gotici, zdajšnja izdaja pa je transliterirana (»prevedena«) iz gotske pisave, kar bo še olajšalo njegovo uporabo.

Najnovejša izdaja slovarja je velik dosežek Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša. Založba ZRC ga je izdala v dveh oblikah. Knjigo sestavljata dva zvezka: prvi del obsega črke od A do O in ima 904 strani, drugi pa črke od

P do Ž in ima 1.010 strani. Izšla je tudi elektronska izdaja na CD, ki so jo uredile Metka Furlan, Helena Dobrovoljc in Helena Jazbec. Začetek digitalizacije slovarja sega v leto 2001, ko ga je Helena Jazbec v Etimološko-onomastični sekciji začela ročno vnašati v računalnik. Do leta 2004 je vnesla polovico besedila, od takrat pa je delo steklo hitreje, saj si je pomagala z optičnim čitalnikom. Ko je urednica nove izdaje slovarja Metka Furlan pregledovala digitalizirano obliko in opazila precej napak, se je odločila, da jih bo popravila, zato je današnja izdaja Pleteršnikovega slovarja še bolj izpopolnjena, kot je bil izvornik. V spremni besedi je podala podrobna pojasnila. V novi izdaji Pleteršnikovega slovarja so odpravljene tudi tehnične in uredniške nedoslednosti ter odstopanja pri prepisovanju posameznih besed iz citiranih virov.

»Kritike« Nova izdaja vsebuje tudi dve dodatni besedili. Prvega *K transliterarni izdaji Pleteršnikovega slovarja* je napisala urednica nove izdaje dr. Metka Furlan. V njem je bralcu pojasnila mnoga vprašanja, ki jih tako pomembna snov, kot je tezavrus, vsebuje in odpira. Dodane so še *Zemljepisne oznake v Pleteršnikovem slovarju*, ki sta jih izdelala Metka Furlan in Silvo Torkar, ter zemljevid s prikazom več kot 350 krajev, ki ilustrira prostorsko zastopanost besedja v slovarju.

Pri predstavitvi slovarja smo slišali tudi nekaj pripomb, češ da Pleteršnik ni upošteval takratnega Komelovega vojaškega izrazja ali da je v njem veliko slovenskih besed, ki jih danes nihče ne uporablja, vendar to prav nič ne zmanjšuje njegove vrednosti. Zaradi slednjega je danes posebej dragocen, saj tistim, ki imajo slovenščino radi, prinaša mnoge besede, ki so živele v slovenskem jeziku.

Maks Pleteršnik Klasični filolog in leksikograf Maks Pleteršnik je bil rojen leta 1840 v Pišecah (umrl je leta 1923). Klasično filologijo in slavistiko je študiral na Dunaju, kjer je že pred diplomom (1863) sodeloval pri znamenitem Miklošičevem cerkvenoslovenskem slovarju. Bil je usposobljen za poučevanje

Maks Pleteršnik

latinščine, grščine in slovenščine na šolah z nemškim, slovenskim ali srbohrvaškim jezikom. Po eno leto je služboval na gimnaziji v Mariboru in Celju, dve leti v Gorici in štiri leta v Trstu. Od leta 1871 do 1900 je poučeval na gimnaziji v Ljubljani. Pomembno je njegovo sodelovanje pri Slovenski matici, kjer je na podlagi vprašalnikov organiziral zbiranje slovenskih krajevskih in ledinskih imen. Pomembneje se je vključil tudi v delo slovenskega dramatičnega in pisateljskega društva. Od leta 1899 je bil dopisni član JAZU, od ustanovitve leta 1921 redni član Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani in častni občan mesta Ljubljane.

Spomin Uredništvo Slovensko-nemškega slovarja je Pleteršnik prevzel leta 1883, potem ko je deželnemu slovarskemu odboru spodletelo več poskusov z drugimi sestavljavci, npr. s Franom Levstikom. Prvi snopič je izšel konec leta 1892. Nadaljnjih 22 snopičev si je sledilo zelo hitro, tako da je bil prvi del od A do O na 883 slovarskih straneh natisnjen v letu 1894. V naslednjem letu so izšli še zvezki od P do Ž z 978 stranmi. Vsekakor bi bil to še danes, v dobi računalnikov, velik uspeh.

Ob deseti obletnici njegove smrti je Slovenska matica na pročelje Pleteršnikove rojstne hiše v Pišecah vgradila spominsko ploščo, ob stopetdeseti obletnici njegovega rojstva pa so Pišecani v prostoru med osnovno šolo in kulturnim domom postavili spominski steber s Štovičkovo plaketo Pleteršnika.

Dr. Metka Furlan

Temelj Vse besedje Pleteršnikovega slovarja je bilo kritično pregledano pri določanju in sprejemanju iztočnic za *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Bil je opora pri naglasnih, oblikoslovnih, pomenskih in drugih obdelavah v njegovih slovarskih sestavkih. Pleteršnikov slovar je bil tako izčrpen, da je še leta 1946 Fran Ramovš pri zasnovah novega slovenskega slovarja govoril o dopolnjenem in modernizir-

ranem Pleteršnikovem slovarju. Tudi slovenski pravopisni slovarji temeljijo na Pleteršnikovem.

Pleteršnikov slovar je eden temeljnih virov za slovanske primerjalnozgodovinske jezikovne študije in etimološke raziskave ter nepogrešljiv pri sestavljanju slovenskih in drugih etimoloških slovarjev. Po njegovem izidu je Pleteršnik več kot dvajset let v svoj izvod vpisoval pripombe, popravke in dopolnila. Leta 1983 je Franc Jakopin izpostavil vsestransko trajno vrednost tega slovarja, saj so »iz Pleteršnika črpali vsi, ki so se v 20. stoletju tako ali drugače ukvarjali s slovenskim jezikom: naj gre za pisatelje, kritike in prevajalce ali za jezikoslovna dela«. Leta 1997 pa je o slovarju zapisal, da je »najbrž /.../ v naši kulturnozgodovinski in jezikovni zavesti premalo očitno, da je imel prav Pleteršnikov slovar eno najpomembnejših vlog pri osamosvojitvi in osvobajanju slovenščine še več desetletij po izidu«. Dr. Metka Furlan k temu dodaja, da slovenščina ne bi bila to, kar je, če ne bi bilo Pleteršnikovega slovarja. **D**

Radio Ognjišče, Trg Britov 11, Koper, foto: Ziga Judež

Ostanite na valovih Ognjišča tudi poleti ...

NOVO [Lucija - 100,1 MHz
Tinjan 91,2 MHz]

RADIO OGNJIŠČE

Ljubljanska filharmonična družba

V. M.

Dr. Primož Kuret je napisal obsežno zgodovino o 125 letih delovanja ljubljanske Filharmonične družbe, od nastanka leta 1794 do odprave leta 1919.

Slovenska filharmonija

V obravnavanem obdobju je bila to najpomembnejša glasbena ustanova na Kranjskem (danes bi rekli na Slovenskem), ki je skrbela, da glasbeno izobraženi Kranjci niso nič zaostajali za drugim glasbeno razvitim »svetom«.

Od leta 1701 akademija

Ljubljana je z *Academio philharmonicorum labacensium* že leta 1701 dobila glasbeno združenje, ki je želelo gojiti glasbo in jo širiti. Prvi koncert akademije je bil 8. januarja 1702, zato so ta datum vseskozi slavili kot rojstni dan družbe. Novo združenje je nastalo po italijanskih zgledih in

je bilo prvo te vrste v Srednji Evropi. O njegovem delu so podatki le za prva obdobja, pozneje, v drugi tretjini 18. stoletja, pa so viri čedalje bolj skromni. Očitno je delo popolnoma zastalo.

Zato so ljubljanski meščani (pobudnika sta bila dimnikar Karl Moos in zdravnik Bernard Kogl) leta 1794 ustanovili Filharmonično družbo, ki je kmalu postala osrednja glasbena ustanova v Ljubljani in na tedenjem Kranj-

Anton Nedved

skem. Članstvo je hitro raslo. Zato je bilo treba napisati statute, ki so jih prvič tiskali že leta 1796 in jim pozneje pridružili še *Instrukcije za orkester* in *Katalog muzikalij*.

Haydn, Beethoven ... Delo družbe se je sprva omejilo na interne nastope. To so bili koncerti za zaprti krog članov. Koncerte so do leta 1836 imenovali akademije. Med prvimi pomembnimi gosti je bil leta 1795 znameniti pianist in skladatelj J. N. Hummel. Leta 1800 je družbi uspelo za častnega člana pridobiti Josepha Haydna in ta ji je v zahvalo poslal svojo mašo *In tempore belli*, ki so jo izvedli že konec istega leta. Naslednje leto so izvedli Haydnov oratorij *Stvarjenje*. Haydnova dela so bila stalnica v programih družbe.

Med napoleonskimi vojnami in zasedbo Ljubljane (Ilirske province, 1809–1913) je družba popolnoma prenehala s svojim delom in ostala zvesta cesarju. Po odhodu Francozov je število članov spet naraslo in družba je na novo zaživela. Med častne člane je bil leta 1819 sprejet Ludwig van Beethoven (zato ima Ljubljana ulico z njegovim imenom), ki se je za priznanje zahvalil s posebnim pismom. Leta 1824 je postal častni član znameniti italijanski violonist Niccolò Paganini.

Anton Nedved V delu družbe so uspešnejšim sezonam sledile tudi manj uspešne. Med pomembnimi je bila sezona 1820/21, ko je med januarjem in majem v Ljubljani zasedal kongres svete aliance.

V tem času je družbo vodil Čeh Gašpar Mašek. Na koncertih in v operi so izvajali priljubljena dela Rossinija, Mozarta, Beethovna, Spontinija in mnogih drugih tedaj znanih skladateljev.

V štiridesetih letih 19. stoletja je delo družbe pešalo. Boljši časi so nastopili s prihodom Čeha Antona Nedveda (1829–1896), ki je prišel v Ljubljano leta 1856 in se kmalu uveljavil kot uspešen dirigent in pedagog. Na koncertih je izvajal tudi večja vokalno-instrumentalna dela. Filharmonična družba se je pod njim na novo razcvetela. Nedved jo je vodil kar 26 let. Imel je zasluge tudi pri ustanovitvi ljubljanske Čitalnice (1861) in Glasbene matice (1872). Kot skladatelj je napisal vrsto skladb na slovenska besedila. Pod njegovim vodstvom je na novo zaživela glasbena šola. Kot učitelja sta ob njem uspešno delovala dva mlada, sposobna glasbenika: Dunajčan Josef Zöhrer in Hans Gerstner iz Ludic. Že leta 1862 se je družbi pridružil Friedrich Keesbacher, zdravnik in primarij ljubljanske bolnišnice, ki je postal leta 1881 direktor družbe. Med njegove zasluge sodi redno izhajanje letnih poročil, uvedba komornih koncertov in skrb za graditev lastne stavbe, Tonhalle, ki je bila postavljena leta 1891. V tistem času je bila to prva koncertna stavba v manjših mestih habsburške monarhije.

Uspešno do vojne Ko se je Nedved zaradi bolezni odpovedal mestu glasbenega direktorja,

Primož Kuret
LJUBLJANSKA
FILHARMONIČNA
DRUŽBA 1794–1919
KRONIKA LJUBLJANSKEGA GLASBENEGA ŽIVLJENJA
V STOLETJU MEŠČANOV IN REVOLUCIJ

je njegovo mesto prevzel Josef Zöhrer, ki je kot dirigent večine simfoničnih koncertov prvič v Ljubljani izvedel vrsto sodobnih del Brahmsa, Brucknerja, Dvoržaka in Čajkovskega. Kot učitelj in glasbeni direktor je zasedal dolga leta eno vodilnih glasbenih mest v tedanji Ljubljani. Po upokojitvi leta 1912 ga je nasledil Rudolf von Weiss-Ostborn. Poleg Zöhrerja (umrl je v Ljubljani leta 1916) je imel vidno vlogo tudi Hans Gerstner (1851–1939), ki je v Ljubljano prišel leta 1871 in se uveljavil kot koncertni mojster, violinist in pedagog.

Filharmonična družba je redno pripravljala velike vokalno-instrumentalne koncerte in skrbela za redno simfonično ter komorno-glasbeno sezono. Konec 19. stoletja je bilo dobro organizirano glasbeno združenje, katerega dejavnost je segala na različna glas-

Kronika ljubljanskega glasbenega življenja

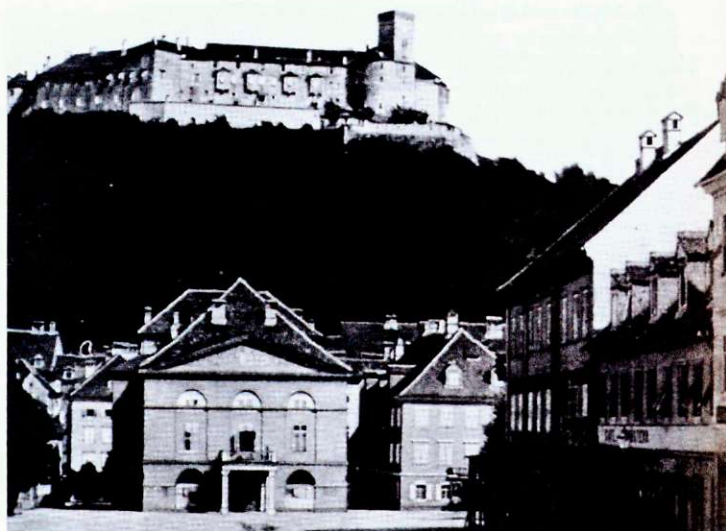
V zbirki *Korenine* je založba Nova revija izdala obsežno monografijo muzikologa dr. Primoža Kureta *Ljubljanska filharmonična družba 1794–1919* s podnaslovom *Kronika ljubljanskega glasbenega življenja v stoletju meščanov in revolucij* (izraz »revolucije« je sicer malo pretiran, še posebej ker je slovenski prostor izjemno obremenjen s komunistično revolucijo, ki je na Slovenskem sredi 20. stoletja povzročila strahotno gorje). Kuret je snov razdelil na dva dela; v prvem je skozi štiri poglavja podrobno prikazal zgodovino Filharmonične družbe: ustanovitev do nastopa Antona Nedveda, Nedvedova doba (1856–1883), Zöhrerjeva doba (1883–1912), Rudolf von Weiss-Ostborn in Hans Gerstner (1912–1919). V drugem delu je objavil programe (rekonstruirane programe koncertov Filharmonične družbe 1811–1862, spored njenih koncertov 1862–1919 in častne član). Dodano je tudi imensko kazalo, s čimer se knjiga ustavi na strani 794.

bena področja. S svojo glasbeno šolo je skrbela za glasbeno vzgojo, s koncerti pa za bogata glasbena doživljanja. Posebno slovesno je družba maja 1902 praznovala dvestoletnico svojega obstoja. Glasbeni dogodek je odmeval v glasbenem življenju monarhije, o njem so pisali domači in tuji časopisi. Konec sezone leta 1914 so za Filharmonično družbo nastopili težki časi. Izbruh prve svetovne vojne je načrte spremenil. Glasbeni direktor Weiss-Ostborn je moral na fronto, mnogo članov je bilo vpoklicanih v vojsko in delo družbe se je le s težavo nadaljevalo. Ostal je godalni orkester, ki so ga sestavljali člani in učenci šole. V težkih vojnih časih je moral skrb za vodenje prevzeti stari koncertni mojster Hans Gerstner.

svet je namreč 19. oktobra razglasil ustanovitev Države SHS. Tako se je končalo stoletja dolgo skupno življenje z nemškimi kulturnim prostorom. Nemška združenja praktično niso več obstajala, formalno pa so bila še aktivna. Stara Filharmonična družba, ki je tudi med vojno nadaljevala tradicijo pa tudi nemško orientacijo, je prav zaradi slednje izgubila tla pod nogami. Pod imenom Filharmonična družba je postala del Glasbene matice in bila formalno odpravljena šele leta 1945. Njena stavba je nekaj časa rabila kot skladišče, pozneje je bil v njej kino, dokler ni leta 1947 v njej našla doma Slovenska filharmonija. Glasbeni matici med obema vojnoma ni uspelo organizirati takšnih glasbenih sezon kot prej Filharmonični družbi. ■

Glasbena matica V Filharmonični družbi so sodelovali tako Nemci kot Slovenci. Ko pa je leta 1872 nastala Glasbena matica, so se nasprotja zaostri in Filharmonična družba je začela postajati čedaje bolj nemški zavod, ki se je opiral predvsem na nemški del prebivalstva, glasbena matica pa se je zavestno trudila za razvoj nacionalne glasbene kulture. Zato je organizirala svojo glasbeno šolo, izdajala muzikalije in organizirala koncerte predvsem z deli domačih in slovenskih skladateljev.

Po koncu prve svetovne vojne je Filharmonična družba zadnje koncerte organizirala oktobra 1918; zadnjega 25. oktobra, in to klavirski večer Alfreda Höhna. Narodni

Deželno gledališče, ki je leta 1887 pogorelo.

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Bled

Petra Janša, foto: vir STO/ Bobo, A.Fevžer, J. Skok, B. Kladnik

Naravne lepote, zgodovinske znamenitosti in ugodna geografska lega južno od Alp so Bled (501 m) namenile turizmu. Podoba kraja z gradom, jezerom in otočkom sredi jezera so znamenitosti, po katerih pozna Bled domala ves svet. Blejski grad kot nema priča nekdanje moči, trden in samozavesten bedi na skali nad jezerom. Blejsko jezero uživa sloves izredne lepote. Ozadje tega raja tvorijo gozdnata pobočja Jelovice, Pokljuke, vrhovi Julijskih Alp z najvišjim vrhom Triglavom in Karavanke. Prav v teh dneh poteka na Bledu **enajsti mednarodni festival Bled**, ki uresničuje prvotno zamisel o prebujanju blejske muze, ki spi, omamljena od lepot dežele Kranjske.

Otok sredi jezera Jezero, dolgo do 2120, široko do 1380 in globoko do 30,6 metra, je nastalo ob umiku Bohinjskega ledenika. Po izvoru je tektonsko. Bohinjski ledenik je naravno tektonsko udorino po zadnji würmski poledenitvi poglobil in ji dal današnjo obliko. Ko se je led stajal, je kotlino zalila voda. Večjih naravnih pritokov jezero nima, napaja ga le nekaj studencev. Termalni vreli v severovzhodnem delu so zajeti v treh plavalnih bazenih Grand hotela Toplice ter hotelov Park in Golf.

Termalna voda je povzročila začetek intenzivnega turizma, ki sega v leto 1855, ko je **švicarski hidropat Arnold Rikli** med prvimi spoznal vrednost in prednost podnebnih danosti in ugodnega položaja Bleda za dolgo kopalno sezono. Ustanovil je Naravni zdravilni zavod in začel uveljavljati svojo metodo zdravljenja. Na otok se lahko pripeljete s tradicionalnim čolnom, **pletno**, 7 metrov dolgim in okoli 2 metra širokim lesenim plovilom. Ime izhaja iz nemške besede "pleten".

Blejski otok je dobro prekrit z zelenjem, ki skoraj zakriva otoške zgradbe: zvonik, cerkev, kaplanijo in proštijo ter malo puščavnico. Ob **99 stopnicah**, zgrajenih leta 1655, so na levi strani zgradili Marijino kapelo, kjer so ljudje lahko molili, saj je bil otok stoletja romarska pot.

Takoj ko prispemo na vrh stopnic, je na naši levi stavba, v kateri je nekoč živel »mežnar« (cerkovnik). Naprej od mežnarije je proštija. Na proštiji je zelo zanimiv grb, ki je sestavljen iz dveh delov. Levi del, na katerem je ovca s križem, predstavlja grb briksenških škofov, ki so leta 1842 prepustili cerkev ljubljanskim škofom, desni del grba pa je grb enega od škofov, ki je bil tu.

Cerkev Marijinega vnebovzetja na otoku Po legendi, ki je ostala med ljudstvom, naj bi bilo na kraju današnje baročne cerkve stalo svetišče staroslovanske boginje Žive. Svečenik Staroslav in hčerka Bogomila

naj bi ga bila varovala, ko je prišel na otoček Črtomir. V bojih med pripadniki krščanske in poganske vere je svetišče izginilo, ljudstvo je uničilo oltar in zgradilo cerkev. Bogomila je ostala z očetom pri novi cerkvi, Črtomir pa je po krstu pri slapu Savica odšel v Oglej in postal misijonar oglejskega patriarha med Slovenci.

Strokovnjaki so na Blejskem otoku odkrili sledi slovanske poselitve. V zgodnjem srednjem veku je bil na kraju današnje cerkve predkrščanski, verjetno staroslovanski kulturni prostor. Odkritih je bilo 124 grobov z okostji iz 9. do 11. stoletja. Približno iz istega časa so tudi temelji predromanske kapele, zgrajene med pokristjanjevanjem, kar je verjetno edini odkriti primer kulturnega objekta iz tega časa na našem ozemlju. Po pisnih virih naj bi bil prvo zidano cerkev na otoku, triladijsko romansko baziliko, leta 1142 posvetil oglejski patriarh Pellegrino.

V 15. stoletju je bila prezidana v gotskem slogu, sezidan je bil nov prezbiterij in prostostoječi zvonik ter glavni oltar. Prenovljeno enoladijsko cerkev je leta 1465 posvetil prvi ljubljanski škof, grof Žiga Lamberg. Leta 1509 jo je potres tako pokodoval, da so jo temeljito obnovili, in sicer v zgodnjem baročnem slogu. Iz

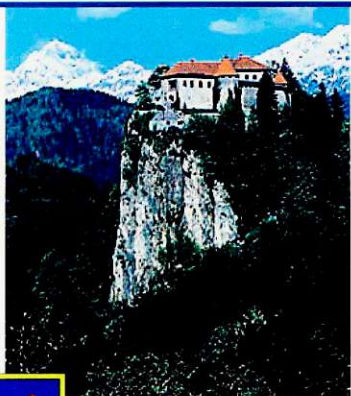
prejšnje gotske cerkve so ohranjene le še freske v prezbiteriju in lesena soha Matere božje, ki je verjetno krasila glavni oltar. Sedanja oblika je iz 17. stoletja, ko je bila cerkev po vnovičnem potresu obnovljena. Glavni oltar z bogato pozlačeno rezbarijo je iz leta 1747. Osrednja oltarna plastika predstavlja sedečo Mater božjo, ob kateri sta donator blejske posesti Henrik II. in njegova žena Kunigunda. Stranski oltarji, posvečeni sv. Sebastijanu, sv. Magdalen in sv. Ani, so nastali konec 17. stoletja. Zvonik, zgrajen v 15. stoletju, je bil večkrat prenovljen, saj sta ga prizadela dva potresa, leta 1688 pa je vanj udarila strela. Sedanji je visok 54 m, v njem pa so trije zvonovi, ki sta jih izdelala ljubljanska zvonarja Samassa in Franchi.

Potopljeni zvon Posebna znamenitost je »zvon želja« iz leta 1534 v zgornjem strešnem jezdecu nad cerkveno ladjo, delo F. Patavina (iz Padove). Po legendi naj bi bila na blejskem gradu živel mlada vdova Poliksena. Zelo je žalovala za možem, ki so ji ga ubili razbojniki. Zbrala je vse svoje zlato in srebro ter dala uliti zvonček za otoško kapelico. Ko pa so ga peljali na otok, je hud vihar prevrnil čoln, zvonček se je potopil, čolnarji pa utonili. Ob mirnih in jasnih nočeh se njegovo zvonjenje še danes sliši iz globin jezera. Mlada vdova je bila še bolj žalostna. Odsla je v Rim in stopila v samostan. Po njeni smrti je papež poslal za cerkev na otoku drug zvonček. Kdor z njim pozvoni in tako počasti Marijo, se mu izpolni želja.

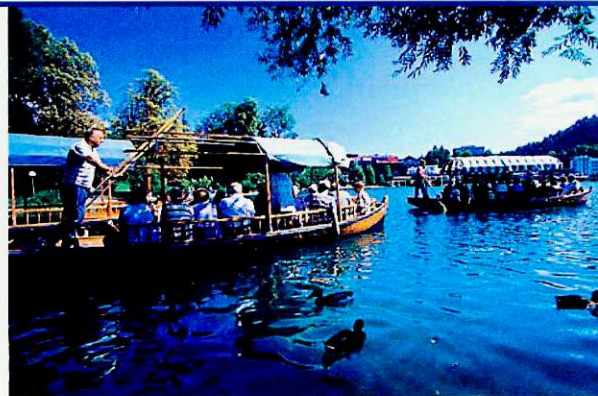
Župnijska cerkev Sedanja neogotska cerkev, posvečena sv. Martinu, je bila zgrajena l. 1905 na kraju prejšnje gotske iz 15. st., medtem ko je bila prva kapela postavljena tu že pred letom 1000. Za novo cerkev so sprejeli načrte prof. Friedricha von Schmidta, avtorja mestne hiše na Dunaju, a jih je predvsem glede notranje oprave spremenil arhitekt Josip pl. Vancaš. Večina plastik iz najboljšega kararskega marmorja je delo konservatorja Ivana Vurnika iz Radovljice. Cerkev je s freskami poslikal

Mednarodni glasbeni festival Bled

Blejski grad

Pletne, tradicionalni čolni, ki vozijo na otok

Grajska tiskarna

Skozi blejski Vintgar

Na otok vodi 99 stopnic.

Arnold Rikli

Potopljeni zvon

akademski slikar Slavko Pengov med letoma 1932 in 1937. Ohranjeno obzidje iz 15. st. spominja na dobo turških vpadov v naše kraje.

Grad na pečini Na strmi pečini nad Blejskim jezerom stoji najstarejši grad na Slovenskem, prvič omenjen že leta 1011, ko ga je nemški cesar Henrik II. poklonil briksenskem škofu. Zasnova na gradu je izrazito dvodelna. V nekdanjih bivalnih prostorih je poleg restavracije muzejska zbirka. Oprema iz muzeja ni z blejskega gradu, je pa pomembna ponazoritev stanovanjske kulture v obdobjih, ki jih je grad preživel. Najstarejši in najzanimivejši del gradu je kapela, ki stoji na zgornjem dvorišču. V poletnih mesecih grajsko razpoloženo poživi graščak s svojim obiskom in lokostrelskim turnirjem, v toplih nočeh pa so na gradu tudi koncerti klasične glasbe.

Župnijska cerkev sv. Martina

Lepota soteske Soteska Vintgar, ki leži v neposredni bližini Gorij, 4 kilometre severozahodno od Bleda, sta leta 1891 odkrila Jakob Žumer, gorjanski župan in kartograf, ter fotograf Benedikt Lergertporer. Soteska Vintgar, dolga 1,6 km, je zarezana med navpičnimi stenami Homa in Boršta, krasijo jo Radovna s slapovi, tolmeni in brzicami. Pot vodi prek mostov in tako imenovanih Žumrovih galerij ter se končuje z mostom nad mogočnim 16 m visokim rečnim slapom Šum. Zaradi naravnih lepote je bil Vintgar uvrščen med pomembnejše turistične zanimivosti Slovenije. **D**

Vir: www.slovenia-tourism.si (Slovenska turistična organizacija), www.bled.si

Kosovelova pisma

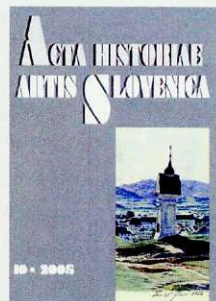
1.

Založba Mladinska knjiga

Stota obletnica rojstva je doma in po svetu močno obudila zanimanje za delo in življenje Srečka Kosovela (1904–1926), za katerim se je ohranilo tudi več kot 200 pisemskih sporočil, dostopnih samo v zdavnaj razprodanem *Zbranem delu*. Urednika knjige Srečko Kosovel. *Izbrana pisma* Aleš Berger in Ludwig Hartinger sta za tokratni natis (ob 80. obletnici pesnikove smrti) za izdajo v zbirki *Klasiki Kondorja* izbrala tista, v katerih se najbolj prepričljivo in slikovito zrcalijo življenjske okoliščine, ki so oblikovale njegovo usodo in soustvarjale njegov človeški obraz in duhovno podobo. Iz izbora občutimo, kako se je odzival na širše družbeno dogajanje, kako je razumel svojo poklicnost k pesništvu in kako je v kratkem življenju spoznaval različne vzgibe srca.

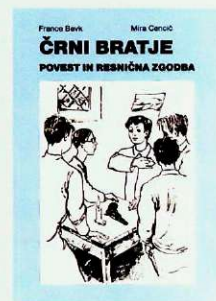
1.

2.

3.

4.

Evharistija

Župnijski zavod Dravlje

Kardinal Tomaš Špidlik, rojen leta 1919 na Moravskem, je od leta 1954 predaval patristično in vzhodno duhovno teologijo na Papeškem vzhodnem inštitutu, papeški univerzi Gregorijani in drugih univerzah. V slovenščino imamo prevedenih že več njegovih del. Najnovejša *Evharistija* govori o zdravlju nesmrtnosti, kot je delo naslovil. V njem beremo, da so cerkveni očetje videli v evharistiji izvor vsega: Cerkve, odrešenja naših teles, poklicnosti stvarstva in materije ...

Acta historiae

2.

Založba ZRC

V reviji *Acta historiae* – izdaja jo Umetnostozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU – so v številki 10 (2005) objavljeni naslednji prispevki: *Motiv glave v romanski stavbni plastiki* (Mija Oter), *Grafične predloge za nekatere elemente v gorenjski arhitekturi 17. stoletja* (Daša Pahor), *Še o nekaterih baročnih kamnitih oltarjih* (Blaž Resman), *Vorauske pasijonske slike* (Barbara Murovec), *Delo švedskega slikarja Augustina Dahlsteena za ljubljanskega generalnega vikarja Karla Peera* (Ana Lavrič), *Album akvarelov Ferdinanda Jungbluta iz srede 19. stoletja* (Alenka Klemenc), *Plečnik in angleška umetnost* (Damjan Prelovšek), *Štanjelski grad na risbi Janeza Cobenzla iz 1580* (Helena Seražin), *Poskus identifikacije in atribucije škofovskega portreta iz zbirke Narodnega muzeja* (Ana Lavrič, Jasna Horvat), *Grafični listi v Semeniški knjižnici* (Marijan Smolik).

Župnija Katinara

Mladika, Trst

Katinara leži pri Trstu, na trgovski poti proti Reki. Zgodovina kraja sega daleč v preteklost. Jožko Gerdol je v knjižici *Župnija in cerkev presvete Trojice na Katinari* prikazal zgodovino in ljudsko izročilo kraja, cerkev, meje župnije, duhovnike in povzel nekaj vsebine iz župnijske kronike. V drugem delu je Ondina Pečar prikazala stenske slike Toneta Kralja v cerkvi na Katinari.

Filozofska antropologija

3.

Študentska založba

V zbirki *Claritas* je izšel ponatis knjige dr. Janeza Juhanta *Človek v iskanju svoje podobe. Filozofska antropologija*. Avtor na berljiv način ponuja pregled razvoja te vede od antike prek Kanta do današnjih dni. Človek je večrazsežno bitje, zato se avtor ne more in noče izogniti vključitvi izsledkov drugih ved v svoje razmišljanje: predvsem psihologije pa tudi znanosti o jeziku. Kot dominantno in v določenem smislu razlikovalno značilnost človeka izpostavi njegovo simbolnost: človek je bitje govorice in simbolov. Njegov svet je simbolov in njegova (duhovna) zgodovina je zgodovina njegovih simbolov. To predstavlja, kot je zapisal dr. Bojan Žalec, tudi izhodišče in stalno obnebe prodiranja avtorja in bralca k spoznanju človekovega bistva. Avtor vseskozi poudarja potrebo po celostni misli o človeku, vsekakor tudi njegovih naravnih vidikov, vendar pa zavrača kakšen koli redukcionizem, tako naturalističnega kot spiritualnega.

Svetovati in poslušati

Mohorjeva družba Celje

Psiholog Bogdan Žorž se je strokovno usposabljal za delo z osebnostno in vedenjsko motenimi mladostniki in se izpopolnil zlasti v gestalt psihoterapevski smeri. Pod naslovom *Svetovati in poslušati* je na podlagi izkušenj,

ki jih je pridobil na svojih terapevtskih tečajih, napisal priročnik za samopomoč in svetovanje v vsakdanjem življenju. Objavljeni so grafični prikazi in opisana vrsta praktičnih primerov. Obdeluje življenjske stiske, strokovne podlage za poslušanje in svetovanje, spoznavanje sebe, postavljanje meja, spoznavanje obrambnih mehanizmov, krog sporazumevanja, besedna in nebesedna sporočila, svetovalni pogovor itd.

Črni bratje

4.

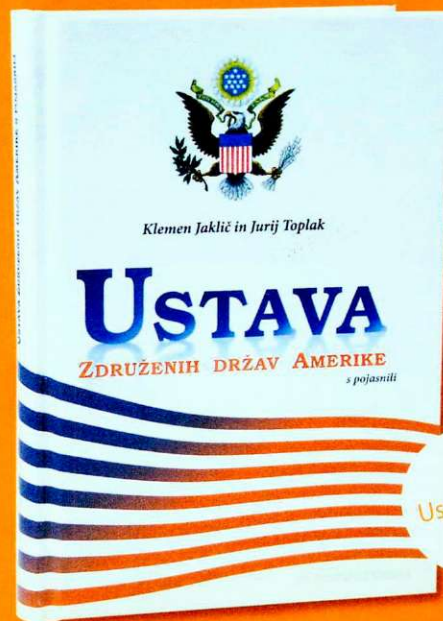
Društvo Tigr

Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij Tigr Primorske je ponatisnilo povest France Bevka *Črni bratje*. V njej beremo ganljivo zgodbo o dečkih, ki so se v začetku tridesetih let 20. stoletja uprli fašističnemu nasilju, se organizirali, ilegalno delovali ter v svoji domišljivi načrtovali dejanja, ki bi okupatorju sporočala, da na tej zemlji živijo Slovenci. Družčina je bila samostojna organizacija, ki je nastala po usmrtni bazoviških žrtev leta 1930. Začetnika in organizatorja sta bila Zorko Rejec in Mirko Brezavšček iz Brd. V organizacijo je bilo vključenih najmanj osemnajst mladih, večinoma dijakov goriških šol. Iz pregleda šestnajstih aretiranih je razvidno, da je bil eden star 13 let, pet članov po 15 let, šest članov od 15 do 18 let in štirje nad 18 let. Po treh mesecih so jim prišli na sled, jih zaprli in hudo mučili. Najmlajši je zaradi mučenja umrl. Mirko Brezavšček je verjetno pod fašizmom prva mladoletna žrtev v evropskem merilu, ki je onemogel pod fašistično bikovko zaradi zvestobe domovini. Povesti je dodana obširna študija *Resnična zgodba o družini Črni bratje*, v kateri je Mira Cencič šla po sledi Bevkove povesti. Odkrila je številne zanimive zgodbe, nekateri podatki v njih pa so pri nekaterih vzbudili precej nelagodja, saj se Cencičeva ni hotela izogniti manj všečnim dejstvom. Vprašala se je, ali je njihov upor imel smisel in ali se je obrestoval. Avtorica je že večkrat opozorila na povezanost nekaterih tigrovcev s komunisti in na tragično usodo tistih, ki se komunistom niso hoteli podrediti.

KNJIGA MESECA JULIJA**USPEŠNICA****Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili****Avtor: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak***Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava.*

Ustava ZDA je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu, saj je rabila kot podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Navsezadnje se je na podlagi te ustave v ZDA izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavidljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

Redna cena: 4.990,00 SIT / 20,82 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **20% POPUST**,
zato boste zanj odšteli le **3.992,00 SIT / 16,65 EUR**.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **30% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le **3.493,00 SIT / 14,57 EUR**.

Akcijška ponudba velja do 31. julija 2006 oziroma do razprodaje zalog. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo Ustava Združenih držav Amerike

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 230 06 66.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Pod zvezdnatim poletnim nebom

Lucija Horvat, foto: arhiv Narodni dom Maribor

Maribor je že štirinajstič festivalsko oživel in postal družabno in kulturno središče Štajerske, kamor se stekajo glasbeni in odrski ustvarjalci iz Slovenije in sveta. Poletje se je začelo kot naročeno za spremljanje koncertov in drugih prireditev.

Prizorišč je tudi letos veliko: gledališke predstave potekajo pod arkadami Rotovža, baletno predstavo si je mogoče ogledati na plavajočem odru na reki Dravi. Srednjeveške mariborske ulice so polne stojnic z domačimi dobrotami in izdelki domačih obrti, ki so del slovenske kulturne dediščine. Festival Lent sodi med največje poletne zabavno-kulturne festivale, saj obsega več kot štiristo različnih prireditev, vsako leto pa ga obišče okoli pol milijona ljudi. Poznajo ga celo v Ameriki. Festival Lent je pred enajstimi leti izšel iz folklornega festivala Folkart in je prejel že številne nagrade – med njimi kaže izpostaviti kar štirinajst nagrad svetovnega festivalskega združenja IFEA (The International Festival and Events Association), ki pod svojim imenom združuje več kot 2.500 festivalov po vsem svetu.

Znana imena Na Lentu so v teh letih nastopila številna svetovno znana imena, kot so legendarni Ray Charles, B. B. King, James Brown ali José Feliciano, Lester Bowie s svojim pihalnim orkestrom in karibskimi bobnarji, slavni francoski violinist Stephane Grappelli, Tania Maria, Les McCann, Jimmy Whitterspoon, Maynard Ferguson, Paquito D'Rivera, Howard Johnson

in Dr. John. Organizatorji festivala so tudi letos upoštevali različne okuse svojih obiskovalcev in pripravili široko multikulturno vsebino. Na triindvajsetih prizoriščih med 23. junijem in 8. julijem potekajo koncerti klasične, džezovske, popularne in etno glasbe, kantav-

torski večeri in večeri šansonov, gledališke in plesne predstave. S posebej zanje pripravljenimi koncerti, dramskimi in lutkovnimi predstavami je bilo poskrbljeno tudi za otroke. V okviru Lenta živi naprej tudi mednarodni folklorni festival Folkart, na katerem so na-

stopile slovenske, hrvaška, finska, kenijska, poljska, ruska, kosovska folklorna skupina, festival Jazzlent in festival uličnega gledališča, kamor se je iz Ljubljane preselila tudi Ana Desetnica.

Med letošnjimi izbranimi Od nastopajočih na letošnjem festivalu kaže posebej omeniti Jararajo, ki jo sestavljajo mladi uveljavljeni glasbeniki. Izvajajo lastne priredbe v različicah jazzy, klezmer, balkan, tango ali rock'n'roll, posebno mesto v njihovem repertoarju pa zasedajo slovenske ljudske pesmi in glasba. Nastopil je Vlado Kreslin z Malimi bogovi in Saskia Laroo, ki jo ameriška publika in tisk imenujeta »Lady Miles of Europe« in je ena redkih ženskih mojstric trobentanja. Igra že več kot trideset let in kombinira današnjo glasbo s še neizumljenimi divjimi zvoki v nove sloge, ki so zmes hip-hopa, džez, salse in funk reggaeja. Za ljubitelje gledališča so se predstavila gledališča iz vse Slovenije: Gledališče Koper je odigralo predstavo Naključna smrt nekega terorista in Agencijo za ločitve, Špas teater komedijo 5 žensk.com, gostovali so še Teater 55, Slon in Sadež s Kabarejem 3.1, KUD studio gledališče Maribor in drugi. **D**

Šola muzeologije

V Celju, Gradcu, Rogatcu, Brestanici in na Ptujju je od 3. do 7. julija potekala poletna šola muzeologije, ki je tudi letos imela dva modula, in sicer modul za pripravo na strokovni izpit za pridobitev naziva kustos. Glavna tema letošnje šole je bilo Upravljanje s kulturno dediščino kot izziv. Predavatelji so v svojih predstavitev obravnavali različne poglede na omenjene vsebine; od značilnosti in posebnosti pri upravljanju z nematerialno kulturno dediščino, predstavitve posebnosti pristopov pri upravljanju kulturnih spomenikov, industrijskih naselij, poudarka vzajemnosti turizma in kulturne dediščine do razgrnitve upravljanja premične kulturne dediščine oz. muzejev na primeru dveh tujih praks. Predavatelji so se tudi v praktičnem delu posvetili različnim temam, ki odpirajo raznovrstne možnosti za oblikovanje

upravljaljskih pristopov. Poletna šola muzeologije, ki v Sloveniji poteka že pet let, je večmodularno zasnovan program za izobraževanje in usposabljanje različnih ciljnih skupin, ki delujejo na širokem polju kulturne dediščine. Prihodnje leto naj bi program oblikovali skupaj z graško Muzejsko akademijo Joanneum, v načrtu je tudi oblikovanje programa Govorica muzejskega predmeta in programa za vodnike oz. muzejsko vodniško službo. Vsebina programa Poletne šole muzeologije je bila oblikovana v sodelovanju s Skupnostjo muzejev Slovenije in slovenskim odborom Mednarodnega muzejskega sveta (ICOM). Tudi letošnje šole so finančno omogočili ministrstvo za kulturo, Valvasorjev raziskovalni center Krško, Znanstvenoraziskovalno središče Bistra Ptuj in British Council Slovenija. L. H.

Uspeh v New Yorku

S pomočjo generalnega konzulata Slovenije je prejšnji ponedeljek v New Yorku v kulturnem centru Kaufman potekal koncert slovenskih pianistov Milka Lazarja in Bojana Goriška, ki sta z izborom Lazarjevih skladb in Bolerom Mauricea Ravela navdušila občinstvo v koncertni

Gorišek sta koncert začela s predstavitev skladb Fantasy in Style, nadaljevala s Štefbet trilogijami 1, 2 in 3, sklenila pa s priredbo Bole- ra. Njuna glasba je zmes sodobne komorne glasbe, improvizacije in džeza. Lazar je vsestranski glasbenik, ki deluje na področju džeza in klasične glasbe. Doslej je nastopal z lastnimi džezovskimi skupinami, kot so Quatebriga, Štefbet Rifi, Milko Lazar kvartet in z drugimi znanimi glasbeniki. Njegova zadnja klasična dela so glasbeniki izvajali po vsej Evropi in ameriških centrih, kot je Carnegie Hall v New Yorku.

Bojan Gorišek je po vsem svetu znan zaradi svojega posnetka celotnega klavirskega opusa Erika Satieja za Blaricum Music Group, ki je ocenjen za enega najboljših posnetkov vseh časov. Gorišek nastopa po vsej Evropi, pogosto tudi v Združenih državah Amerike in na Kitajskem. V svoji karieri je med drugim sodeloval z Lucianom Berio, Vinkom Globokarjem, Ireno Grafenauer, Jane Manning. Posnel je tudi štiri zgoščenke glasbe Georgea Crumba in klavirsko sonato Concord Charlesa Ivesa. L. H.

Bojan Gorišek in Milko Lazar

dvorani Merkin. Umetnika sta se na oder vrnila kar dvakrat. Koncert so med več sto obiskovalci poslušali tudi slovenski veleposlanik pri ZN Roman Kirn, generalna konzulka Alenka Suhadolnik in številni tuji diplomati v New Yorku. Lazar in

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 6. 7.

18.00 Čevljarski most: Poletje v Stari Ljubljani: Trio saksofonov Glasbene šole Trebnje in Kvartet saksofonov Glasbene šole Moste-Polje, klasična glasba

20.00 Cerkev sv. Jakoba: Komorni orkester Savitra. **Dirigent:** Matjaž Rebolj (Slovenija); **solisti:** Jean-Yves Fourmeau (Francija), Gerard McChrystal (Irska), Lev Pupis (Slovenija)

21.00 Križanke: Big Band RTV Slovenija & Yellowjackets (Velika Britanija), džez. V okviru Svetovnega kongresa saksofonistov bo Big Band RTV Slovenija nastopil z legendarno skupino Yellowjackets.

PETEK, 7. 7.

19.00 Franciški samostan in cerkev Marijinega oznanjenja: Joël Versavaud, saksofon (Francija), klasična glasba

21.00 Cankarjev dom: Orkester Slovenske vojske. **Dirigent:** Alain Crepin (Belgija); **solisti:** Riga Saxophone Quartet (Latvija), Budapest Saxophone Quartet (Madžarska), Jure Pukl (Slovenija), Rob Buckland, John Harle (Velika Britanija), Kenneth Tse (ZDA)

SOBOTA, 8. 7.

19.00 Cankarjev dom: Komorni godalni orkester. **Dirigentka:** Andreja Šolar (Slovenija); **solisti:** Francisco Martinez (Španija), Zoltan Peter (Slovenija), Primož Fleischman (Slovenija)

20.00 Franciški samostan in cerkev Marijinega oznanjenja: Katja Perger, sopran – recital

21.00 Ljubljanski grad: Darja Švajger & Mladinski simfonični orkester Slovenije, Furlanije in Koroške z gosti, klasična glasba, džez

NEDELJA, 9. 7.

10.00 Kongresni trg: Študenti Akademije za glasbo v Ljubljani

11.00 Turistična ladjica na Ljubljani: Ženska vokalna skupina Lan, ljudska glasba

12.00 Cankarjev dom: Orkester Slovenske policije. Sklepní koncert 14. svetovnega kongresa saksofonistov

PONEDELJEK, 10. 7.

17.00 Moderna galerija: Sergej Kapus: Mit in Zgodovina, predavanje

21.00 Križanke: Balet Dunajske državne opere (Avstrija) in Orkester Slovenske filharmonije: Giselle

TOREK, 11. 7.

21.00 Ljubljanski grad: Nemški komorni orkester, klasična glasba

21.00 Cerkev sv. Jakoba: Cappella Istropolitana (Slovaška), klasična glasba

SREDA, 12. 7.

20.00 Club Atrium (hotel MONS): Ethnodelia Jam (Slovenija), etno, klasika

21.00 Križanke: The Dizzy Gillespie™ All Star Big Band (ZDA) – jazz.

21.00 Cerkev sv. Jožefa: Orkester Slovenske filharmonije in Slovenski komorni zbor: W. A. Mozart; Rekviev v d-molu, KV 626

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Hip-hop tango

Monika Maljevič

Film govori o nekdanjem učitelju klasičnih dvoranskih plesov Pierru Dulainu, ki se odloči za prostovoljni program poučevanja na newyorški srednji šoli.

Učenci, ki poslušajo zgolj rap in hip-hop, ga ne jemljejo najbolj resno, a s svojo ljubeznijo do plesa, ki jo izžareva v vsakem koraku, spremeni njihovo mnenje in jih navduši za kreativnost. Tako začnejo v klasične plesne vnašati elemente svoje plesne kulture, novi slog pa Pierra tako navduši, da jih prijavi na tekmovanje. Toda najprej mora učence, v katere do sedaj nihče ni verjel, prepričati, da pokažejo svoje znanje in nadarjenost.

Antonio Banderas igra glavno vlogo v filmu Ulični tango, drami, posneti po resnični zgodbi Pierra Dulaina, plesnega učitelja in tekmovalca z Manhattana, ki se javi, da bo newyorške dijake, ki so v šolskem priporu, učil standardne plesne. Dijaki so sprva zelo skeptični do Dulaina, še posebej ko izvejo, kaj jih bo učil, toda njegova neomajna predanost jih počasi navduši. Še več, kmalu se odločijo iti ko-

Take the Lead

Režija: Liz Friedlander

Scenarij: Dianne Houston

Igrajo: Antonio Banderas, Rob Brown, Alfre Woodard, Dante Basco, Ray Liotta, Lyrq Bent, Laura Benanti, Jo Chim, Lauren Collins

Premiera: 6. 7. 2006

Distribucija: Ljubljanski kinematografi

se vsi naučijo dragocenih lekcij o ponosu, spoštovanju in časti.

Ulični tango je prvi film znane režiserke videospotov in televizijskih oglasov Liz Friedlander (ki je posnela številne videospote za znane izvajalce, kot so Joss Stone, U 2, Blink 182 in Simple Plan).

Resnična zgodba Ideja za film je prišla na dan, ko je producentka Diane Nabatoff na televiziji videla prispevek o Pierru Dulainu, plesnem učitelju v newyorških javnih šolah. Ideja o človeku, ki mladino uči standardne plesne,

to, koliko časa bo trajalo, da bo prišla na velika platna,« se spominja Nabatoff.

Čeprav film temelji na življenju Pierra Dulaina, se je snemalna ekipa odločila spremeniti nekaj podrobnosti, da bi bila zgodba še zanimivejša. Zaradi tega so osnovno šolo zamenjali s srednjo. »Učenci so nekoliko starejši, da se ljudje lahko bolj poistovetijo z njimi in naredijo zgodbo nekoliko bolj zanimivo, odločili pa smo se tudi, da bomo združili obe zvrsti plesa,« pravi Nabatoff. Hoteli so poudariti odnos med Pierrrom in njegovimi učenci. Uči jih standardne plesne, te korake pa združijo s hip-hopom in tako ustvarijo prav posebno mešanico obeh svetov.

Ko je bil osnutek scenarija končan, so začeli iskati primerne režiserje. Liz Friedlander, znana režiserka videospotov, je bila najprimernejša izbira. »Tako ko je vstopila Liz, mi je bilo vse jasno,« se spominja Nabatoff. »Videti je bilo, da zgodbo razume in jo tudi skrajno spoštuje. Ker ima ogromno izkušenj z videospoti in s plesom, se je laže poistovetila s svetom, v katerem živi ta mladina.«

V filmu lahko slišimo nove komade izvajalcev, kot so LL Cool J, Freeway, DMX, Youngbloodz, Topic, Akon, Swizz Beatz, Kem, Jae Millz in Remy Ma, poleg klasičkov seveda, kot so Nat King Cole, Dinah Washington, Keely Smith, June Christy, Sly and The Family Stone in Black Eyed Peas. **D**

rak dlje – združijo Dulainov klasični ples s svojim edinstvenim hip-hopom in glasbo. Dulaine postane mentor dijakov, ki nimajo nobene prihodnosti, in jih navduši, da se pripravijo za ugodno plesno tekmovanje, hkrati pa

jo je hitro pritegnila, zato se je odločila, da bo Dulaina poiskala in izvedela kaj več o njegovem življenju. Po dveh mesecih ga je končno našla v New Yorku. »Tako sem vedela, da moram povedati njegovo zgodbo ne glede na

Podzemlje: Evolucija

Vojna med vampirji in volkodlaki se nadaljuje in zastruje, dobro varovane skrivnosti pa prihajajo na dan.

Vampiriska bojevnica Selena in volkodlak Michael poskušata na begu pred krvoločnimi vampirji razkriti resnico o skupnem krvnem izvoru obeh nesmrtnih vrst in zapletenih dogodkih iz preteklosti, zaradi katerih se klana že stoletja vojskujeta v čedalje brutalnejši vojni. V glavnih vlogah nastopata Kate Beckinsale in Scott Speedman. Vojna med vampirji in volkodlaki se nadaljuje in zastruje, dobro varovane skrivnosti pa prihajajo na dan. Razkriva se zapletena preteklost in vzroki, zaradi katerih se klana že stoletja vojskujeta. Underworld: Evolution – saga se nadaljuje.

Vampirka Selene, igra jo Kate Beckinsale, je ubila svojega nekdanjega varuha Viktorja (Bill Nighy), enega izmed vampirskih vladarjev. Upa, da ji bo zločin oprosteno, ko Marcusu (Tony Curran), prvemu vampirju, pojasni svoje razloge. Michael (Scott Speedman), nekoč običajen človek, danes pa hibrid vampirja in volkodlaka, želi iti z njo, ona pa odkloni njegovo pomoč, ker ne zaupa volkodlaku, ki se skriva v njem. Medtem je tudi

Marcus postal hibrid. Ko se prebudi iz spanja, poskuša ubiti Selene in Michaela, željan še večje moči. Dogodki in boji, ki sledijo, bodo pokazali, da je ljubezen Selene in Michaela močnejša od vseh ovir. Ko Selene odkrije, da je vse, v kar je v življenju verjela, velika laž, se odloči poiskati vampirja Adriana Tanisa (Steven Mackintosh) in izvedeti vso resnico. Ena od stvari, ki jih izve, je to, da niti Marcus niti njen nekdanji varuh Viktor nista bila prva Nesmrtnika. Prvi je bil Alexander Corvinus (Derek Jacobi), oče Marcusa in njegovega brata dvojčka Williama. Stoletja je spremljal njune boje, 'čistil' za njima in se trudil, da bi ju zadržal čim dlje od človeške družbe. Selene in Michael se skupaj bojujeta proti zastrašujoče močnemu Marcusu, ki hoče iz ujetništva osvoboditi krvoločnega Williama in z njegovo pomočjo zavladati svetu. Z vsakim sporom se razkrivajo nove skrivnosti, ki mečejo neprijetno luč na dogodke iz preteklosti in kot rezilo sekajo v boleče, globoko potlačene spomine. M. M.

Underworld: Evolution

Režija: Len Wiseman

Scenarij: Danny McBride, Len Wiseman

Igrajo: Kate Beckinsale, Scott Speedman, Tony Curran, Derek Jacobi

Premiera: 6. 7. 2006

Distribucija: Blitz Film & Video Distribution

Na kratko

V 99. letu starosti je umrl hollywoodski režiser **VINCENT SHERMAN**, ki je svojo največjo slavo doživel v štiridesetih in petdesetih letih minulega stoletja, ko je režiral filme, v katerih so nastopale Bette Davis, Rita Hayworth in Joan Crawford. Sherman, ki bi 16. julija dopolnil 100 let, je še januarja nastopil v dokumentarnem filmu o Humphreyju Bogartu. Igralci se ga spominjajo kot umirjenega, prijaznega in sproščenega človeka. Njegova kariera je bila pred veliko preizkušnjo v času »lova na čarovnice«, saj je bil obtožen komunistične misli. Svojo kariero je začel kot igralec na Broadwayu, igral je tudi v nekaj filmih. Napisal je več scenarijev, veliko pozornosti pa je pritegnil leta 1996, ko je izšla njegova avtobiografija Studio Affairs, v kateri je opisal svoje številne ljubezenske afeze. Posnel je približno 30 filmov, med katerimi mu jih je bilo vseč, kot je dejal, kakih 10 ali 12. Sherman je režiral TV-serije, kot so The Waltons, Doctors Hospital, Baretta, Traper John, M. D. in 77 Sunset Strip.

43-letni ameriški igralec **TOM CRUISE** je zasedel prvo mesto na letošnjem seznamu 100 najvplivnejših slavni osebnosti, ki ga vsako leto objavlja ameriška revija Forbes. Drugi so legendarni Rolling Stones, na tretjem mestu pa se je znašla televizijska voditeljica Oprah Winfrey. Forbes je seznam sestavil na podlagi zaslužka pa tudi navzočnosti teh osebnosti na internetu, v časopisih, na naslovnih revij ter nastopanja v radijskih in televizijskih oddajah. Cruisov film Vojna svetov je lani zaslužil 591 milijonov dolarjev, Misija nemogoče III pa je doslej zaslužila 329 milijonov dolarjev.

Filmska klasika Življenje je lepo (It's a Wonderful Life, 1946) **FRANKA CAPRE** vodi na hollywoodskem seznamu stotih filmov, ki so bili »najbolj navdihujoči«. Drama iz sodne dvorane Ubiti ptico oponašavko iz leta 1962 se je uvrstila na drugo mesto, Steven Spielberg pa si je s Schindlerjevimi seznamom zagotovil tretjeje. S skupno petimi filmi med Top 100 je Spielberg sicer najpogostejši zastopani režiser. Njegova znanstvenofantastična zgodba E. T. in vojna drama Reševanje vojaka

Ryana sta se prav tako znašli med prvo deseterico. Največjih sto filmov izmed tristo naslovov izbira 1.500 filmarjev iz Hollywooda. Žirija, sestavljena iz režiserjev, igralcev, filmskih kritikov in sodelavcev studijev, je izkazala tudi svojo naklonjenost do Toma Hanksa, ki je zaigral kar v štirih od vseh izbranih filmov: Apollo 13, Philadelphia, Forrest Gump in Reševanje vojaka Ryana.

radio
velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Mestni avanturist

Boštjan Horvat; foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Opel corsa 1,2 twinport silverline

Pri Oplu se že dalj časa ukvarjajo z rdečimi številkami, vendar zdajšnje stanje kaže, naj bi počasi spet priplezali na zeleno vejo. Za to imajo zasluge tudi nove smernice v oblikovanju, ki so jih bili deležni že vsi člani Oplove družine, le mala corsa kljub nekaterim popravkom še nima oblikovnih potez, kot jih imajo drugi modeli s strelo na nosu.

Navihanost Da ima corsa oblikovno najdaljši staž med vozili, ki prihajajo s tekočega traku v nemškem Rüsselheimu, kažejo predvsem sprednji žarometi, saj so v nasprotju z drugimi Oplovimi žarometi, ki imajo obliko trapeza, bolj ošiljeni. Sama oblika še vedno ostaja zelo všečna, s prenovljenimi zadnjimi žarometi pa zadek vozila predstavlja največji atribut, ki ga je kar težko prezreti. S 15-palčnimi plati-

šči iz lahke litine pa postane corsin videz prav nagajivo športen.

Celota ugaja Športen videz se nadaljuje tudi v notranjosti, v kar prepričajo merilniki na beli pod-

lagi, ki se ponoči osvetli rumeno. Poleg merilnikov bi lahko v segment športnosti vključili še ročico menjalnika, kar pa je bolj kot ne vse. Vse drugo je namenjeno udobju v majhnem prostoru, za

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	OPEL CORSA 1,2 TWINPORT
vrsta motorja	bencinski, 4-valjni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1229
moč v kW (KM) pri vrt./min	59 (80) pri 5600
največji navor v Nm pri vrt./min	110 pri 4000
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	3839 x 1646 x 1440
medosna razdalja v mm	2491
prtljažnik v litrih	260
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1005 (400)
največja hitrost v km/h	175
pospešek 0-100 km/h v s	12,5
poraba (po normah EU) v l/100 km	8,0/4,8/6,0
poraba na testu v l/100 km	7,3
cena vozila v SIT	2.514.303

kar skrbi kopica serijske in dodatne opreme. Testno vozilo je bilo opremljeno z zelo dobro delujočo samodejno klimatsko napravo. V usnje odet volanski obroč z možnostjo upravljanja radijskega sprejemnika ob straneh je nekaj, kar boste resnično radi držali v rokah. Če je že govor o radijskem sprejemniku, se je pri tem težko znebiti občutka, da je razporeditev gumbov predlagal nekdo, ki se vozi le zadaj, saj so le-ti skrajno nelogično razporejeni po armaturni plošči. Če se zdi smiselno, da so gumbi, ki skrbijo za preklop med radijskimi postajami, bolj na dosegu rok voznika, so pri corsi na dosegu sovoznika. Izglo-

vor, da ima voznik na razpolago večfunkcijski volan, je bolj slaba tolažba, saj je preklon precej zamuden. Ima pa zato radijski sprejemnik pravzaprav vse, kar od njega pričakujete, in tudi zvok, ki ga proizvede, ni od muh. Če je voznikov delovni prostor vreden pohval, je sedenje na zadnji klopi bolj v slogu 'kdaj bomo prispeli na cilj', seveda pa od avtomobila, ki v dolžino meri dobrih 3,8 metra, ni pričakovati direktorskega udobja. Povsem zadovoljiva je velikost prtljažnega prostora, tako da bo marsikateri nakup minil brez misli na to, kako bomo vse izdelke pripeljali domov.

Videz ni vse Športen videz ne pomeni nujno tudi športnih zmogljivosti. Tehnologija twinport je zasnovana na standardni tehnologiji štirivaljnih motorjev ECO-TEC in zmanjšuje temeljno pomanjkljivost bencinskih motorjev – povečane izgube zaradi neustreznega polnjenja. Prihranek je dosežen z variabilnim polnilnim zbiralnikom v kombinaciji z viso-

ko stopnjo recirkulacije izpušnih plinov. Testna corsa 1,2 twinport je pod pokrovom skrivala 80 'konjičev', ki so se na cesti izkazali kot zelo živahni, le v dir (v višje vrtljaje) jih je bilo treba prignati. Ima pa corsa dve navdušujoči lastnosti. Odzivnost za volanom je nepričakovano dobra in je na ravni bolj športnih avtomobilov, poleg tega pa presenečajo tudi izvrstne zavore, opremljene s sistemom ABS.

Zob časa Čeprav je corsa prvenstveno namenjena mestnemu vrvežu in primestnim izletom, je kot vozilo zelo zadovoljiva in bo našla marsikaterega zadovoljnega uporabnika. Čeprav je pred vrati že nova generacija, se lahko na marsikaterem področju še vedno povsem spodobno kosa s sodobnejšimi konkurenti. **D**

Novice

TOYOTA Skupna evropska prodaja Toyotinih in Lexusovih hibridnih vozil je nedavno presegla mejo 50.000 enot, kar je pomemben mejnik za družbo Toyota Motor Europe. Toyotina hibridna tehnologija – kombinacija bencinskega motorja in elektromotorja – ustvarja impresivno vozno zmogljivost in je danes ena najčistejših tehnologij motorjev na trgu. Od začetka prodaje toyote prius – prvega hibridnega vozila množične proizvodnje na svetu, v Evropi v letu 2000, je bilo do danes prodanih skoraj 41.000 enot, medtem ko je prodaja Lexusovih hibridnih modelov (RX 400h in GS 450h) v samo 17 mesecih dosegla skupno 10.000 enot. Toyota pričakuje, da bo njena letna evropska prodaja hibridnih vozil v letu 2006 dosegla 37.400 enot.

MERCEDES-BENZ CL Ko se bo v letošnjem septembru na trgu pojavila sedma generacija velikih stuttgartskih kupejev, bodo na svoj račun prišli vsi tisti ljubitelji avtomobilov, ki so pripravljene odšteti veliko denarja za manj prostora v notranjosti potniške kabine. Ker pa se prava športna naravnost avtomobila kaže predvsem pri njegovi višini in s tem povezanim težišču, je tudi nova generacija največjih kupejev nekoliko nižja in malo krajša od limuzine razreda S, ki je donator platforme. Za premikanje vozila z dolžino 5,06 metra bosta skrbeli dva bencinska pogonska agregata. Prvi ponuja 388 KM in 530 Nm navora v povezavi s 7-stopenjskim samodejnim menjalnikom. Top model z oznako CL600 pa premore dvanajst valjev ter 517 KM in 830 Nm navora.

HYUNDAI SONATA Hyundai je predstavil nova motorja za svojo limuzino srednjega razreda. Sonato po novem poganjata še dva dvolitrski štirivaljnika, bencinski 2,0 CVVT ima 106 kW (144 KM), turbodizelski s spremenljivo geometrijo lopatic turbine 2,0 CRDi VGT pa 100 kW (136 KM). Pri slednjem je serijski šeststopenjski ročni menjalnik. Sonata naj bi predvsem z novim turbodizelskim motorjem pospešila prodajo, cena te različice pa se začne pri 4,958.152 SIT. Do konca leta je načrt prodati okoli 60 vozil.

Radio Krka
106.6 MHz

Občutljiva koža in sončenje

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Veliko ljudi, v vsej Evropi kar 70 odstotkov, misli, da ima zelo občutljivo kožo. Resnica je drugačna: le 12 odstotkov teh ljudi ima zares občutljivo kožo. Ponavadi imajo svetle ali rdeče lase, izredno svetlo polt in imajo modre ali zelene oči.

Začel se je čas dopustov in kopanja.

Koža lahko postane občutljiva tudi pozneje. Velja, da je občutljiva koža vedno suha, saj proizvaja zelo malo maščobe, ima zelo tanko roženo plast in zelo malo pigmenta. Prav zaradi tega je še bolj izpostavljena zunanjim dražljajem in tudi notranjim stresom. Suha koža lahko postane občutljiva tudi pozneje zaradi onesnaženega okolja, nepravilne nege pa tudi zaradi duševnih in telesnih stresov. Prav suha koža se najprej odzove na našete dejavnike, in če postane občutljiva, jo je treba prav posebej negovati. Občutljivo kožo prepoznamo po znakih, kot so: razdraženost, rdečica, občutek, da koža vleče skupaj, luščenje povrhnjice in srbenje. Vsi ti znaki so odziv kože na kozmetične posege, mraz,

sonce in onesnaženi zrak. Pri negi občutljive kože sploh ni pomembno, ali je naravno občutljiva ali pa je občutljivost pridobila. Takšno kožo je treba skrbno negovati in zelo pomembno je, da izdelkov za nego ne menjavamo prepogosto. Za čiščenje in hranjenje občutljive kože je najvarneje uporabljati izdelke, ki so izdelani iz nežnih čistilnih sredstev, lahkih olj in pomirjevalnih aktivnih sredstev, kot so pantenol, ognjičevo olje in kamilični izvlečki. Pomembno je, da se poleg čistilnega mleka ali emulzije za občutljivo kožo uporablja tudi pomirjujoč tonik brez alkohola.

Nega občutljive kože Nega občutljive kože mora biti čim bolj preprosta; bolje je, da je sestavin v čistilnih sredstvih, tonikih in kre-

mah manj kakor več. Že tako z eno samo nego, ki zajema čiščenje in nanos kreme, v stik s kožo pride približno 30 različnih snovi. Velja, da čim manj snovi pride v stik s kožo, manjša je možnost, da je koža za katero od njih občutljiva. Zaradi tega se je najbolje odpovedati negi, kjer nanašamo eno plast na drugo – izogibati se je treba nanašanju dnevne kreme in tekočega pudra. Namesto tega je bolje uporabiti samo obarvano dnevno kremo. Kot rečeno, izdelkov za nego ni dobro pogosto menjavati. Če pa jih je treba zamenjati, je treba nove preizkušati, kadar nismo pod stresom. Lahko se namreč zgodi, da zaradi večnih stresov v službi in doma postane koža preobčutljiva in ne prenese niti izdelkov, ki bi bili v normalnih okoliščinah pravi. Ker

pa smo pogosto pod stresom, se je za lepšo kožo treba odpovedati vsemu, kar kožo draži od znotraj, torej kavi, črnemu čaju in gaziranim napitkom. Stres povečujejo tudi alkohol in močne začimbe, ki spodbujajo krvni obtok in povečujejo živčnost, posledica pa so madeži na koži in srbenje. Ob kopanju v bazenu je priporočljivo uporabiti vodoodporno kremo z zaščito, ki bo kožo varovala tudi pred agresivno klorirano vodo.

Previdno na sonce Koža je največji organ našega telesa in ga varuje pred zunanjimi vplivi in pred vdorom škodljivih snovi, pomaga pri uravnavanju vlage, izloča odpadne snovi in uravnava telesno temperaturo. Koža opravlja številne in nepogrešljive naloge, nekaterih od njih sploh ni mogoče nadomestiti. Za ljudi z občutljivo kožo je priporočljivo, da se izogibajo izpostavljanju soncu in uporabljajo zaščitne kreme za sončenje, tudi če niso na plaži. Sicer pa previdnost pri sončenju ne velja samo za ljudi z občutljivo kožo, ampak za vse. Lepo zagorela koža daje privlačen videz. Pretirano izpostavljanje sončnim žarkom je lahko kožo poškoduje in veliko prezgodaj postara. Poškodbe kože se lahko v obliki rdečine ali celo opeklin pokažejo takoj, lahko pa šele čez nekaj let ali celo čez desetletja, na primer kot prezgodaj postarana koža ali kot kožni rak. Pravilno izbran izdelek za zaščito in nego kože med izpostavljanjem soncu in po njem ter upoštevanje priporočil dermatologov ohranja vitalnost in lep videz kože. Pri izpostavljanju soncu veljajo naslednja priporočila: treba je uporabljati izdelke z zaščitnim faktorjem, ki so primerni za določen tip kože, pomembno je, da se zavarujemo tudi s pokrivalom in sončnimi očali. Soncu se je med

10. in 16. uro bolje izogibati pa tudi drugače s sončenjem ne smemo pretiravati. Kožo otrok je treba še posebej natančno in dobro zaščititi, saj se posledice opeklin v otroštvu lahko pokažejo šele čez leta. Predvsem pa je v vročih dneh dobro poskrbeti za to, da bomo čez dan popili dovolj tekočine.

Če sonce vseeno opeče Včasih se zgodi, da nas sonce tako rekoč prevara in opeče. Vedeti je treba, da se pordelost in občutljivost sončnih opeklin lahko povečuje nekaj ur po izpostavljanju soncu in traja do enega tedna. Če ne hladimo kože takoj, ko začutimo, da nas je opeklo, se v skrajnih primerih lahko pojavijo tudi mehurji. Opečeno kožo je torej treba takoj hladiti bodisi s hladno prho, mrzlimi obkladki ali jogurtom in se potem namazati z alojinim gelom ali kalaminskim losjonom. Dobro je poznati tudi tradicionalno grško zdravilo za sončne opekline; to so cvetni listi vrtnic, namočeni v kis. Kis hladi, vrtnični listi pa

Pred močnim soncem se zavarujte s pokrivalom.

Sončne opekline je treba hladiti.

umirjajo vneto kožo. Opečene kože nikakor ni dobro luščiti ali celo prebadati mehurje, saj lahko pride do infekcije in komplikacij. Da bi preprečili izsušenost in lupljenje, je kožo treba mazati z vlažilnim sredstvom in se seveda izogibati nadaljnjemu izpostavljanju soncu. Lahko se zgodi, da vas poleg opečene kože boli tudi glava in vas sili na bruhanje. V takšnih primerih je obisk zdravnika obvezen. K zdravniku je treba tudi, če je na koži veliko mehurjev ali če sonce opeče majhnega otroka.

Alergija na sonce Kakor se sliši nenavadno, a je vseeno resnično. Nekateri so alergični na sonce. Na koži, predvsem na dekolteju, rokah, nogah in ramenih, se pojavijo srbeče, rdečkaste vzbokline - urtike ali mehurčki. Do takšne kožne reakcije pride zaradi histamina, ki se v telesu sprosti pod vplivom sončnih žarkov in povzroči razvoj alergijskih znakov. Alergijsko reakcijo je mogoče preprečiti oziroma ublažiti tako, da pet dni pred sončenjem in vse do konca intenzivnega iz-

postavljanja sončnim žarkom jemljemo protialergijske tablete, ki so v lekarnah dostopne tudi brez zdravniškega recepta. Najboljša zaščita pred alergijo na sonce pa je seveda izogibanje sončnim žarkom. Posebna oblika alergije na sonce so akne mallorca, aknam podobne kožne spremembe, ki neprijetno srbijo. Nastanejo zaradi kombinacije maščob na koži - predvsem mastnih zaščitnih krem - in sončnih žarkov, zato je bolje uporabljati nemastne gele za sončenje. **D**

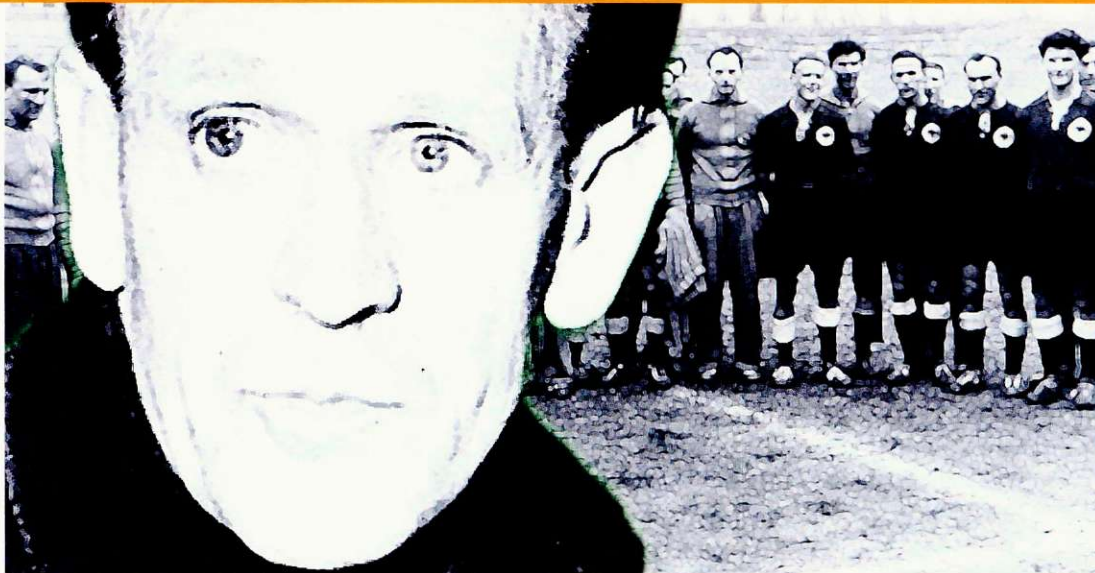
**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

»Chef« je postavil temelje nemškega nogometa in izrekel legendarne besede: žoga je okrogla in tekma traja 90 minut.

Žoga je okrogla

Lovro Kastelic, arhiv Demokracije

Nemčija je spet polfinalistka. Pred začetkom svetovnega prvenstva jo je le malokdo uvrščal tako visoko. Potem pa je znova zavel dobro znani moštveni duh.

Nemčija je dejanska nogometna velesila. Če se lahko denimo Brazilija pohvali z največ osvojenimi naslovi (5), je od letošnjega svetovnega prvenstva z največ polfinalnimi nastopi prva znova Nemčija. Predvčerajšnji v Dortmundu je bil že enajsti. Nemčijo je zajela neznanska nogometna eforija. Celotna nacija stoji in diha s svojim »elfom«, ki je bil do prve zmage s Kostariko popolnoma očrnjen. Le malokdo je razumel inovatorskega Klinsmanna, ki je okoli sebe zbral kondicijskega trenerja iz Kalifornije, oglednika iz

Švice in športnega direktorja, ki je prišel naravnost iz hokeja na travi. Nogometna javnost mu ni verjela, pa čeprav je dotedanje moštvo popolnoma pomladil, ga postavil napadalneje (iz tradicionalnih 3-5-2 v 4-4-2) in vpeljal najsodobnejši način vadbe, prežet s treningom borilnih veščin, fitnesa, ameriškega nogometa, z računalniškim dokumentiranjem, filmskim prikazom nasprotnikov, stalnim dopisovanjem, vrhunsko psihološko predpripravo, skratka z najsodobnejšo vadbeno metodologijo, kakršne do sedaj konservativni nogomet še ni

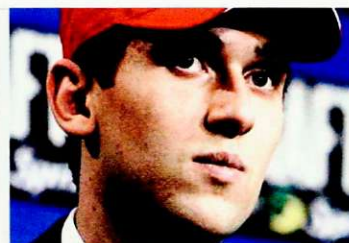
videl. S prvo mundialsko zmago se je v najprimernejšem trenutku zanimal še nemški borbeni duh (geist), ki tli že vse od leta 1954. Tedaj ga je prižgal legendarni »Chef« Sepp Herberger, morda največji trener vseh časov, danes ga prižiga samosvoj Jürgen Klinsmann. T. i. nemški nogometni sindrom oz. Teamgeist (nepopustljivost, perfekcionizem, dovršena organizacija, upoštevanje slehernega trenerjevega napotka, volja, agresivnost, odlična telesna pripravljenost, složnost) je že ničkolikokrat zabil odločilen gol v zadnjih sekundah. Ko drugim zaradi

utrujenosti pade koncentracija, Nemci navadno izvečejo še nekaj več. Vrhunske moralne vrednote so odločilnejše od talenta, igrivosti, prebrisanosti. Protestantška vzgoja in življenjski slog (samo s poštenim delom in njegovimi učinki v tuzemskem življenju se približujemo onstranstvu) v zadnjih sekundah pogosto ukanita bolj razigrane in sproščene, ki svojo radost (do nogometa in življenja) prej ali slej neracionalno potrošijo.

Herbergerjev načrt Na berlinski železniški postaji je razpotegnjen ogromen plakat, na katerem piše: »Bern 1954! München 1974! Rim 1990! Berlin 2006!« Ali se torej zgodovina ponavlja? Kot da je tokratni nemški scenarij preslikava bernskega, ko se je junija 1954 zgodil bernski čudež. Skoraj dve desetletji prej, leta 1936, po porazu na OI, so mesto selektorja dodelili dotedanjemu nogometnemu igralcu in vojaku Josefu Seppu Herbergerju, ki je na tem stolčku zdržal kar 28 let. V tem obdobju je vzpostavil temelje moštvenega duha, ki nemški nogomet odlikuje še dandanes. Že kmalu pa je ta nogometni filozof ugotovil, da je nogomet pravzaprav preslikava nacionalnih značilnosti. Nacistična ideologija je sicer nogomet spremenila v Kampf (boj), nogometni igralec je postal Kämpfer (bojovnik), po nogometnem porazu proti Švedski leta 1941 pa je Herberger v svojo znamenito beležko ves nezadovoljen zapisal: »Napadalci so bili premehkužni! Keine Kämpfer!! Proti Švedski lahko zmagaš samo z močjo, bojem, hitrostjo in srčnostjo!« Te besede so se močno zasidrale v nemškem (no-

Le dan pred začetkom 93. Dirke po Franciji je izbruhnil dopinški škandal. Zaradi sumov jemanja nedovoljenih poživil so moštva suspendirala svoje kolesarje, med katerimi sta bila tudi prva favorita **IVAN BASSO** in Jan Ullrich.

V ZDA je bil opravljen nabor igralcev za ligo NBA. Toronto je izbral Italijana **ANDREU BARGNANIJA**, ki bo tako postal soigralec Raša Nesteroviča. Da bo Toronto pravo evropsko moštvo, ima zasluge predvsem športni direktor Maurizio Gherardini.

Brazilski obrambni igralec **LUCIO** je postavil nov rekord obrambnih igralcev na SP v nogometu, saj kar 386 minut ni napravil prekrška. Kljub temu se Braziliji ni uspelo uvrstiti v polfinale. Francija jo je na sredini igrišča popolnoma nadigrala.

Odvetnik **RAMON CALDERON** je novi predsednik nogometnega kluba Real iz Madrida. Pri glasovanju je 55-letni Calderon prejel 30 odstotkov glasov. Zaradi domnevnih nepravilnosti je sodišče razveljavilo približno 10.500 glasovnic.

gometnem) spominu; izbrisati jih ni mogla niti druga svetovna vojna, ki bi kmalu vzela tudi enega največjih nemških igralcev vseh časov Fritza Walterja. Bil je že tik pred deportacijo v Sibirijo, a se ga je neki sovjetski vojak v zadnjem trenutku spomnil in ga prestavil na drugi peron – peron v nogometno večnost.

Adenauerjeva povojna Nemčija se je na začetku le s težavo otepal fašističnih povojev in ruševin,

Michael Ballack

na bližnjo preteklost je poskušala pozabiti, hkrati pa upala na lepšo prihodnost. Zaradi mednarodnih sankcij je bilo Nemcem prepovedano množično zbiranje, na katerem bi sproščali domovinska čustva. Zato je bila tudi nogometna reprezentanca zamrznjena. Herberger pa je kljub temu ohranjal stike s svojimi izbranci. Prvo tekmo so smeli odigrati šele novembra leta 1953. Nemci so bili željni nogometa. V Stuttgartu se jih je zbralo kar 115.000, prvi povojni skalp pa so vzeli Švici – gostiteljici svetovnega prvenstva leta 1954. Tja so potovali tudi Nemci. V Nemčiji je zavladala nepopisna evforija, vsi so tiščali ušesa ob radijske zvočnike, iz katerih je poročal legendarni glas Herberta Zim-

mermanna. Obubožan nemški narod je nujno potreboval zmage, pa čeprav so bile le-te ob prvemu favoritu Madžarski z »lahko konjenico« Puskasem, Kocsisem in Hidegkuttijem, Brazilijo z Didijem in Jugoslavijo z Bernardom Vukasom bolj kot ne nerealne.

Duh iz Spieza Zgodilo pa se je prav nasprotno. Genialni Herberger je ekipo fantastično pripravil. S pretkano obrambno taktiko in številnimi protinapadi, v katerih je kraljeval Helmut Rahn, je spravljal v obup nasprotnike. V predtekmovanju je ugotovil, da proti Madžarom nimajo prav nikakršnih možnosti, in na teren poslal ekipo B. Izgubili so z 8:3. Werner Liebrich je na tej tekmi brutalno pokosil Puskasa in mu nalomil nogo, potem ko mu je le-ta dejal, da ga lahko kadar koli preigra.

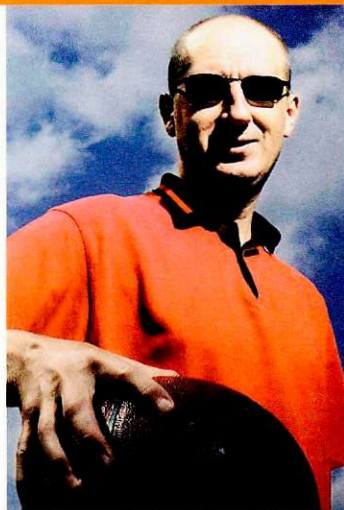
Do nenadejanega finala so Nemci prikazali povsem nov nogomet z dovršeno kolektivno igro, discipliniranim vračanjem v obrambo, igro na moč, visoko moralo. Moštveni duh, ki se je dvignil iz Hotela Belvedere nikakor ni igral najlepše. Herberger je tekmo enačil z vojno vihro, igralci pa so jo tako tudi dojemali. Bernski čudež se je naposled zgodil v finalu, ko so Nemci proti Madžarom v hudem nalivu (Fritz Walter Wetter) nadomestili zaostanek dveh zadetkov in zmagali s 3:2. Adi Dassler je Nemcem priskrbel ključ do zmage: čevlje z vijaki. Vratar Toni Turek je branil kot v transu, Rahn pa je 6 minut pred koncem zapečatil usodo Madžarom. Starejši se še danes spominjajo Zimmermannovih besed: »Aus, Aus, das Spiel ist Aus! Deutschland ist Weltmeister!«

Slovenska kajakaška reprezentanca v postavi Peter Kauzer, Dejan Kralj in Jure Meglič je na EP v slalomu na divjih vodah v francoskem L'Argentiere la Besséeju ubranila naslov prvaka v ekipni tekmi in tako ponovil uspeh z lanskega EP v Tacnu.

Nekdanji svetovni boksarski prvak v teži kategoriji **EVANDER HOLYFIELD** je napovedal vrnitev v boksarski ring. 43-letni Američan bo 18. avgusta v Dallasu nastopil proti svojemu rojaku Jeremyju Batesu.

Samba je utihnila

Esad Babačić

Že med četrtfinalno tekmo med Francijo in Brazilijo sem se spraševal, kam so izginili obvezni ritmi sambe, ki s tribun spremljajo brazilsko nogometno reprezentanco, kadar le-ta igra pomembna srečanja.

Očitno so tudi najzvestejši navijači začutili, da se je ritem izgubil v bledi predstavi superzvezdnikov, ki so nekje vmes pozabili, katere drese nosijo. Tako gladkega poraza največjega favorita vseh časov ni verjetno pričakoval nihče. Francozi so napovedali, da so najresnejši kandidati za naslov svetovnega prvaka, saj je njihova igra zares suverena. Ko pišem tele vrstice, sta v igri še Italija in Nemčija, ki se bosta morali še dogovoriti, katera od njiju bo v Berlinu stala nasproti Zidana. Azzuri so mi sumljivi že od sklepnih minut proti Avstraliji, ki so jo stisnili kljub igralcu manj; na koncu jim je resda pomagal sodnik, kljub temu pa so pustili dober vtis. Prepričan sem, da Italijani ne bodo ponovili napake Argentinec, ki so se po vodstvu umaknili na svojo stran in pustili Nemcem, da so izenačili, čeprav pred tem niso pokazali prav veliko. Samo popolnoma nesposoben ali prestrašen selektor bi naredil to, kar je pred tednom dni storil argentinski strateg; pustiti Nemcem, da napadajo na domačih tleh, je samomor. Človek preprosto ne more verjeti, da lahko takšno reprezentanco vodi nekdo, ki ne pozna zgodovine in miselnosti svojih nasprotnikov. Če nič drugega, je Pekerman gotovo že slišal znameniti rek, da je nogomet igra, v kateri na koncu vedno zmagajo Nemci. Če imaš še tako dobro obrambo, si tega ne moreš privoščiti. Italijani imajo srečo, da so si lahko v miru ogledali kalvarijo svojih prijateljev iz Serie A. Tudi sam sem bil med tistimi, ki niso verjeli, da lahko »elf« prileze tako daleč. Zdaj je vsem jasno, da gostitelja ne smeš podcenjevati, še sploh če je iz Nemčije. Takšnega amaterizma si ne bom privoščil nikdar več. Nekaj podobnega se mi je zgodilo z Angleži, ki so še enkrat izpadli po streljanju enajstmetrovk. Tudi zanje sem bil slepo prepričan, da lahko tokrat pridejo do konca, in to kljub bledim predstavam iz predtekmovanja. Bogovi se očitno nočejo usmiliti angleških navijačev, ki so se znova utapljali v potokih piva in solz. Med vsemi polfinalisti se zdijo še najbolj neboljeni Portugalci, ki pa imajo dobro izhodišče, saj so jih po malem že vsi odpisali. Prav lahko se zgodi, da bomo videli finale med Italijo in Francijo, ki bi vsaj približno nadomestil izpad obeh južnoameriških velikanov. Svetovno prvenstvo velikih pričakovanj se je proti koncu precej izjalovilo, saj smo videli premalo lepega nogometa.

Domnevni morilec trdi, da ga je k dejanju prisilil Hubert Ocvirk.

Plut pravi, da grozijo njegovemu bratu.

Plut trdi, da je šlo za nesrečo

Bogdan Sajovic,

Slivo Plut, ki mu obtožnica očita grozovit umor, trdi, da ni imel namena moriti, ampak le zastraševati. K dejanju naj bi ga bil prisilil Hubert Ocvirk, poleg tega pa naj bi se bil v hiši skrival še nekdo in ta naj bi bil Ljubici Ulčar zadal usodne rane.

Po skoraj pol leta se je začelo težko pričakovano sojenje 38-letnemu Silvu Plutu, ki ga obtožnica bremeni kar treh kaznivih dejanj. Plut naj bi bil po navedbah obtožnice 24. februarja letos v ranih jutranjih urah z nožem na grozovit način vzel življenje šest let mlajši Ljubici Ulčar v njeni hiši na Dolgem Brdu. V istem času naj bi bil po navedbah obtožnice poskušal vzeti življenje tudi 36-letnemu Ljubičinemu možu Mirku Ulčarju. Tretji očitke pa ga bremeni grdega ravnanja, saj naj bi bil te-

den dni pred umorom v Zalogu pretepel Mirka Ulčarja. Tedaj naj bi ga bil najprej sklofotal, potem boksal v obraz in zbil po tleh ter za nameček še zbrcal. Če bodo Pluta spoznali za krivega, mu grozi najhujša kazen, to je trideset let zopora. Sicer pa je Plut eden najbolj razpitenih pripornikov v Sloveniji. Že pred dobrimi petnajstimi leti je bil obsojen zaradi umora svoje nekdanje sošolke. Žrtev je naprej poskušal posiliti, potem jo je umoril in nato truplo razkosal. Za umor je bil sprva obsojen na dvajset

let zopora, kasneje so mu kazen spremenili v petnajstletno in ga leta 2002, po dobrih dvanajstih letih torej, predčasno izpustili. Po izpustu naj bi se bil Plut udeležil dveh ropov, nato pobegnil v Srbijo, kjer ga obtožnica bremeni, da je leta 2003 brutalno umoril Jasmino Došić, njeno truplo pa nato razmrcvaril. Plut zatrjuje, da to ni res.

Šlo naj bi za maščevanje Plut, ki so ga medtem v zaporu pretepli sozaposelniki in je poskušal napraviti samomor, zatrjuje, da

ga je k dejanju prisilil znanec Hubert Ocvirk. Spoznala sta se, ko sta skupaj sedela na Dobu. Ocvirk je bil obtožen (sodba je bila oprostilna), da je skupaj s Plutom leta 2003 oropal pošto v Polhovem Gradcu. Tožilstvo zatrjuje, da se je Plut hotel maščevati Ulčarju in njegovi družini, ker naj bi bil le-ta namočil njega in Ocvirka v zvezi s poštnim ropom. Plut trdi nasprotno, ni se hotel on maščevati, pač pa Ocvirk. Plut trdi, da mu je Ocvirk grozil s smrtjo brata in očeta, če ne bo ubogal. Obtože-

ni tudi pravi, da je bil v takšnem stanju, da je hotel ubiti sebe, za nameček pa še Ocvirka, vendar mu ni uspelo. Zato je pred umorom napisal pismo sostanovalcu, v katerem je omenil »da bo čuval prostor pri Satanu«. Plut nadalje trdi, da se Ocvirk ni hotel le maščevati, mimogrede naj bi bil tudi ljubimec pokojne Ulčarjeve, ampak je hotel priti do Ulčarjeve hiše na Dolgem Brdu, ker je bilo vse njegovo imetje zaradi dolgov pod rubežem. Ocvirk naj bi mu bil dal tudi navodila, naj muči Ljubico in s tem pritisne na Ulčarja, on pa je to izvršil. Ovcirkova ideja naj bi bila, da je žensko najprej bril po spolovilu, glede rezov na njenem telesu pa se je izgovarjal, da jih je naredil po nesreči, ko je rezal obleko z nje. Nesrečna naj bi bila tudi rana na vratu, pravi Plut, saj naj bi bil hotel žensko odnesti v kopalnico, da bi nato malo »bolj grobo« pritisnil na zvezanega Ulčarja, »ne ravno ubil, polomil pa kako kost«. Med prenosom zvezane ženske naj bi bil padel na ploščicah v kopalnici, ona pa

se je po nesreči nasadila na nož. Plut tudi trdi, da je bil v hiši skrit še nekdo, po njegovo se namreč zvezanemu Ulčarju ne bi uspelo rešiti vezi, in ta neznanec naj bi bil zadal Ljubici, potem ko je Plut pobegnil, usodne reze z nožem po vratu. Plut je pozneje še zatrdil, da teden pred umorom v Zalogu ni pretepel Ulčarja. Tudi

za to dejanje je obtožil Ocvirka. Menil je tudi, da se Ocvirka vsi bojijo, zato pričajo proti njemu. Sam se ne boji več, ker je v priporu, trdi pa, da njegovemu bratu neznanec grozijo, in meni, da je za vsem skupaj Ocvirk.

Trdi, da je morilec Plut Prvega dne sojenja je pričal mož pokojne

Mirko Ulčar. Še enkrat je zatrdil, da je bil morilec Plut. Počakal ju je v hiši, ko sta se okoli pete zjutraj vrnila domov, zvezal najprej njega in hotel vedeti, zakaj ju je z Ocvirkom namočil glede poštnega ropa. Zakonca Ulčar sta prosila, naj ju pusti, pa se ni dal prepričati. Zvezal je tudi žensko, vrgel možu prek glave odejo, potem pa se je začel izživljati nad Ljubico. Po Ulčarjevem pričanju naj bi jo bil spraševal, ali ve, »kako je bilo tisto v Srbiji«, jo žalil, še zdaj pa ne ve, ali jo je posilil ali ne. Končno jo je odpeljal v kopalnico, medtem pa naj bi se bil Ulčar rešil vezi in stekel k sosedom po pomoč. Dobrih deset minut pozneje so prišli nazaj do hiše. Ljubica je bila še vedno živa, vendar je izgubila preveč krvi in je kmalu nato umrla. Sojenje se bo nadaljevalo 17. julija, ko bodo zaslišali tudi Ocvirka. Le-ta je medtem že napovedal, da bo Pluta »fental«, in sicer zaradi tega, kar je storil Ljubici, in tudi zato, ker za dogodke na Dolgem Brdu obremenjuje njega. **D**

Plut zatrjuje, da se je pravi morilec Ljubice Ulčar skrival v hiši.

PRELUKNJAL IN OKRADEL Prav lepo si je postanek na mejnem prehodu zapomnil tujec, 58-letni državljani Bosne in Hercegovine. Avto je namreč parkiral in se za nekaj časa oddaljil. Nato se je vrnil in ga odklenil. Pristopil je neznanec in ga opozoril, da ima prazno zračnico na vozilu. Neznanec se je tudi prijazno ponudil, da bo vozniku pomagal zamenjati kolo, med tem pa izkoristil priložnost in iz odklenjenega vozila ukradel moško torbico z vsemi dokumenti. Preden je okradeni to opazil, je neznanec že izginil, izkazalo pa se je, da je bila zračnica namenoma preluknjana. Barabo seveda iščejo policisti.

ŠKOLJKE SO PRESTREGLI Samozaščitno ozavešeni občan je na Koprskem obvestil policiste, da je v smeri proti prestolnici sumljivo hitro odpeljal avtomobil. Možje postave so se takoj zapodili za sumljivim vozilom in ga po krajši zasledovalni akciji tudi ustavili. Za volanom vozila je sedel 36-letni Primorec, lastnik vozila. Pri pregledu avtomobila so v prtljažniku odkrili petindvajset kilogramov školjk, katerih nabiranje je z zakonom prepovedano. Predlog za kazneni bosta napisali ribiška inšpekcija in carina, zaplenjene školjke pa so verjetno družno pospravili. Škoda bi jih bilo zavreči.

RADIO ŠTAJERSKI VAL

92,7 MHz, 17,4 MHz

prijateljstvo

bližina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Vse oddaje pripravljene, objavljene in prenesene po spletu. Poslušajte na spletni strani: www.radioshtajerski.si

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

Veliki finale

Le nekaj dni nas še loči od finala letošnjega svetovnega nogometnega prvenstva in z njim povezane evforije. V nedeljo, 9. julija, bo neposredno pred finalnim dvobojem na berlinskem olimpijskem stadionu sklepna prireditev prvenstva. Na njem bosta s priredbo letošnje velike uspešnice Hips Don't Lie nastopila vroča Shakira in Wyclef Jean, uspešnica pa bo tokrat združena z uradno melodijo svetovnega prvenstva Bamboo, za katero je glavni »krivec« mednarodno priznani producent RedOne. Shakira in Wyclef bosta pesem predstavila prvič v živo, in sicer 15 minut pred finalno tekmo.

Postavna pevka bo zaznamovala finale nogometne evforije.

Noseča in temnolasa

Šest mesecev noseča poppevka Britney Spears, ki se je iz plavalaske prelevila v temnolasko, se je za avgustovsko izdajo številke Harper's Bazaar slikala naga. Naslovnica, na kateri popdiva sedi s prekrižanimi nogami, z rokami pa si pokriva prsi, spominja na naslovnico ene izmed izdaj Vanity Faira iz leta 1991, na kateri se je v podobnem položaju fotografirala Demi Moore. Na fotografijah, ki jih je posnel Alexi Lubomirski, se črnolasa Britney smehlja in naj bi bila – tako pravijo uredniki revije – videti lepša kot kadar koli doslej. Ta revija bo sicer v vseh letih izhajanja prvič objavila fotografijo nage ženske na svoji naslovnici. Britney z možem Kevinom pričakuje drugega otroka. Prvorojenca, ki je star devet mesecev, je poimenovala Sean Preston Federline. Je želela Britney s fotografijami pritegniti pozornost svojega nezvestega moža?

Mednarodna Lara-B

Lara-B se je mednarodni publiko približala z albumom Mindhacker, med najboljše mednarodne izvajalce pa jo je postavil nastop na letošnjem Exitu.

Čenjena tudi zunaj naših meja

Novosadski Exit velja za največji festival regije in je v preteklih letih že gostil mnoga svetovno znana glasbena imena, ki so na tem štiridnevem festivalu navduševala številne obiskovalce. Lara bo z nastopom na glavnem odru 6. julija odprla festival. Glavni

oder, na katerem bodo letos med drugim nastopili Billy Idol, Morrissey in T.B.F., je le eden izmed enajstih, ki bodo do nedelje predstavljali najrazličnejše glasbene zvrsti od roka, hip-hopa, dancea, world music ... Nastop na osrednjem prizorišču, ki sprejme 35.000 obiskovalcev, je vnovična potrditev kakovosti in prepoznavnosti Larinega glasbenega ustvarjanja, ki pa na žalost tudi dokazuje, da so slovenski izvajalci s svojimi profesionalnimi nastopi v tujini deležni večje pozornosti kot doma.

Princesa na dopustu

Prejšnji teden je na hrvaškem otoku Korčula pristala ena najlepših in največjih sredozemskih jadrnic Wellenreiter. Jadrnica sama po sebi (kljub velikosti) niti ne bi bila tako zanimiva, če ne bi na skoraj 50-metrski lepotici po Jadranskem morju plula monaška princesa Karolina, ki je na tem otoku redna gostja. Jadrnico, privezano na pomol pred hotelom Korčula, so občudovali številni turisti. Zanimivo je tudi to, da plovilo ni bilo pretirano zavarovano. Obdano je bilo namreč le z manjšo ograjo, poleg princesine jadrnice pa so bila privezana še druga plovila.

Monaška princesa obožuje hrvaško morje.

Kolesarski vodnik po
Pomurju
z okolico

V SOBOTO,
8. 7.,
OB NAKUPU
VEČERA
ZA **1390** SIT

**KOLESARSKI VODNIK
PO POMURJU Z OKOLICO**

Naročniki Večera lahko kolesarski vodnik naročite na naslovu: ČZP Večer, 2504 Maribor. Naročila sprejemamo tudi po e-mailu knjiga@vecer.com in telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500. Vodnik vam bo raznašalec prinesel na dom, plačilo po položnicah za Večer. Zaloge so omejene.

VEČER

www.vecer.com/trgovina

Nacionalkino bogastvo

Magična gledalka

Petnajstletnica slovenske države je bila za TVS močan izziv. Nacionalka je pripravila venček dokumentarnih oddaj in vrsto informativnih pogovorov.

Pri naši hiši je izid tovrstnega nacionalkinega bogastva viden že v več kot 10 vhs kasetah, za katere je poskrbela sestra, kajti oče se v svoji nogometni navdušenosti ni dal motiti. Tako smo večino oddaj gledali post festum, kar je oče pospremil z besedami: »Če je nacionalka potrebovala 15 let, da je pokazala, kaj vse ima v arhivu iz časov nastajanja Slovenije, je dobro imeti v hiši lastno rezervo, kajti nikoli se ne ve, kdaj bo spet potrebovala kakšnih 15 let.«

Najbolj smo bili navdušeni nad ponovitvami televizijskega dnevnika, ki smo ga le redko ujeli ob predvajani uri, kajti ob 13. uri še ne sedimo pred TV, ob enih zjutraj pa običajno tudi ne.

Tisti, ki se je spomnil ponavljanja takratnih poročil, lahko dobi nacionalkin častni venec. Osebo pa mislim, da čisto nič ne bi škodovalo, če bi projekt »sedma moč osamosvojitve«, kakor se ponovitve uradno imenujejo, ponavljali recimo ob 20. uri. Po sedanjem aktualnem dnevniku bi mirno lahko pokazali še onega izpred 15 let. Nikomur ne bi škodovalo, za samozavest Slovencev pa bi bilo celo zdravilno. In ni rečeno, da se gledalci ne bi odzvali z visoko gledanostjo.

Po sobotni proslavi je bil prvi veliki projekt film o Jožetu Pučniku. Včasih dobim občutek, kot da program oblikujejo nevidne sile. Sprašujem se, ali je mogoče, da so na TVS vedeli ves teden naprej, da bo dr. Pučnik posmrtno prejel najvišje državno odlikovanje, in so film uvrstili prav zaradi tega, ali bi ga tudi sicer. Ne glede na to, da ni šlo za premierno predvajanje, film

smo pred časom že videli, je bila njegova ponovitev zadetek v polno.

Nadaljevalo se je v ponedeljek z intervjujem s predsednikom države Drnovškom. Intervju novega direktorja Jožeta Možine sicer ni bil presežek, prej obratno, sploh prva polovica oddaje, a se je na koncu le zgodilo. Predsednik je napovedal umik s te funkcije po izteku mandata. Glede na to, da je kmalu postalo jasno, da je nacionalka ta pogovor posnela vnaprej, se čudim njeni strategiji, da ni znala ujeti trenutka. V ponedeljek, ko je bil intervju objavljen, bi se že TV Dnevnik moral začeti (!) z izsekom iz oddaje, kar bi bila reklama za oddajo, ne pa da so čuvali skrivnost do objave pogovora. Če bi se to zgodilo na POP TV ... Tudi v Odmevih bi morali o tej temi še isti večer ponuditi več. Železo je treba kovati, dokler je vroče ...

No, v torek nas je presenetila Tarča, ki je bila sicer izvrstna, a žal ni bila taka, kakršne smo vajeni. To je bil pogovor Lidije Hren z osebno, ki so zasedale visoke položaje leta 1990.

V sredo smo čakali na Omize in namesto tega dočakali star dokumentarni film o nastajanju slovenske države od začetkov, 57. številke Nove revije, do razglasitve samostojnosti. Do pol enih ponoči smo sedeli pred zasloni kot pred najboljšo tujo kriminalko.

V nedeljo se je dovolil povabiti v Intervju nekdanji predsednik Kučan. Bil je to vzorčni primer uspešnega, dobro tekočega pogovora, Kučan pa spominski in mestoma kritično aktualen. In še enkrat se je tudi izkazalo, kako so stari voditeljski mački dali lekcijo mlajši garnituri ...

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Globoko vdihnite in sprostite ramena ter razložite nekomu, ki ga skrbi za vas, kaj se dogaja. Zagotovo vam bo to olajšalo napetost. Pritisk vam bo spet narasel, ko boste sredi tedna izvedeli novico. Sproščanje vam bo pomagalo.

Bik
21.4.-21.5.

Vaša neodločnost ima lahko posledice, zato se vzemite skupaj in pokažite neomajno voljo. Konec tedna bo za vas zelo razburljiv in poln novih doživetij. Ravnovesje je za vas odločilnega pomena, zato se zanj potrudite.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Mogoče bo še najbolje, da si napišete seznam stvari, ki jih morate opraviti in urediti, sicer se vam lahko zgodi, da boste kaj pozabili. Raje se ne spuščajte v kakšno romanco, če ste že vezani – imeli boste same težave in skrbi.

Rak
22.6.-21.7.

Dva človeka boste še posebej močno občutili – enega kot pozitivnega, drugega kot izrazito negativnega in neprijetnega. Veliko energije boste potrebovali, da bi uredili vse potrebno. Finančno bo šlo malce na tesno, vendar bo znosno.

Lev
22.7.-21.8.

Sredi tedna se boste znašli v zelo občutljivem obdobju, hkrati pa boste zavidljivo ustvarjalni. Izogibajte se temu, da bi kogar koli užalili. Če vidite, da boste za svoj vložek dobili premalo, odnehajte in se z dobrimi argumenti izmotajte.

Devica
22.8.-21.9.

Skrbelo vas bo, kako bo potekal družabni večer, ki ga organizirate, toda na koncu se bo vse izteklo tako, kot je prav. Soočanje in spopadanje s stresom ni vedno preprosto, zato si poiščite pomoč pri delu.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Ste zelo energična oseba, zato se ne prepuščate naključjem, ampak sami poskrbite za to, da se stvari dobro iztečejo. Vse zmešnjave, ki ste jim priča, so sicer res razumljive, vendar popolnoma nepotrebne, zato se odstranite s prizorišča.

Škorpion
23.10.-21.11.

Vaša intuicija je zelo dober kompas, ki mu lahko stoodstotno zaupate. Najbolje je ostati nekje v ozadiju in se ne siliti v ospredje. Na prvi črti redki preživijo. Počakajte ugodnejši trenutek za uresničitev svojih namer.

Strelec
22.11.-20.12.

Nihče ni kriv. Vajine energije se preprosto niso ujele. Vaša sončna osebnost bo vse prenesla. Sreda tedna bo radostna, petek pa malo manj. Naredite, kar je mogoče, in se veliko smejte, pa vam bo do nedelje spet lepo.

Kozorog
21.12.-19.1.

Če bi lahko bili v četrtek in petek kje drugje, bi bili, toda ne morete. In dokler ste, kjer ste, boste morali prilagoditi svoje zahteve in pričakovanja. Če boste v petek nekoga poklicali in mu povedali, da ga pogrešate, bo še najboljša ideja.

Vodnar
20.1.-18.2.

Zberite vse prijatelje in jim pripravite večerjo. Zelo bodo cenili vaš trud in se z veseljem udeležili zabave, ki bo trajala pozno v noč. Ker vam bo zaradi tega zmanjkalo časa za delo, boste imeli do ponedeljka nekaj težav z roki.

Ribi
19.2.-20.3.

Recite si, da je zdaj vsega dovolj, in naredite stvari, ki jih morate narediti. V tem tednu boste spoznali marsikaj novega pa tudi novega prijatelja, zanimivega človeka, ki vam bo odšle v veliko oporo. Predvsem bodite iskreni.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

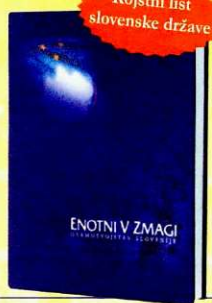

trda vezava, velik format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

AVTOR: JOŽE BERDON	FRANCOŠKI SKLADATELJ (JACQUES)	KAMEN S KROPILNO VODO	EVROPSKI VELETOK, DOLG 1320 KM	ALEŠ UŠENIČNIK	DEMOKRACIJA	GODALO Z LOKOM	STAR NAZIV ZA IZVOD REVIJE	DIPLOMAT- SKA POŠTA KRAJ PRI VRHNIKI	KLUB JUVENTUS (PUBLI- CISTIČNO)	DOPUSTNIK OB OBALI	STO KVADRATNIH METROV	OBČINA SEVERNO OD LJUBLJANE	SNOV, MATERIJA	ELEKTRIČNO NABIT DELEC
RUMENO BJAVA BARVA				ZIVAHNA SKLADBA SPODNJI DEL POSODE										
NAUK SIGMUNDA FREUDA									NICK NOLTE		LAHKO PIVO SIVA PAPIGA			
MERSKA ENOTA ZA GLASNOST				SLOVENSKA POKRAJINA PISATELJICA NEMCOVA										
PRIPOVED V VERZIH			DIRKALNI AVTOMOBIL BRAZILSKI NOGOMETAŠ					NAPETOST						
PESNIK GRAFENAUER				IVAN SIVEC SKUPEK MORALNIH NAČEL				GRŠKI BOG VOJNE			NAŠ METALEC KLADIVA (VLADIMIR) IZRAELSKA POLITIČARKA (GOLDA)			
GLASBENJCA ARNIC								PREVRET SADNI SOK HUMORIST BUCHWALD						BRAZILSKO VELEMESTO (KRAJŠE)
MNENJSKA RAZISKAVA							POLARNI RAZISKO- VALEC (JOHN) BRANE OBLAK				JORDANSKA KRALJICA BORIS ISTAN			
HČI BENITA MUSSOLINIJA (EDDA)							BOLEZEN ZARADI PREMALO VITAMINA B							
HOKEJSKI KLUB			MOČNA IGRALNA KARTA				SEVERNI PREDEL CELJA							

Rešitev prejšnje križanke

FIRNEŽ, O NEILL, RD,
TLO, MIM, ET, URARNA,
VLAKA, URŠNA SELA, OBRT,
TOTI LIST, VLAHI, OBALA,
TATRE, OM, PIJ, HB, VOH,
ONA, INES, OKAMNITEV,
SHRAMBE, AJDA, TOSKANA,
ŽERJAV, KOKOTANJE, CENA,
ADA, RUSK, IKAR

Nagrajenci 25. številke

- 1. nagrada:** **JANEZ STOPAR,**
Konjsko 7, 8294 Boštanj
- 2. nagrada:** **FANI BOŽIČ,**
Novi svet 9, 4220 Škofja Loka
- 3. nagrada:** **VINKO CIJAN,**
Heroja Staneta 2, 3310 Žalec

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do **13. 7. 2006**
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

> **3.7.1992** so vzpostavili najdaljši zračni most v zgodovini. V Sarajevo so do začetka januarja 1996 s 13.000 poleti prepeljali več kot 160.000 ton živil, zdravil in druge pomoči.

> **4.7.1900** se je v New Orleansu rodil ameriški džezovski trobentač in pevec Louis Daniel Armstrong, imenovan Satchmo, v zgodovini džeza ena najslavnejših osebnosti.

> **4.7.1991** so se enote JLA v Sloveniji začele umikati v vojašnice. Vojašnicam so začeli vračati infrastrukturo, v slovenskih rokah pa se je znašlo še nekaj preostalih mejnih prehodov.

> **5.7.1857** se je rodila nemška političarka Klara Zetkin, ki jo imajo za voditeljico ženskega mednarodnega gibanja.

> **6.7.1758** so v Mariboru ustanovili jezuitsko gimnazijo. Leta 1850 je dobila osmi razred, leta 1855 pa je postala državna šola.

> **6.7.1790** se je v Gorici rodil slovenski slikar Jožef Jakob Tominc.

> **6.7.1819** se je v Škocjanu pri Novem mestu rodil slovenski misijonar Ignacij Knoblehar.

> **6.7.1845** se je v Zavrhu pod Šmarno goro rodil slovenski planinski organizator in glasbenik župnik Jakob Aljaž, ki je odkupil vrh Triglava in na njem postavil stolp.

> **6.7.1927** so v Rimu potrdili sklepe fašistov o odpravi vseh manjšinskih pravic Slovencev in Hrvatov v Julijski krajini. Prepovedani so bili vsi manjšinski časopisi, razpuščena vsa društva in organizacije, njihovo imetje pa je bilo izročeno državnim ustanovam.

> **7.7.1868** so se v Mariboru na pobudo Frana Levstika zbrali na posvetu štajerski slovenski voditelji in razpravljali o pripravah slovenskih taborov.

> **7.7.1907** se je v Divači rodila prva slovenska filmska diva Ita Rina.

> **7.7.1991** so na Brionih sprejeli deklaracijo o trimesečnem moratoriju na kakršne koli poteze v zvezi z osamosvajanjem Slovenije. Slovenski parlament je deklaracijo sprejel 9. julija.

> **8.7.1809** se je rodil hrvaški pobudnik ilirizma Ljudevit Gaj.

> **8.7.1990** je pred množičnim grobiščem domobrancev v Kočevskem Rogu potekala pravna slovesnost, ki pa ni prinesla pomiritve med nekdanjimi nasprotniki v revoluciji.

> **9.7.1478** je bila napisana listina, ki omejnja, da je Višnja Gora iz trga napredovala v mesto.

> **9.7.1982** so slovenski znanstveniki, kulturni in javni delavci v reviji Naši razgledi objavili odprto pismo o stranpotih usmerjenega izobraževanja.

> **9.7.1988** so v Novem Sadu organizirali miting, s katerim se je začela »protibirokratska revolucija«, to je rušenje političnih vodstev, ki so nasprotovala ideji o združitvi vseh ozemelj, kjer žive Srbi, v eno državo.

POGLLED NAZAJ (OD 3. 7. DO 10. 7.)

Neodvisnost ZDA

Na prvem kontinentalnem kongresu v Filadelfiji so Američani sklenili, da nehajo trgovati z matično državo Veliko Britanijo. Bojkot trgovine, organizacija lastne vojske pod vodstvom Georgea Washingtona in sklepi drugega kontinentalnega kongresa so bili postaje na poti k deklaraciji o neodvisnosti. Deklaracijo so podpisali **4. julija 1776**. Sestavil jo je Thomas Jefferson, poudarjala pa je z naravo dane človekove pravice do svobode in enakosti, suverenost ljudstva in pravico do upora na podlagi pogodbe med ljudstvom in vlado. V njej so se Američani uradno in v imenu Združenih držav Amerike odrekli matični državi Veliki Britaniji.

3. septembra 1783 je bil podpisan versajski mir, s katerim je bila uradno potrjena osamosvojitve Združenih držav Amerike. Britanija je obdržala kanadske kolonije, priznala pa je neodvisnost Združenih držav Amerike med Atlantikom in Misisipijem.

Narodni dom v Trstu

V Trstu je bil v prostorih Slovanske čitalnice **7. julija 1901** ustanovni občni zbor društva z imenom Narodni dom v Trstu. Društvo so ustanovili z namenom graditve Narodnega doma. Predsednik pripravjalnega odbora društva je bil Marko Mandič, njegov prvi predsednik pa odvetnik Gustav Gregorin.

Akcija za graditev Narodnega doma je tekla po dveh tirih: narodno-političnem in finančnem. Društvo je pripravilo teren na narodnem in političnem polju, nato je vstopila v akcijo Tržaška hranilnica in posojilnica, ki je že aprila kupila parcelo. Leta 1902 je bil narejen načrt. Projektant je bil arhitekt Maks Fabiani, dom pa je zgradilo slovensko gradbeno podjetje Martelanc. Dela so stekla in avgusta 1904 so bila končana. Fabianova zgradba je v Trstu in v širši javnosti označevala navzočnost Slovencev in Slovanov v gospodarstvem in kulturnem življenju Trsta.

Sama zamisel o narodnih domovih je značilna za ves slovenski prostor. Gradili so jih od štajerskih pokrajin vse do zahodnega roba slovenskega narodnega ozemlja, do Trsta in Gorice. Bili so središča narodnih, političnih, kulturnih, gospodarskih in športnih organizacij.

Grožnja iz Beograda

Jugoslovanski general Blagoje Adžić je imel **5. julija 1991** govor pred 150 oficirji srbske in črnogorske narodnosti, ki so jih določili za poveljevanje enotam v bojih v Sloveniji in na Hrvaškem. Dejal je, da je JLA v vojnem stanju, ki sta ga vsilili secesionistični Slovenija in Hrvaška, ki rušita temelje socialistične Jugoslavije, in da njuno politiko vse bolj podpirata tudi Makedonija ter Bosna in Hercegovina.

Adžić je dejal, da je večstrankarski sistem sprl jugoslovanske narode in da se je zvezna vlada z Zahodom tajno dogovorila za razbijanje Jugoslavije. Ker je bilo v akciji angažiranih premalo sil, je JLA v Sloveniji izgubila bitko, ne pa vojne. Če Slovenija ne bo vzpostavila prejšnjega stanja, bo vojaški vrh prisilil predsedstvo SFRJ, da dovoli uporabo vseh sil. Enote JLA v Sloveniji morajo, kot je dejal Adžić, izpolniti vse ukaze, tudi če pri tem padejo vsi vojaki do zadnjega. Po njegovem mnenju bi JLA s Slovenijo lahko opravila v desetih do petnajstih dneh ...

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali karšno koli drugo prepričanje.

všt. 25/18

Toplek dela Talumu škodo (1)

Odziv na članek v Demokraciji št. 25 z 22. junija 2006 z naslovom Toplek dela Talumu škodo. Če parafraziram novinarko Kocjanovo: „Ob vsem hvalisanju Demokracije o tem, da je resen in pluralen medij, njena novinarka ne zmore poštenja, da bi se poučila o stvari, o kateri piše.“

Dejstva kažejo, da je v sedemdesetih Rudi Belšak sodeloval pri projektu razširitve elektrolitske peči v skupini 15 inženirjev, in to z izvedbo nekaterih ključničarskih del v okviru svojih zadolžitvev, izhajajočih iz delovnega mesta, ki ga je takrat zasedal.

Po uspešni izvedbi poskusa obnove je na skrivaj ter za hrbtom podjetja in sodelavcev postopek prijavil kot patent pri Zveznem patentnem uradu v Beogradu. Pozneje se je pokazalo, da je to storil z namenom, da si prilasti rezultate dela cele strokovne skupine.

Že po prijavi je podjetju predlagal koristno izboljšavo postopka, ki je bil uporabljen v sicer uspešnem prvem poskusu, tako da je postopek obnove peči skrajšal s predvidenih štirih mesecev na tri. Ta njegov predlog je bil sprejet in obnova je bila tako končana mesec dni prej, kot bi bila, če bi jo izvajali po prvotnem postopku.

Kmalu zatem je pred rednim sodiščem zahteval ogromno odškodnino (v milijonih nemških mark) za domnevno uporabo njegovega patenta. Delavski svet podjetja mu je ne glede na izid sodnega postopka priznal inovacijo in mu v skladu s pravili določil nagrado.

Izplačila ni hotel sprejeti, temveč je zoper sklep vložil pritožbo na Sodišče združenega dela v Mariboru. Kljub njegovemu nasprotovanju je bil njegov tožbeni zahtevek prepoznani do višine določene nagrade in mu je bila odškodnina v valorizirani vrednosti leta 1992 tudi izplačana, in to po zaslugi direktorja mag. Danila Topleka, ki je želel, da se

odškodnina izplača in se poplača dejanski prispevek inovatorja.

Sodni postopek se je končal tako, da je Delovno in socialno sodišče v Ljubljani s sodbo z dne 3. 7. 2002 Belšaku dosodilo 24.465,66 SIT spp. Zavrnilo je zahtevek za plačilo 717,6 milijonov SIT in 2,4 milijona evrov. Ta odločitev je bila potrjena s sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča z dne 9. 1. 2003 in vrhovnega sodišča z dne 6. 4. 2004.

V izvršilnem postopku mu je bilo nato skupaj z obrestmi izplačano 7,3 milijona tolarjev.

Odškodnina je bila izplačana po sodnih odločbah. Vsekakor pa je prejel več, kot si je zaslužil.

O vrednosti patentiranega postopka, ki naj bi prinašal milijardne koristi (po mnenju „poznavalcev“ – beri Belšaka samega), najbolje govori dejstvo, da se nihče nikoli ni niti zanimal za uporabo tega „izuma“, kaj šele da bi z avtorjem sklenil licenčno pogodbo, pa čeprav je bilo v tistem času po svetu kar nekaj desetih elektroliz z enako tehnologijo. Gotovo bi njihovi lastniki z veseljem uporabili ta izum, če bi res prinašal tako velike koristi, kot je v postopku zatrjeval Belšak.

Namen pisanja je očitno le blatnje uspešnega direktorja, ki pa menda ni po volji političnim botrom Demokracije. Novinarka se sklicuje na nekakšne vire in poznavalce, čeprav je povsem jasno, da ji je Rudi Belšak dal na voljo vse listine. Če bi jih od daleč pogledala, bi videla, da Okrožno sodišče na Ptuj v Belškovi zadevi nikoli ni odločalo in je omenjanje ugledne kazenske sodnice tega sodišča v tej zvezi le pomanjkanje poštenja novinarke.

Poleg očitnih neresnic je članek poln tudi zlobnih natolcevanj in neobičajnih neumnosti, kot je tista: „Resnik naj bi bil Toplekov prijatelj in zakoniti zastopnik Taluma v vseh pravnih zadevah ...“;

kot da je uprava Taluma opravilno nesposobna, da potrebuje z zakonom določenega (!!!) zastopnika. ali: „Zakaj Talum z Belšakom ni bil pripravljen skleniti licenčne pogodbe?“ ko je vendar jasno, da je podjetje lastnik izuma, ki je bil ustvarjen na njegovih napravah in za uporabo ne potrebuje ne licence in ne dovoljenja.

Zakaj se te stvari tako dolgo vlečejo, je v tej zadevi umestno vprašanje. Odgovor je večplasten. Belšak je v sodni spis vložil ogromno papirjev, ki z zadevo niso imeli neposredne zveze in so vsi nastali pozneje, med sodnim postopkom. Listin je bilo nazadnje toliko, da jih sodnik, močan mož, ni mogel sam nesti. S tem je Belškaku uspelo doseči to, da se je zadeva vsakemu sodniku priskutila, takoj ko je videl spis. Uspelo mu je zamegliti zadevo tako, da si sodišče vse do konca postopka ni uspelo ustvariti slike, kaj se je v resnici dogajalo leta 1974, čeprav je iz tistega časa le nekaj listin, ki povsem jasno dokazujejo resnico.

Vsebinsko pa gre za to, da si je Belšak hotel prilastiti rezultate dela cele skupine, v kateri je imel obrobno vlogo. Zahteval je plačilo za pravico, ki ni bila njegova, ter si jo je pridobil z manipulacijo in zvijačo, torej na krivičen način. Po moji izkušnji taki postopki nikoli ne morejo zadovoljiti tistega, ki je nepošten, in tisto, kar dobi na krivičen način, mu hitro spolzi iz rok in mu ne prinese zadovoljstva, ampak le več občutek krivice do stanja paranoidnosti.

Je pa razumljivo, da novinarka nima predstave o tem, kako se izračunavajo obresti za terjatve pred letom 1990. V obdobju ogromne inflacije so v določenem obdobju veljali kar štirje različni režimi obračunavanja zamudnih obresti, pač glede na osebe, ki so bile v razmerju, zato je sklicevanje na sodni program zamudnih obresti neresen. ▶

št. 16/44

Matjaževa vojska 1945–1950 (1)

V vašem tedniku sem žal šele sedaj prebral recenzijo svoje knjige Matjaževa vojska 1945–1950 (Demokracija, št. 16., 20. aprila 2006), ki je zame kot zgodovinarja nesramno žaljiva. V njej namreč piše, da je vsebina knjige »pogosto napačna v podatkih in prikazu dogajanja«. Monografija Matjaževa vojska 1945–1950 je znanstveno delo, ki temelji na preverljivih in dokazljivih virih, za natančnost podatkov sem kot zgodovinar strokovno odgovoren. In kateri so ti »napačni podatki«? Je mar napačen podatek, da je skupina Vinka Levstika 31. julija 1945 pri Sodražici ubila dva partizana? Je napačen podatek, da je Matjaževa vojska 25. junija 1947 na Pohorju ugrabila in ubila mariborskega partizana Franca Marčiča? Je napačen podatek, da je Matjaževa vojska 28. aprila 1948 v Bizoviku ubila poslanca Franca Mojškerca? Zahtevam, da se ti »napačni podatki« natančno navedejo, saj zanje prevzemam vso znanstveno odgovornost.

Zanima me tudi, kakšni so »napačni prikazi dogajanja« v knjigi in kakšni so potem »pravilni prikazi dogajanja«. In kdo lahko odloča o »pravilnosti prikazov dogajanja«, morda neimenovani pisec recenzije, po vsej verjetnosti kak faliran študent zgodovine. Ali pa v (D)demokraciji ni prostora za znanstveno svobodo in ljudi z lastnimi pogledi?

Mag. Martin Premk, Ljubljana

► Res pa je, da gre v tem primeru za pravna vprašanja veljavnosti takratnih predpisov in ima novinarka prav, da je izvedenec nepotreben. Tako je tudi stališče Taluma in insinuacije o nekakšni škodi v tej zvezi so povsem odveč.

Branko Resnik, odvetnik, Ptuj

Pismo zamejcem ob 15. jubileju RS

Letos poteka 15 let, za nekatere upravičeno 16, odkar je naša matična, prej podrejena Republika Slovenija postala neodvisna in suverena država, najprej na podlagi vseljenskega plebiscita, nato pa z 10-dnevnim učinkovitim vojskovanjem in naposled še z zares demokratičnimi volitvami, ki so potrdile večstrankarski sistem vladavine, kot je v navadi v svobodnem demokratičnem svetu. Zgodilo se je to, kar so naši predniki željno pričakovali, a so bili vedno opeharjeni. Ničkoliko tujih vladarjev in predsednikov držav se je zvrstilo na našem ozemlju in nobeden nam kot narodni entiteti ni bil naklonjen. Državotvorno smo bili vedno onesposobljeni in pohlevno podrejeni.

Vse to je danes za nami in se moramo nujno soočiti s problemi, ki z osamosvojitvijo niso bili rešeni, in kot kaže, še dolgo ne bodo. Vem, da se ob takih priložnostih, kot je letošnja, ko se slavi prelomni dogodek, ki pomeni neznanški napredek za tako majhen narod, kot je naš, navadno sklicujemo na dosežene uspehe. Praznujemo edinstven praznik, ko so sanje postale resničnost, toda star pregovor pravi: »Ni vse zlato, kar se sveti.« Prav Slovenci, ki smo nešteto krat naivno izbirali tudi

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!

Trig osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

napačne poti, bi morali biti zelo pazljivi pri usklajevanju svojega kulturno-gospodarskega in političnega statusa v okolju, ki se nam predstavlja odprto in naklonjeno, v resnici pa še zdaleč ni tako. Mislim, da nas v zamejstvu ni malo, ki smo spoznali, da se kljub proslavljanju 60. obletnice konca svetovne katastrofe do danes ni uresničilo, kar legitimno in upravičeno zahtevamo že ves povojni čas. Nepotrebnih problemov zaradi nekritičnosti našega povojnega obnašanja je bilo veliko in bi bilo predolgo, da bi zdaj razglabljali o njihovi vzročnosti, ker le-ta ni tako preprosta, da bi se dalo v dveh besedah ponazoriti nespametno obnašanje sonarodnjakov v matici in zunaj nje v dolgih letih miselnega mračnjaštva.

Če smo objektivni, moramo biti tudi malo kritični do svojega obnašanja do naše nove države, ki se nam danes predstavlja z vso naklonjenostjo kot središče našega bistva, nacionalne identitete in podlaga narodne zavesti, ker marsikdaj marsikdo ostane ravnodušen do današnje realizacije zgodovinskih sanj. Spomnimo se mlačnosti in celo sarkazma zamejskega in obmejnega primorskega časopisja ob dogodkih pred osamosvojitvijo in tudi po njej,

kar ni bilo ne vzpodbudno ne korektno do osamosvojiteljev. To je madež, ki ga je treba izprati. Kot je dejal predsednik vlade J. Janša, danes ni več Slovencev ne doma ne po svetu, ki bi bili obravnavani v drugačni luči, ampak smo vsi sinovi ene same in edine matere, države Slovenije, v katere korist bomo tudi, upajmo, hvaležno delovali. In če bomo tako razmišljali in tudi enotno sprejeli take vrednote, bo naš boj za pravico in resnico zagotovo dal pozitivne sadove, ker se bomo zavedali, da imamo za sabo razvijajočo se, močno in pokončno državo. Navaditi se moramo obravnavati današnjo realnost državotvorno, ker po izročilih naših dedov in očetov jezikovno-kulturno in čustveno-patriotsko pripadamo državi Sloveniji ne glede na to, kje živimo in delamo. Saj končno smo potomci velikega in slavnega naroda – pokončnih Karantancev in smo na ozemljih, kjer živimo, avtohtoni prebivalci in ne priselci.

Mislim, da je danes poglavitna naloga vsega zamejstva, posebno naših manjšin, ta, da znova obudimo narodno zavest in ponos nacionalne identitete pri vseh Slovencih, ker smo te nenadomestljive vrednote preveč časa zanemarjali. Posebno kočljiva je domovinska vzgoja

v naših šolah tostran in onstran meje, da o drugih problemih »slovenstva« v naši družbi ne govorimo. Razlogi za to so raznolikost in zapleteni, a bodo morali biti tudi rešeni v dobro vseh nas. Rešiti se moramo preteklega pohablajočega balasta in gledati strpno v prihodnost ob krepitvi naše države na vseh področjih. Prepričan sem, da bo naša država pametno in preudarjeno krmarila v veliki skupnosti narodov v korist in za interes vseh svojih nacionalnih pripadnikov v Evropi in po svetu.

Morda mi bo kdo od vas oporekal te kritične besede, a ne bo mogel zanikati zgodovinskih dejstev predvojnega, vojnega in povojnega dogajanja, ki so zarezala globoke rane v naše nacionalno tkivo. Te rane so boleče in treba jih bo ozdraviti. Ne smemo jih v nedogled odpirati, da lahko opravičimo svoj strah do resnice, ampak znanstveno pravično zgodovinsko zaceliti, da ne bodo vzrok razprtij in delitev našega dokaj močnega nacionalnega tkiva v zamejstvu, ki ni zanemarljivo glede številčnosti in volilnega potenciala.

Veliko je govora, posebno v zadnjih časih, o skupnem predstavnstvu vseh zamejskih Slovencev tudi v drugih štirih mejnih pokrajinah pod nadzorom tujih držav. Nismo se še dotaknili jedra problema, ki je za vsako nacionalno manjšino primarnega pomena. Mislim namreč, da je skupno predstavnstvo na ekonomsko-kulturni ravni nedvomno zelo potrebno, a hkrati se moramo zavedati, da je naše skupno narodnopolitično predstavnstvo krona te skupnosti. Zavedati se moramo, da je naša manjšina v zamejstvu tako velika in močna, da se tega zavedajo vse stranke sodržavljanov, ki pazijo, da se ne bomo preveč okrepili s skupnim nastopom Slovencev pod njihovo obla-

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
t 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

stjo in tako upravičeno dosegli to, kar nam pripada. Tu si upam predpostavljati, da nam bodo, če bomo začeli proces nacionalnega poenotenja in narodnega buditeljstva Slovencev vseh ideologij, poskušale to preprečiti stranke večinskega naroda, ker se že sedaj zavedajo, da je to za njihov nacionalni interes (asimilacijsko politiko) grožnja. Toda, dragi Slovenci, vprašam vas, zakaj ne bi tudi mi tako razmišljali kot drugi, da bomo v ravnotežju, ki je tako potrebno za plodno sobivanje? V bistvu se še vedno podzavestno bojimo in nam manjka tiste zdrave drznosti, ki odlikuje zmagovalce. Naši naravni tekmeči se tega bojijo in prav zato vztrajajo v politiki ideološke delitve, ki je rakrana v narodnem telesu. Če hočemo uspeti, moramo preseči te ovire in verovati samo v »slovenstvo«, in to z vsemi pritlikinami, ki bodo imele prostor v okviru »slovenstva« kot vseobsegajočega nacionalnega interesa, prve moderne države za vse Slovence ne glede na svetovnonazorski pogled posameznika. Poglavitni cilj je utrditev narodne zavesti in identitete, da bomo lahko imeli konkretno podlago pri ustanovitve evroregije, ki bi nastala z združitvijo delov ozemlja, pod tujo oblastjo in državo Slovenijo. Ta bi morala po vseh principih imeti prvo besedo v upravljanju te evroenote. Zato pozdravljam letošnja slavlja v matici in zamejstvu z željo, da se bomo skupno zavzemali za slovensko državo, ki jo imamo danes za največjo vrednoto, ki nam je bila dodeljena po vseh božjih in človeških zakonih razvoja svobodne in sodobne človeške družbe.

Pavel Ferluga, predsednik komisije za zamejce in Slovence po svetu pri odboru za zunanje in evropske zadeve v strokovnem svetu SDS

O varstvu javnega reda in miru

Po nekaj mesecih napornega pričevanja politike in dela javnosti lahko končno pozdravimo sprejete zakone o varstvu javnega reda in miru. Prepričan sem, da je prepoved vstopa in zadrževanja mlajših od 16 let brez spremstva staršev ali skrbnikov med polnočjo in peto uro zjutraj v lokalih in na prireditvah, kjer točijo alkohol,

dodatna priložnost in spodbuda za vse tiste nevladne organizacije, ki si že več let prizadevajo za organizacijo različnih dogodkov in prireditev, ki uveljavljajo zabavo brez alkohola.

Po tragediji pred diskoteko Lipa se je vsa slovenska javnost zganila in zahtevala odgovornost in rešitve, mediji pa so množično poročali o tem, kako slovenska mladina preživlja noči. Na podlagi primerjalnega pregleda zakonodaj, ki urejajo vstop mladoletnikom v lokale, kjer točijo alkoholne pijače, so se nekatere rešitve vključile v zakon o javnem redu in miru. Vsi pa moramo biti odslej pozorni na to, kako zakon spoštujejo lastniki gostinskih lokalov in prireditelji, ki imajo pravico zahtevati, da posameznik z listino dokaže svojo starost, še bolj upravičeno pa pričakujemo stalen nadzor policije nad spoštovanjem zakonskih določb. Zakona namreč jasno določa tudi odgovornost za njihovo izpolnjevanje. V nedavni razpravi sem večkrat razočarano ugotavljal, da se v medijih ta prizadevanja demonizirajo z izrazom »hora legalis«. Na srečo več kot očitno državljani na to niso reagirali in sprejemajo takšno ureditev. Nikakor ne gre za policijsko uro, saj je kljub načelni prepovedi vstopa za mlajše od 16 let mogoč obisk lokalov in prireditev, kjer se točijo alkoholne pijače, v spremstvu staršev ali skrbnikov. Še posebej pa velja poudariti določilo, ki mladoletnim dovoljuje obiske prireditev in lokalov brez omejitev, če tam ne točijo alkoholnih pijač. Izgovori, češ da bodo mladi uživali alkohol kje drugje ali na skrivaj, niso vredni komentarja in izražajo pomanjkanje volje za resno soočanje s problemom. Enako neodgovorni so pomisleki, da z restriktivno zakonodajo ne moremo reševati problema alkohola in drog, saj so v popolnem nasprotju z mednarodno sprejetimi strokovnimi smernicami za reševanje teh problemov.

Za lase so privlečeni tudi očitki, da država nadomešča starše pri vzgoji. V vsakodnevni rabi je kar nekaj ureditev in prepovedi, ki določajo starostno mejo, pa jim nihče ne očita, da kaj jemljejo staršem. Naj omenimo samo prepoved prodaje cigaret in alkohola mladoletnim. V številnih prime-

Kdo se boji Jelka Kacina?

Marija Vodišek

Kaže, da so to mediji. Se ga bojijo zato, ker njegov jezik vedno prehitveva razum? Morda se mnogim zdi njegovo govoričenje zanimivo, čeprav mu besede nenadzorovano, samovšečno letijo iz ust. Kdor hoče biti objektiven – in to bi mediji morali biti – lahko ugotovi, da je njegova pregovorna retorika en sam velik blef. Smo mar Slovenci že tako poneumljeni, da nam je všeč samo še klevetanje, kar J. Kacin dela že vse od takrat, ko je bil imenovan za obrambnega ministra? Nismo pozabili, kako je, potem ko je prevzel ministrstvo, pohitel z zamenjavami in odpovedmi tako imenovanim Janševim. S podporo premierja, predvsem pa predsednika države je počel, kar je hotel. Njegov nastop 25. junija letos na Mostu na Soči je samo kronično nadaljevanje njegovih neprestanih diskvalifikacij in tudi tam ponovljenih kritik, polnih natolcevanja in žalitev prvoborcev Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ). Na udaru sta predvsem Tone Krkovič in Darko Njavro. Spotakne se tudi ob Janšev govor na proslavi petnajste obletnice slovenske osamosvojitve, pa čeprav premier v svojem govoru ni nikogar žalil. Nasprotno, vse Slovence in državljane je pozval k skupnemu delovanju za dobro naše domovine. Nekateri eldeesovci so že med Janševim govorom nejevoljni odhajali s Trga republike in se naslednji dan tolažili na Primorskem. Naj bo dovolj o Jelku Kacinu, saj so se vsi mediji, razen TVS, izogibali vsakršne kritike njegovega nastopa. O sami proslavi pa lahko rečemo, da je bila najlepša proslava po 26. juniju 1991. Hvala organizatorjem. Intervju s predsednikom države Janezom Drnovškom 26. junija je prvi televizijec Jože Možina odlično vodil, odgovori predsednika pa so bili pametni in pošteni. Nič se ni sprenevedal, nič se ni hvalil. Pohvalil in podprl je tisto, kar dobrega dela vlada, in to je vsekakor ponujeno partnerstvo za razvoj, pri čemer pa seveda Kacinova LDS ne sodeluje, ker potem pač ne bi bila več »konstruktivna« opozicija. Če si državljani Slovenije želijo takih ljudi na čelu države, dokazujejo, da jim je prav malo mar, kaj se bo v prihodnjih letih in desetletjih dogajalo z našo domovino, ki je sedaj na najboljši poti. Pa še nekaj besed o Tarči 27. junija na TVS 1 pod naslovom: Še pomnite, gospodje?, ki jo je dobro vodila Lidija Hren. Gostje oddaje so bili: France Bučar, Dimitrij Rupel, Peter Jambreč, Lojze Peterle in Miran Potrč. Govorili so o dogodkih pred 15 leti, ki jih mi, starejši, še dobro pomnimo. F. Bučar je govoril tako kot vedno, izmikajoče, da na koncu ne veš, kaj vse se je takrat dogajalo. Tudi P. Jambreč raje filozofira, kot da bi jasno govoril. Še najbolj razumljivo in odkrito sta govorila evropski poslanec L. Peterle in zunanji minister D. Rupel. M. Potrč se predstavlja kot utrjen demokrat, pa mu ne uspeva vedno. Proslava na mejnem prehodu Holmec, o katerem so razširjali laži tudi eldeesovi ministri, je z navzočnostjo udeležencev in branilcev iz vrst takratne milice in govorom premierja Janeza Janše dokončno potrdila pogumno in uspešno obrambo samostojnosti naše domovine. In tega ne smemo Slovenci nikoli pozabiti.

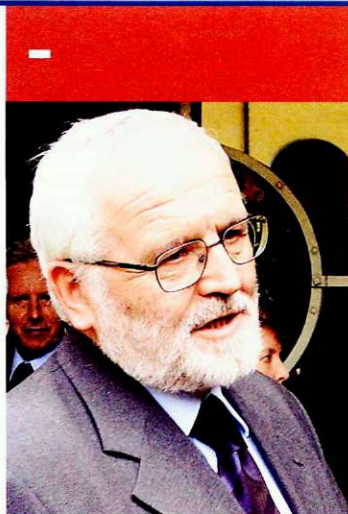
rih je določena minimalna starost za pridobitev kakšne pravice ali ugodnosti, pa to še ne pomeni, da se prevzema vloga staršev.

Le ob zelo jasnih kriterijih, ki jih določa zakonodaja, ter ob njihovem doslednem spoštovanju in nadzoru izvajanja pridemo do

pogojev, ki so potrebni za uspešno in učinkovito ponudbo alternative za pošteno, zdravo in srečno življenje vsega prebivalstva, pa naj gre le za mladino in alkohol ali za vse državljanke in državljane ter javni red in mir!

Josip Bajc, poslanec, Prestranek

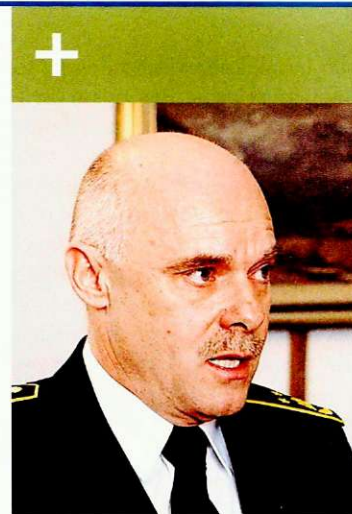
Politični semafor

Slab nadzornik Dr. Jože Mencinger je med drugim nadzornik kranjske družbe Iskraemeco. Mandat se mu izteče konec leta. Čeprav je kot prvi nadzornik kranjske družbe prezrl, da le-ta polzi v težave, naj bi bil zdaj med kandidati za člana novega nadzornega sveta še za prihodnja štiri leta, čeprav nekateri lastniki družbe temu nasprotujejo in menijo, da bi morali zdajšnji člani odstopiti. Mencinger je svoj odstop sicer napovedal, vendar nič ne kaže, da je mislil resno.

Skrbnik cest Rajko Siročič, predsednik uprave DARS, svoje naloge opravlja zelo resno. Vrednost obnovitvenih del na slovenskih cestah se je letos povečala za tri četrtine v primerjavi z lanskimi. Njegov večji uspeh je odprtje dela avtoceste na Dolenjskem. Večja dela so opazna tudi na drugih slovenskih cestah, kjer nastajajo zastoji, vendar Siročič pravi, da so na podlagi natančno izdelanih simulacij na Darsu ugotovili, naj bi se kolone zmanjšale julija in avgusta.

Varnejše življenje Od 1. do 16. julija slovenski policisti na cestah izvajajo novo akcijo pod imenom Hitrost – počasneje je varneje, njen glavni namen pa je povečevanje varnosti. Jože Romšek, generalni direktor policije, je napovedal, da bodo policisti do kršilcev nepopustljivi, osredinili pa se bodo na prehitre in agresivne voznike. Ob tem ni pozabil poudariti pomena spremembe vedenjskih vzorcev voznikov.

Otroški vrtec v parlamentu

Milan Martin Cvikel, poslanec LDS in predsednik parlamentarne komisije za nadzor proračuna, je znan po tem, da pri svojem delu natančno upošteva navodila svoje mladoletne hčerke (pošlje mu jih na mobilni telefon, kot se je to zgodilo na eni od sej sveta LDS). Podobno ravna tudi pri svojem parlamentarnem delu, kjer se trudi biti predvsem medijsko opazen in prepoznaven. Pozornost novinarjev, fotoaparator in televizijskih kamer mu tako godi, da pogosto pozabi, da je bil pomemben član nekdanje vladajoče ekipe. Obnaša se, kot da bi najmanj desetletje preživel v opoziciji, kjer njegova stranka ni imela nobene politične moči, ali kar je še slabše, kot bi bil član zunajparlamentarne stranke in ne (nekoč) mogočne LDS. Ena zadnjih cvetk je njegov poskus razširitve dnevnega reda seje komisije, na kateri naj bi obravnavali zaplete pri nakupu operacijskih miz, čeprav komisija stvari vedno rešuje na podlagi poročil in za obračunavanje

med dvema zasebnima družbama, ki sta sodelovali pri javnem razpisu, nima pooblastil. Deluje skratka na podlagi verodostojnih informacij in ne govoric, še manj posameznih lobijev. Cviklovih cvetk je torej veliko in vprašanje je, ali je glede na okoliščine politično in strokovno sploh primeren za opravljanje svoje funkcije. V. K.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

☐ Iz arhivov slovenske politične policije	5.000,00 SIT / 20,86 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Naročam tednik Demokracija

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*
 4 x letno (9% popust)
 2 x letno (10% popust)
 1 x letno (20%popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec,
 invalid,
 brezposeln,
 študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

število izvodov: _____

Peter Mankoč

Z VAMI SO VSI VAŠI.

Z UMTS mobiteli, ki vas komaj čakajo v vseh Mobitelovih prodajnih centrih,
so z vami vsi vaši ... filmi, športi, igre in glasba.

Poiščite svoje junake na multimedijem portalu www.planet.si.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

WWW.MOBITEL.SI

